

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Ribbentrop v Moskvi

Včeraj popoldne se je nemški zun. minister pripeljal z letalom v Moskvo in je bil dostojno sprejet. Zvečer je bil prvi razgovor z Molotovim

Zbližanje med Nemčijo in Sovjetijo je še vedno predmet razburjenih ugibanj po vsem svetu

Berlin, 23. avgusta. AA. DNB javlja iz Moskve: Nemški zunanji minister Ribbentrop je prispel v Moskvo okrog 13. Palača bivšega avstrijskega poslanstva, v kateri bo stanoval Ribbentrop, je že okrašena z nemškimi zastavami. Tudi ostale zgradbe nemškega veleposlanstva so izobesile nemške zastave. Takoj po svojem prihodu bo Ribbentrop gost na kosilu, ki ga bo v njegovo čast priredil nemški veleposlanik v Moskvi. Prvi razgovor Ribbentropa z Molotovim se bo pričel zvečer o priliki Ribbentropovega bivanja in se ne bodo izmenjali nobeni protokolarni obiski, ker v Moskvi ni take navade.

Ribbentrop je pozdravil na moskovskem letališču Potjotkin, šef protokola Barkov, pomočnik komisarja za mednarodne zadeve Merkulov ter nemški in italijanski veleposlanik v družbi vojaških atašeev.

Nemški zunanji minister v Ribbentrop je s svojim spremstvom po zelo prijateljskem pozdravu na letališču odšel na nemško veleposlanstvo, t. j. v poslopje bivšega avstrij-

skega poslanstva, ki zdaj pripada nemškemu veleposlanstvu. Tu je bilo prirejeno kosilo. Kakor menijo iz dobro obveščenega vira, so se razgovori med Ribbentropom in predsednikom sovjetske vlade ter komisarjem za zunanje zadeve Molotovim začeli takoj po kosilu. Tem razgovorom prisostvujeta tudi nemški veleposlanik v Moskvi grof Schulenburg in zastopnik komisarja za zunanje zadeve Potjotkin.

London, 23. avg. b. Moskovski dopisnik »Times« razpravlja o vsebini bližnjega nemško-ruskega pakta, in pravi, da ne bi nikogar iznenadilo, če Ribbentrop podpiše vse, kar mu bo Molotov predložil v podpis. Po mnenju istega dopisnika pakt ni prvotnega pomena, ker se vloga Rusije v začetni dobi evropske vojne itak omeji samo na opazovanje. Neutrlnost ni preprečila Rusiji, da bi oskrbovala rdečo Španijo in Kitajsko s človeškimi in vojnimi materialom in bo tudi v bodoče Rusija bržkone čakala na razvoj dogodkov v Evropi in temu razvoju prilagodila tudi svoje stališče.

Cena, ki jo je Rusija dobila od Nemčije

London, 23. avg. b. Moskovski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da je cena, ki jo je moral Berlin plačati za pakt z Moskvo, v tem, da bo Nemčija v primeru vojne z Japonsko pustila Rusiji na Daljnem vzhodu popolnoma svobodne roke. Rusija je bolj azijska kot evropska sila in dobro poučeni poznavalci mislijo, da je Nemčija izko-

ristila rusko željo, da se umakne od evropskih dogodkov in da se posveti azijskim interesom. V paktu z Nemčijo bo Rusija imela jamstvo, da se ji ni treba bati napada z zahoda.

Angleški poslanik k Hitlerju

Solnograd, 23. avg. b. Britanski veleposlanik v Berlinu g. Henderson, ki je davi odpotoval iz Berlina v Obersalzberg, je prispel v Salzburg ob 14 in takoj nadaljeval pot z avtomobilom v Berchtesgaden, kjer bi moral biti sprejet pri kanclerju Hitlerju. G. Henderson bo izročil Hitlerju izjavo, ki je bila sprejeta ponoči od britanske vlade ter ga bo ponovno opozoril na to, da bo britanski parlament jutri izglasoval zakon, ki bo dal britanski vladi možnost, da stori vse potrebne ukrepe brez poprejšnjega zaslisanja parlamenta.

Na merodajnih mestih v Berlinu pravijo, da je Hitler angleškemu poslaniku v kratkih besedah pojasnil, da angleško stališče nikakor ne more ovirati Nemčije, da ne bi nastopila za svoje narodne življenjske potrebe.

Francoski in angleški poslanik pri Becku

Varšava, 23. avg. b. Britanski veleposlanik v Varšavi je ponoči drugič obiskal zunanjega ministra Becka, nekaj pred njim pa je bil pri polkovniku Becku tudi francoski veleposlanik. Oba sta opetovano izrazila odločnost svojih držav, da bosta lojalno izpolnili vse svoje obveznosti napram Poljski. Poučeni krogi na Poljskem so prepričani, da je sklenitev nemško-ruskega pakta povečala vojno nevarnost v Evropi.

Različni odmevi po časopisju velesil

Na Poljskem:

- »Taktična poteza v neenaki igri«
- »Nobenega stvarnega pomena«
- »Evropa bo šla preko tega pakta«
- »Teptanje temeljnih načel«
- »Pred enim letom je bila Češka uničena kot agent boljševizma«

Varšava, 23. avgusta. AA. Pat: Poljski tisk soglasno ugotavlja,

da je nemško-sovjetski nenapadalni pakt le taktična poteza stvarnega pomena, ker se prav nič ne menja v medsebojnih odnosih. Kar je glavno je dejstvo, da to ne bo imelo nobenih vplivov na Poljsko in njene zapadne zavez-nike.

Kar se pa tiče pobud, ki so Moskvo in Berlin pripravile do tega, da skleneta nenapadalni pakt, pa pravi vladni list »Gazeta Polska«, da so Sovjeti s to kretjo hoteli okrepiti svoj položaj v pogajanjih z Veliko Britanijo in Francijo zlasti pa v sporu z Japonsko. Za nemško vlado pa pomeni prijateljska kretnja do Sovjetov pobijanje nacionalno socialistične ideologije, ki napada na Sovjetski, Rusiji Antikrista modernega časa. Vsekakor je to majhna žrtve, ki jo zahteva skrajna diplomatska potreba. Nedvomno je tukaj govora o novem adutu v sedanjih »živčni vojni«, ki bi utegnil, če tudi je brez stvarnega pomena, izzvati psihološki učinek. Toda takega učinka v nobenem primeru na Poljsko ne bo dosegel, kajti stališče Poljske do vsakega poskusa, po katerem bi se omejile njene pravice, ostaja trdno in ni v ničemer odvisno od takih ali drugih udarcev v živčni vojni niti od diplomatskega poteza, zlasti kadar se vnaprej ve, da tudi sami podpisniki smatrajo take pakte za kos papirja. Prav tako ne bo nobene spremembe v stališču Poljske do prijateljskih in zaveznih držav kakor tudi obratno.

Vojaški list »Polska Zbrojna« misli, da nemško-sovjetski pakt ne bo imel stvarnega pomena.

»Express Porany« ugotavlja, da Poljska nikdar ni računala na možnost kakega sodelovanja z Moskvo. V mnogih primerih je Poljska opozorila zahodne velesile na dejstvo, da Sovjeti niso partner, kakršni bi bil potreben v evropski politiki in na kogar bi se moglo računati. Dejstva so to potrdila ter zunanja politika, ki jo vodi Poljska. Na vzhodu se Evropa končuje s Poljsko.

Liberalni časopis »Kurier Polski« izraža mnenja, da bi bilo za Anglijo in Francijo mnogo boljše, da se ne zanašajo na Sovjetsko Rusijo, temveč če bi delali bolj na to, da se ojači fronta miru, ker je občutek stvarnosti najboljši zaveznik

v vsaki vojni pa tudi v živčni vojni. Občutek stvarnosti pravi, da je Poljska edina sila na vzhodu Evrope. Adut, ki si ga je Nemčija priborila v živčni vojni, je kratkotrajen.

Konservativni list »Czas« trdi, da se nihče ne vara, kar se tiče pravega pomena sedanjega nemško-sovjetskega pakta. Evropa bo šla preko njega, ker je novi pakt istega pomena kakor mnogi pakti, ki so bili dosedaj sklenjeni.

Radikalni list »Kurier Porany« misli, da je pakt dokaz, da je Nemčija pripravljena potepati svoja temeljna načela, samo, da bi ojačila svoj položaj. Toda v tem primeru dela Nemčija veliko napako.

Opozicijski nacionalistični list »Varšavski Dzien Narodowy« poudarja, da je bil državni kancler dolga leta prekaljen borec v borbi s komunizmom in kot branilec evropske civilizacije proti boljševizmu. On je prav leta 1938 oparčeval svoj vdor v Češkoslovaško, ki jo

V Angliji dobi vlada diktatorska pooblastila

Danes govorita Chamberlain in Halifax

London, 23. avg. b. Prvič v zgodovini Anglije so bili senci poklicani po radiu vsi narodni poslanci na sejo parlamenta, ki bo jutri, v četrtek, Z veliko napetostjo pričakujejo Chamberlainovo izjavo, ki bo usodepolnega pomena za nadaljnji politični razvoj v Evropi.

London, 23. avg. AA. Reuter: Sporočilo, izdano po seji ministrskega sveta, pravi med drugim:

da je vlada izdala ukrepe za omejitev izvoza nekaterih posebnih potrebne blaga. Dalje, da je vlada slej ko prej pripravljena ustvariti ozračje miroljubnosti, ker misli, da se vse nesoglasje lahko odstrani z mirnim razgovorom. Toda če bo kljub temu kdo skušal poseči po sili za ureditev spornih vprašanj, je angleška vlada pripravljena in odločena upreti se vsaki sili z vso svojo močjo.

Razpoloženje, ki se je opazilo med ljudstvom, ko so ministri odhajali z ministrskega sveta na Downing Streetu, se je razširilo tudi na vse politične kroge, ko je izšlo sporočilo o seji ministrskega sveta. Mnogo članov parlamenta je že zbranih v Londonu. Vsi brez razlike pozdravljajo odločnost angleške vlade. Mislijo, da bo opozicija napadla vlado zaradi sedanjega položaja na svetu, toda prav nič dvoma ni, da bo parla-

je obteževal, da je agent boljševizma v arcu Evrope. Po monakovski konferenci je nemški tisk evčano trdil, da je Rusija potienjena v Azijo. Komunistem in Hitlerjem sta se epoprijela v Spaniji. Sedaj se je vse spremenilo. Vse poljski tisk enodušno ugotavlja, da je poljsko javno mnenje sprejelo vse o bližnji sklenitvi nemško-sovjetskega pakta e popolnim mirom in hladnokrvnostjo

V Rimu pravijo:

»Angleško-francoska obkoljevalna fronta je razbita«

Rim, 23. avg. AA. Stefani: Listi poudarjajo v svojih uvodnihih diplomatsko zvezo osi, češ da je razbila britansko-francosko obkoljevalno fronto v vzhodni Evropi, toda kljub temu vztrajajo listi pri tem, da je mir ali vojna odvisna od Poljske.

»Messaggero« pravi, da je na Poljski, da se odloči za iskrena pogajanja, ki edina morejo ustvariti ravnotežje in sodelovanje v tako vznemirjenem delu Evrope.

»Popolo di Roma« pa pravi, da ima v teh urah, odločilnih za zgodovino sveta in usodo civilizacije vsakdo dolžnost, da vse stori, kar more, da se prepreči vojna. Toda to dolžnost ima posebno Poljska, tako za svoj obstoj, kakor za usodo človeštva. V sedanjem položaju je zločinsko postavljati vprašanje ugleda ali pa vzvzemati trdovratno stališče.

Po drugi strani pa listi na vidnem mestu prinašajo poročila zlasti o vojaških ukrepih, ki so se zanje odločile demokratske države iz obupa zaradi doživljenega neuspeha.

»Corriera della Sera« poudarja v svojem uvodniku, da novi uspeh osi ponovno dokazuje na senzacionalen način, kako Francija in Anglija ne znata razumeti ogromnih stvarnosti v teh dramatičnih letih. Pariz in London lahko edinole zagotovita pomoč Poljski. Ali je potrebno pri tej priliki odgovoriti na vprašanje, kakšno neposredno in hitro pomoč lahko nudita Poljski Francija in Anglija. Bolj kot kdaj prej je danes za Poljsko napačilo usodna ura. V uvodniku stoji nadalje, da utegne imeti nemško-sovjetski sporazum svoje posledice tudi na položaj v Baltiškem morju in na vzhodni del Severnega morja. List pravi, da je treba gledati na zunanjo politiko sovjetske vlade s stališča praktične politike in da ta sporazum nikogar ne veže ali pa omejuje glede ideoloških zahtev. Prav na enakih osnovah, pravi list, je Mussolini leta 1924 sklenil prvi sporazum s Sovjetsko Rusijo.

V Franciji:

»Povečanje zmede v Evropi« —
»Kljub temu bo zmagal razum«
»Nič drugega kakor neumnost«
Komunistični tisk ves vesel

Pariz, 23. avgusta. AA. Havas: Jutranji francoski listi niso vsi istega mišljenja o pobudah, ki so pripravile Sovjetsko Rusijo, da sklene nenapadalni pakt z Nemčijo. Pač pa se vsi listi strinjajo v tem, da ta novi obrat v ničemer ne more omajati odločnosti Francije, da bo do kraja ostala dosledno na že določeni liniji.

Grof Vladimir d'Ormesson pravi v listu »Figaro« med drugim, da ta novi obrat še bolj povečuje zmedo v Evropi. Toda v tej zmedi, nadaljuje pisec, je eno več kot gotovo. Niti ta nova poteza Nemčije ni omajala francoskega duha. Francija ostane še naprej popolnoma složna z Anglijo in Poljsko. Kar se tiče Sovjetske Rusije ona še ni vstopila v fronto miru, ter se z njo končno tudi ni računalo. Grof d'Ormesson prihaja do sklepa, da vse, kar prinaša novi pakt, dejansko položaja ne menja.

»Petit Parisien« poudarja, da morajo Francozi še naprej s polnim zaupanjem ostati zbrani okrog svoje vlade, in ne smejo popustiti ter ne dopustiti, da bi jih razburjale vznemirljive vesti. Vsi francoski rodoljubi so lahko prepričani,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Moskovska senzacija

Po vsem svetu še vedno dere odmev uradnih objav, ki sta istočasno izšli v Berlinu in v Moskvi v noči od ponedeljka na torek, da odpotuje nemški zunanji minister v Ribbentrop v Moskvo z namenom, da zaključi nenapadalno pogodbo med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Ribbentrop se ob uri, ko to pišemo, z ogromnim štabom sodelavcev že nahaja v Moskvi, kjer je moralo na prebivalstvo napraviti izreden vtis, ko je pribralo celo brodogve velikih nemških letal, iz katerih se je izkrcalo vsega 32 ljudi, ki so prišli iz narodnosocialistične Nemčije, da sklenejo s Sovjetsko Rusijo pogodbo, da se obe državi med seboj ne bosta napadali.

Osupnjenost nad tem nepričakovanim dogodkom, ki se je, kakor danes časopisje priznava, pripravil v senci poslaništev že štiri mesece, je tem večja, ker sta Anglija in Francija v istem času imeli v Moskvi najprej skupino svojih najbolj izbranih diplomatov, da sklenejo s sovjetsko vlado politično zvezo, ter zbirko svojih najbolj odličnih generalov in admiralov, da po odhodu političnih odposlancev načnejo s sovjetskimi generali pogajanja za vojaško zvezo, medtem ko so se isti rdeči diplomati in generali v stranski sobi razgovarjali z zastopniki Nemčije za pogodbo, ki naj zanika tisto, za katero so se potegovali zastopniki Anglije in Francije. To je zagonetnost, ki je danes še nedojmljiva.

Svet je še danes pod vtisom tega dogodka in še ni imel časa, da bi se zbral in presodil položaj, ki je nastal, niti da bi razmeril in oddvojil vse ono, kar pri gromkem odmevanju moskovske senzacije spada med resnico, in kar spada na področje gole fantazije. Treba bo čakati nekaj dni, da se bo nekoliko zjasnilo, da se bodo pokazala glavna ozadja, da bo mogoče razločiti tudi stvarne poteze tega dogodka. Ko bo ležalo pred nami besedilo nenapadalne pogodbe in ko bomo slišali, kakšne prevrate je povzročilo v zunanje-političnih smernicah nasprotujočih si taborov velesil, šele potem bo mogoče izreči tudi dokončno sodbo o dogodku, ki po svoji idejni zasnovi, po zgodovinskih nasprotjih, ki jih je čez noč izravnal, po okoliščinah, v katerih se je pripravil, ter po posledicah, ki jih bo moral roditi, spada brez dvoma med najbolj senzacionalna presenečenja v povojni dobi.

Dejstvo nemško-sovjetskega nenapadalnega pakta vsebuje v sebi toliko načelnih vprašanj, da se svetovno javno mnenje nikakor ne more znati. Morda je grešilo od prvega početka, ko je od sovjetske vlade pričakovalo kakšnega načelnega zadržanja in pozabilo, da je to svet zase, tajinstveno nov po tem, ker ne spoštuje nobenega od tistih načel, na katerem je zgrajena omika ostalega sveta.

Najbolj slikovit je prikaz, s katerim je neki francoski list dal duška svojem razpoloženju, ko je na dan objave o nemško-sovjetskem nenapadalnem paktu napisal v debelih črkah čez vso prvo stran: Ali bo Sovjetska Rusija vstopila v pakt proti Kominterni? Odgovor je pustil odprt, tako da so nanj lahko odgovorili vsi tisti gojalki, ki so že od zdavnaj dopovedovali, da se s Sovjetsko Rusijo nikar ni treba spopadati v kakšne pogovore, ker ona govori svoj lastni jezik, ki se v ničemer ni izpremenil od l. 1917 pa do današnjih dni, in ki ga zapad ne razume

Politični zapiski

O sporazumu

Zagreb, 23. avgusta 6.

»Obzore« poroča: Zagrebski in beograjski strokovnjaki so končali pogajanja, ki so se pred nekaj dnevi pričela v Božjakovini ter nato nadaljevala v Zagrebu. Sedaj se proučujejo na Bledu doseženi uspehi teh pogajanj. Politični krogi splošno pričakujejo, da bo odločitev padla ta teden. Mislilo, da ni nobenih razlogov več za odgoditev sporazuma, ker so vsa vprašanja temeljito proučena in je doseženo soglasje v tem, kar bo nadaljni predmet posvetovanj. V zvezi s temi optimističnimi napovedmi delajo časnikarji, še bolj pa privlačni razne kombinacije o nadaljnjem razvoju političnih dogodkov. Vse te govorice je treba sprejeti z veliko rezervno. Jasno je le eno, da bodo prihodnji dnevi velikega političnega pomena, ker bo položaj vsekakor razjasnjen. Zagrebski politični krogi z največjim mirom pričakujejo nadaljni razvoj dogodkov. Vodstvo HSS, odnosno SKD, se zaveda velikega pomena sedanjega trenutka in smatra, da je izvršeno vse, da se uspešno končajo pogajanja, ki so se pričela pred 4 meseci v Zagrebu. Vodstvo SDK se ne spušta v nobena prerokovanja glede nadaljnjega razvoja in čaka na odločitev, ki bo medodajna za končni izid zaključnih razgovorov. Vse je v znaku pričakovanja te odločitve, od katere šele bo odvisen nadaljni politični razvoj. Verzije o osebni sestavi nove vlade je treba sprejeti z največjo rezervno, ker niti vladni krogi in tudi ne dr. Maček ni načel tega vprašanja. Prav tako je treba z največjo razumnostjo in opreznostjo sprejeti govorice o razmejitvi in kompetenci, ker številni posamezniki, ki niso poučeni, dajejo le svoja subjektivna mišljenja o odnosu govorice to, kar elišijo od drugih slabotnih informiranih ljudi. Poleg tega kerogi, ki nimajo interesa sporazumu, namenoma razširjajo ne-resnična poročila o vsebini sporazuma. G. dr. Vladko Maček je bil do danes opoldne v Kupincu, kjer mirno zasleduje razvoj dogodkov.

Iz Zagreba poročajo, da so srbski in hrvatski strokovnjaki svoj načrt za preuredbo naše državne skupnosti dokončali. 21. t. m. sta dospela na Bled kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović. Položaj je razčiščen tudi glede tega, kaj se ima zgoditi s parlamentom.

Na Bledu se je sestalo tudi vodstvo JRZ s predsedniki banovinskih odborov iz vse države, ministri pa so imeli 21. t. m. popoldne konferenco o novem položaju. Do sedaj so na Bledu razen ministrskega predsednika ministri: Altiparmaković, Bešlić, Čeljović, dr. Miljuš, Maštrović, Pantić in Džifer Kulenović, ki so imeli 22. t. m. v Begunjah dolgi razgovor z dr. Korošcem. Temu razgovoru je prisostvoval še predsednik finančnega odbora narodne skupščine g. Magarašević. Razgovor se je tikel sporazuma, kakor so ga izdelali strokovnjaki.

Dr. Mačkovo glasilo »Hrvatski dnevnik« piše med drugim sledeče:

»Velika napetost v svetu dokazuje, da smo imeli prav, ko smo neprestano opozarjali na potrebo, da se odnosa med Hrvati in Srbi čim prej urede. To je ugodno samo, če hrvatski narod dobi položaj, kakor ustreza njegovim narodnim pravicam. Pogajanja, ki jih je predsednik dr. Maček vodil s predsednikom vlade Cvetkovičem, so šla za tem, da se zaenkrat vsaj v glavnem uresniči hrvatske narodne zahteve. Sporazum, ki se je po tej poti dosegel, je ne pomeni končne rešitve hrvatskega vprašanja. Če se bo torej ta sporazum izvedel, bodo še ostala vprašanja, ki jih bo treba reševati v ugodnem psihološkem razpoloženju. Izvedba tega sporazuma bo stvarno prvi znak pripravljenosti, da se razgovarja s hrvatskim narodom kot z narodom, ki ne more biti predmet tuje politike, ampak nosilec svoje lastne usode. Od ureditve položaja hrvatskega naroda zaviselo zelo mnogo. To je bilo jasno tudi vladnemu predsedniku Dragiši Cvetkoviču, ki je po izjavi predsednika naše stranke osebno pokazal razumevanje za hrvatske narodne zahteve. Pristajajoče na novo organizacijo Hrvatske, ki bo v skladu z narodnim načelom in gospodarskimi potrebami, je Dragiša Cvetković v imenu Srbov priznal upravičenost načel, ki so vodila Hrvate v njihovi dolgoletni borbi. Ako se bo sporazum res izvedel, bo to pomenilo začetek prave realne politike od srbske strani. Ta realna politika bo, ako se bo nadaljevala, dovela do nadaljnjih spoznanj, ki bodo pospešila končno ureditev položaja hrvatskega naroda na ozemlju, ki mu pripada, in z delokrogom, ki je potreben, da Hrvati pokažejo svojo ustvarjalno silo in ureditvi svoje domovine in v sodelovanju v skupnih interesih države.

Glasilo vladajoče stranke »Samouprava« piše v svojem uvodniku od srede 23. avgusta sledeče: »Od trenutka, ko je bila sestavljena vlada g. Cvetkoviča, je postal sporazum med Srbi in Hrvati glavna zadeva države. Ko bo sporazum te dni podpisan, bo postavljeno v naši državi nov mejnik, za katerim bo ležala nesrečna preteklost, pred njim pa se odpira boljša bodočnost naše države in jugoslovanskih narodov v njej. Vsi Srbi, vsi Hrvati in vsi Slovenci morajo v svoji skupni državi biti zadovoljni in enakopravni. Seveda, na vse to bi se moralo misliti in delati že prej. Sporazum je moral likvidirati 20-letno preteklost in zasnovati tako bodočnost, da ne bo več trenj in sporov med plemeni (tako namreč »Samouprava« stalno imenuje jugoslovanske narode. — Op. ur.) v državi. Nasprotno, sporazum bo moral prečišči ves svet, da se je pri nas začela nova doba in da je preteklost za vedno izbrisana.«

Ceste v drinski banovini

V gradbenem ministrstvu izdelujejo načrt o gradbanih cest v drinski banovini. V ta namen je določen kredit 160.000.000 din. Gradile se bodo ceste Sarajevo—Podromanija za 70 milij. Sarajevo—Konjic—Mostar za 40 milij. in Vlakovec—Valjevo 5.000.000. Za gradbe cest skozi mesta v drinski banovini pa je določena vsota 50.000.000 din.

Belgrajsko pristanišče

V Belgradu so začeli graditi zavod kneza Pavla za proučevanje raka. Zgradba bo imela štiri nadstropja in prizemlje, pročelje pa bo dolgo 75 metrov. V zgradbi bodo potrebne potrebne laboratorije in za bolnike in sicer 80—90 postelj.

Znano je, da se v Belgradu že dolgo gradi cerkev sv. Marka, zgradba pa je naenkrat zastajala zaradi pomanjkanja kredita. Sedaj pa je uprava cerkve prodala Poštni hranilnici in Drž. hip. banki toliko sveta, da se bo mogla gradba cerkve nadaljevati in dovršiti.

Različni odmevi v tisku

(Nadaljevanje s 1. strani)

da napori pristajev miru niso zaman. Na koncu pravi članek, da bo vključit težkemu položaju končno vendarle zmagal razum.

»Excelsior« ugotavlja, da Nemčija ne bo mogla računati s Stalinom kot z zanesljivim zaveznikom, pa naj se piše o bodočem sovjetsko-nemškem paktu kar se boče. Kar se pa tiče posledice tega pakta, je list prepričan, da te posledice ne bodo v celum ugodne za Nemčijo. Ni tako lahko pomiriti ognja in vode, kakor nekateri mislijo.

List »Epoque« pravi: Naj se zgodi kar hoče, složnost med Francijo in Anglijo bo ostala neomajana. Tudi bo ostal odločen narod, katerega nezavisnost je ogrožena. Narod bo svojo neodvisnost branil. Dejstvo je tudi, da sta Velika Britanija in Francija gospodarja morja, gospodarja neizmernih rezerv vseh vojnih in drugih potrebščin. Na koncu pravi članek, da nenaravni politični stvoril ne morejo biti nikdar trajni.

»Džef« poudarja, da sta Pariz in London še naprej trdno odločena, da bosta do kraja izvršila vse obveze, ki sta jih sprejela maja letos.

Levičarski listi pa zelo ostro napadajo sovjetsko vlado. »Populaire« pravi, da je sklep sovjetske vlade nič drugega kakor neumnost. Piše uporablja najostreje izraze ter označuje sedanjo politiko Moskve kot igranje z življenji milijonov ljudi. »Peuple« prinaša članek, v katerem pravi med drugim: Branilci tega sporazuma nas prepričujejo, da bodo zagotovili mir. Čakamo na dejstva, da se bomo lahko mi sklicevali in dokazali, da je njihovo navdušenje neupravičeno.

Za razliko od ostalih levičarskih listov pa brani sporazum glavno glasilo francoskih komunistov »Humanité«, ki trdi, da je sovjetska vlada s svojo odločno politiko prisilila Nemčijo, da z njo sklene sporazum. S tem je Sovjetska Rusija storila veliko uslugo miru in ponovno dokazala, da ne želi drugega kakor mir in varnost za sebe in ostale narode.

V Angliji:

»Ravnanje sovjetske diplomacije obsodbe vredno«

»Kakšna korist nadaljnjih pogajanj s Sovjeti...«

»Čakajmo na besedilo«

London, 23. avgusta. AA. Današnji angleški jutranjki mirno komentirajo mednarodni položaj in poudarjajo, da je prvi odgovor Velike Britanije na novi manever nemške vlade, da bo Anglija ostala na strani Poljske. Tudi snočne uradne sporočila, ki daje glavni ton komentarjem današnjih jutranjikov, je sestavljeno v istem duhu mirne odločnosti in izpolnitve dane besede. Prav tako so si današnji jutranjki edini v tem, da je treba predvsem počakati uspeh potovanja zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvo in podrobnosti novega dogovora. Dotlej bo pa svet taval v megli in temi.

»Times« mislijo, da ta trenutek ni možno jasno pregledati položaja, da se vidi, kakšne diplomatske in vojaške posledice bo prinesel nameravani rusko-nemški pakt. To velja tudi za »živčno vojno«. V tej vojni je vest o nameravani rusko-nemškem paktu vsekakor prinesla novo nevarnost in razburila duhove. List pravi, da v sedanjem trenutku nihče ne sme pozabiti stališča Nemčije do Poljske.

Drugače pa »Times« obsoja ravnanje sovjetske diplomacije, ki je v času pogajanj z zastopniki Francije in Velike Britanije zatajila dejstvo, da se pogaja z Nemčijo. Pri nobeni priložnosti ni Sovjetska Rusija obvestila drugih držav, s katerimi bi se pogajala, da misli skleniti s katero drugo državo nenapadalni pakt.

»Times« pravijo tudi, da še zmerom ni jasno, če bo pakt veljal tudi tedaj, če bi Nemčija napadla katero drugo državo. Le tedaj, kadar bomo imeli odgovor na to vprašanje, bomo mogli reči, ali moreta Velika Britanija in Francija imeti kakšno korist od tega, da nadaljujeta pogajanja o paktu proti napadalcu. Na koncu pravi list, da bo Velika Britanija vsekakor nadaljevala svojo dosedanje politiko in sklenila poročila, ki jih je dala drugim državam.

»News Chronicle« je prepričan, da se je diplomatski in vojaški položaj v Evropi čez noč spremenil. Obstoji pa tudi možnost še drugih sprememb. List posebno opozarja svoje bralce na to, da bi se v vzhodni Evropi posebno glede

Poljske, mogli pripetiti važni dogodki. Angleška vlada bo kljub temu nadaljevala svojo dosedanje politiko.

»Daily Herald«, glavno glasilo laburistov, pa misli, da je še zmerom možno, da bodo podrobnosti novega rusko-nemškega pakta, ko bodo objavljeni, pokazali položaj v drugi luči, kakor ga gledamo danes. Velika Britanija bo vsekakor znala obvarovati Poljsko pred vsakim napadom na njeno nedotakljivost.

Nemški listi:

pišejo o »blagodejnem učinku« zbližanja med Nemčijo in Sovjeti

Berlin, 23. avg. AA. DNB. »Nemška diplomatska in politična korespondenca« obsežno razpravlja o novem razvoju, ki je nastal v razmerju med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo in ugotavlja, da je to zbudilo v Nemčiji veliko zadovoljnost.

Nenapadalni pakt, ki ga Nemčija in Sovjetska Rusija hočeta skleniti, pomeni že danes za mednarodno javnost popoln preobrat v vsem evropskem položaju in mednarodnih odnosih. Zato bodo mnogi prišli do spoznanja, da vsi narodi nečajo, da bi jih izrabljali proti Nemčiji, in da ni vse države voljne, segati na tuje povelje in za tuje koristi po kostanj v šerjavico. Razmerje, ki se zdaj ustvarja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo bo kljub nezadovoljnosti mnogih ustvarilo razočaranje pri tistih politikih, ki rovarijo pod krinko nekakšne mirovne fronte in ki se zavzemajo za vojno ter pri rušilcih miru vseh odtenkov. Toda obenem bo to novo razmerje med Nemčijo in Rusijo pomenilo za vse izmed njih resen opomin. Vsi tisti narodi, ki so bili v nevarnosti, da bi jih v kakršnikoli obliki zlorabila takšna politika, bodo pa občutili veliko olajšanje zaradi popuščanja in odstranitve napetosti med obema velesilama, napetosti, ki posega tudi v življenjski prostor teh narodov, ki naj bi jih prilegili v tako imenovano mirovno fronto.

„Italija ni bila presenečena“

zatrjujejo in dokazujejo v Rimu ter pravijo, da je Stalina podpirala vsa komunistična Rusija

Rim, 23. avg. Tukajšnji merodajni politični krogi poudarjajo, da je Nemčija ves čas, ko se je pogajala z zastopniki Sovjetske Rusije, tako o trgovskem kakor o političnem paktu, točno obveščala svojo zaveznico Italijo o teku pogajanj. Grof Ciano je pri svojem zadnjem sestanku pri Hitlerju v Solnogradu imel pred seboj besedilo oziroma načrt obeh pogodb, ki so bile sklenjene ne samo z vednostjo, ampak tudi z aktivnim sodelovanjem Mussolinija. Zato je treba zavrniti kot smešno trditve tiska velikih demokracij, da je bila Italija po tem dogodku »presenečena«.

Večstoletno prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo...

Kaj je nagnilo Moskvo, da se je pogodila z Nemčijo istočasno, ko se je razgovarjala in pogajala z Anglijo ter izvedela od zastopnikov generalnih štabov teh dveh držav ves njihov vojni načrt, to, pravijo v Rimu, more biti razumljivo vsakemu tudi povprečnemu politiku in zato mora vzbuditi začudenje sklep v Londonu, kjer pravijo, da bodo Rusijo uradno vprašali, zakaj je sklenila pakt z Nemčijo. Angleži — tako pravijo visoki politiki — si na to vprašanje lahko odgovorijo sami. Rusko-nemški pakt je osnovan na večstoletnem izpričanem prijateljstvu med Nemčijo in Rusijo, ki je bilo po kratkovdnosti carja Nikolaja II. in megalomaniji Viljema II. prekinjeno v minuli vojni v največjo škodo obeh držav.

Zato pomeni ta pakt le povratek k preizkušeni stari politiki dveh držav, ki nimata nobenega naravnega spora, kakor tudi ne skupne meje, ampak same skupne koristi v tem, da je Nemčija največja industrijska, Ru-

»Berliner Börsen Zeitung« pravi, da ni ta pakt noben taktični manever, temveč da je njegov namen obnoviti v razmerju med Nemčijo in Rusijo stanje, ki je vladalo stoletja in stoletja, in ki je bilo najbolj naravno. Nemški in ruski narod sta imela zmerom največ koristi od političnega in gospodarskega sodelovanja. Državniki obeh narodov so ravno samo po osnovnih naravnih zakonih, ko začenjajo sodelovanje, ki pomeni samo logično posledico in izvajanje pametnih sklepov iz danih razmer. Nova ureditev razmerja med Nemčijo in Rusijo bo ustvarila stanje, žigar blagodejni učinek se bo občutil tudi zunaj meja obeh držav.

»Völkischer Beobachter« piše: Eno izmed osnovnih načel vsake politike je, da je treba imeti dobro razmerje do držav in narodov, kjerkoli ni naravnih nasprotij. Nagli uspeh pogajanj med Berlinom in Moskvo je v znatni meri posledica tega, da Nemčija ni postavila neresnih zahtev sovjetski vladi, ki bi bile v nasprotju z njenimi koristmi. Takšno razumno stališče in omejitve lastnih zahtev obeh držav sta značilni potezi zunanje politike narodno-socialistične Nemčije. Takšen značaj imajo sicer tudi vse nenapadalne pogodbe, ki jih je Nemčija sklenila z drugimi državami. V nasprotju s tem, kar počne Angleži, nismo mi Nemci zahtevali od Sovjetske Rusije, da nosi svojo kožo naprotaj za tuje interese. Prav tako nismo ne od Danecev, Letoncev in drugih malih držav nikoli zahtevali, naj stopijo v kakršnokoli fronto miru, ki bi imela zahrbtno cilje.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« ugotavlja: Sovjetska Rusija je v času, ko je dala bolj naraščajočo zmedenost v mednarodnih pojnih, zavzela stališče, ki dokazuje, da upošteva naravne zakone evropske politike. To je tista točka, kjer sta se mogli srečati stališči Sovjetske Rusije in nove Nemčije, katere položaj v Srednji Evropi je določen z zvezo z Italijo. Sedanji trenutek, ko se je posrečilo postaviti razmerje med Nemčijo in Rusijo na novo podlago, pomeni zgodovinski preobrat.

Essenska »National Zeitung« pa pravi: Vest, da želita Nemčija in Sovjetska Rusija zboljšati politično ozračje s sklenitvijo nenapadnega pakta, bodo v vseh krogih nemškega naroda sprejeti kot vrnitev k veliki in srečni tradicionalni politiki, ki bo ne glede na trenutne koristi prinesla obema državam trajne koristi.

»Hamburger Fremdenblatt«: Vprašanje, pred katerim zdaj stoje zahodne velesile, se da takole povedati: Ko žele prevzeti riziko grožnje za vojno, morajo same nositi tudi svojo odgovornost. Razen Poljske ne bo nikogar, ki bi jim pri tem pomagal. Vtis, ki ga je novica o sklenitvi nemško-sovjetskega nenapadnega pakta vzbudila v malih državah, je to nedvoumno potrdil.

sija pa največja agrarna država sveta, ki si lahko delita prvo mesto v Evropi, dotim je Anglija »naravno« vekovni nasprotnik ruske velesile. Bilo bi pač smešno vprašati Rusijo sedaj, zakaj ni marala skleniti pogodb, v kateri bi morala vse dati, pa ničesar dobiti ter položiti na ollar milijonske žrtve za nemene, ki bi njej ne prinesli nobene koristi, dotim Nemčija v svojem paktu od Rusije ne zahteva ničesar, razen dobrohotnega prijateljstva in gospodarskih koristi.

Italijanski politični krogi pa poudarjajo tudi, da je Stalina podpirala vsa komunistična stranka Rusije, ki je bila od samega začetka odločno nasprotna temu, da bi Sovjetska Rusija dala svo »svojo armado in silo na posodo angleški in francoski veleburžuaziji, kateri da ni moglo zaupati. Kar se tiče onih angleških in francoskih politikov, ki menijo, da bi bilo mogoče nadaljevati razgovore s Sovjetsko Rusijo, menijo v Rimu, da gre za ljudi, ki imajo halucinacije. Pogodba z Nemčijo daje Rusiji neprimerno večje ugodnosti za bodočnost, nego zveza z Anglijo in Francijo, ne da bi Rusiji bilo treba kaj riskirati. Rusije pa tudi ne more zadržati nasprotstvo do nemškega narodnega socializma, da bi si po zvezi z njim ne priborila v Evropi tisti položaj, za katerim je težila že od časa Petra Velikega, tega položaja pa ji ne more zagurati Anglija, ki se je vedno upirala vsaki okrepitvi slovanske Rusije. Resnični interesi narodov vedno zmagojo nad ideološkimi nazori zato, da se najdejo skupaj z drugimi narodi na konkretnem temelju nacionalnih življenjskih potreb.

Ne prikrivajo si težki mednarodni položaj, ki je nastal zaradi tega, ker se je Anglija nasproti Poljski obvezala s svojo besedo in častjo ter z svojo močjo, so v Rimu prepričani, da bodo morale demokratične velesile svojo politiko hočeš nočeš spremeniti, v nasprotnem primeru pa bodo našle slej ko prej Italijo na strani Nemčije in njenih prijateljev. Ni treba namreč pozabiti, pravijo v Rimu, da so se tudi odnosi med Italijo in Rusijo novemu položaju primerno zelo izboljšali, ako je to sploh treba poudarjati, ker so ti odnosi bili vedno izvrstni in le neznatno zatemnjeni od 2. septembra 1933 dalje, ko je Mussolini sklenil s Sovjetsko Rusijo pogodbo in je priznal sovjetski režim.

V Rimu poudarjajo poleg tega, da je nemško-ruski sporazum zbudil veliko presenečenje v Ankari in Bukaresti, dotim so ga v Sofiji, kjer so bili zadnje mesec v neprestanem tesnem stiku s Moskvo, sprejeli z največjim zadovoljenjem in veseljem.

Odmev v Ameriki

Washington, 23. avgusta. AA. DNB: Na včerajšnji konferenci v zunanjem ministrstvu so pretresali nov položaj, ki je nastal zaradi bližnjega nemško-sovjetskega pakta. Times menijo, da so pri tej priliki razpravljali tudi o gospodarskih ukrepih.

Vest o bližnji sklenitvi nemško-ruskega nenapadnega pakta je imela to posledico, da je več senatorjev opozorilo Roosevelta, da bi bilo treba sklicati kongres na izredno zasedanje.

Dunajski vremenski napoved: Pretežno jasno, le ponekod bodo kratkotrajni nalivi ali nevihte. Toplotno stanje se ne bo dosti spremenilo.

Zagrebski vremenski napoved: Večinoma jasno. Zemunska vremenska napoved za 24. avgust: Pretežno vedro in lepo vreme. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Predzgodovina pogajanj med Nemčijo in Sovjetijo

Berlin, 23. avgusta. TG. Berlinski dopisnik »Neue Züricher Zeitung« poroča svojemu listu v Švicco nekaj podatkov o predzgodovini sedanjih pogajanj med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo za sklenitev nenapadnega pakta. Poročilo se glasi:

»Vprašanje, kdaj se je začela tajna pogajanja med Nemčijo in sovjetsko vlado, zanima ves svet. Sodeč po odkritjih, ki jih je poljski zunanji minister polkovnik Beck v svojem govoru dne 4. majnika letošnjega leta priznal javnosti, se je nemška vlada še v marcu pečala s zamislijo, da bi Nemčija in Sov. Rusija skupno razširili svoje ozemlje na račun Poljske. Preokret v nem. politiki napravil Rusiji pa ni stvarno prišel pred aprilom. V majniku, ko je padel sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki je veljal za gorečega ljubitelja Anglije, pa je preokret že postal bolj določen, čeprav javnosti neznan.

Od majnika dalje so v nemškem časopisju prenehali vsi napadi proti boljševizmu in proti Sovjetski Rusiji. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da nemški kancler Hitler dne 6. junija, ko je imel velik govor ob priliki povratka »legije Kondor« iz Španije, ni z nobeno neprijetno besedico omenil sovjetske Rusije, marveč je bila vsa krivda

za špansko državljansko vojno pripisana zapadnim demokratičnim velesilam.

V prvi tek so nemško-sovjetska pogajanja prišla šele pred štirim tedni, na vsak način pa preden so prišli francoski in angleški generali v Moskvo na pogajanja s sovjetskim generalnim štabom za sklenitev vojaške zveze. Pogajanja so se razvijala delno v Berlinu, delno v Moskvi. Vodil jih nemški veleposlanik v Moskvi grof Schulenburg. Govorilo se je, da je bil tudi znani baron von Papen v Moskvi in da je on predel niti za nepričakovano pogodbo. Tudi sedaj se iste domneve ponavljajo v Parizu in v Londonu. Vse to je čista pravljica. Von Papen nikoli v Moskvi ni bil. Gospodarska pogajanja, ki so se zadnje dni uspešno zaključila, so od prvega početka dalje od Ribbentropa dobila tudi politično usmeritev, ker je nemški zunanji minister hotel z njimi položiti most do Sovjetske Rusije. Hitri razvoj pogajanj je bil na nemški strani pospešen najbrže zaradi oklevajočega stališča japonske vlade, ki so jo notranje-politične težave ovirale pri svojih zunanje-političnih odločitvah. V Berlinu bodo nazivlje temu poskušili, da bodo ohranili dobre odnose sodelovanja z Japonsko. Morda bodo celo poskušali pomagati, da pride do sovjetsko-japonske poravnave in evprave. Jasno pa je, da Nemčije noben obzir na zadržanje Japonske ne bo oviralo, da bo svojo odnosa s Sovjetsko Rusijo utrdila.

Načrt za nastop Nemčije proti Poljski

Po angleških časopisnih virih

London, 23. avgusta. TG. »Times« objavljajo zanimivo mnenje o načinu, kako bo Nemčija rešila vprašanje Gdanske in Poljske sploh. »Times« pišejo, da so vojaške priprave na poljski meji končane, na to nadaljujejo:

»V kolikor je mogoče razvoj dogodkov predvideti, računa nemška vlada s počasnostjo zapadnih velesil, ki dolgo ne bodo mogle priti do jasnega sklepa, ki se zoperstavljajo zamisli, da bi morale v vojno. Nadalje računa Nemčija tudi s tem, da bo Poljska že premagana, predno bodo diplomatični stiki s zapadnimi velesilami sploh prekinjeni. Potem pa bosta Francija in Anglija že spoznali, da je vsaka njuna pomoč Poljski brezuspešna. Ker Nemčija ničesar ne bo od Francije in ne od Anglije, je prišel trenutek, da se začnejo pogovarjati o miru.«

»Times« dodajajo, da je to mišljenje potrdila cela vrsta visoko stoječih nemških odličnikov tako, da ni mogoče noben dvom o tem, da predstavlja stališče službenih krogov.

V petih dneh...

»Daily Express« pa poroča iz Berlina, kjer ima svojega posebnega dopisnika, da so nemške zahteve napram Poljski narasle in da bo hotela bodoče meje Nemčije potisniti do tiste črte, kje je tekla leta 1914. List pristavlja, da so v Berlinu na merodajnih krogih trdno o tem prepričani, da bo nemška oborožena sila to črto dosegla lahko že v petih dneh, nakar se bodo nemške čete ustavile in se utrdile. V Berlinu so tudi polni upanja, da se bo to doseglo, ne da bi morala zaradi tega vsa Evropa v vojno. Isti dopisnik je tudi zvedel, da bo Nemčija v petih dneh svoje bliskovite vojne napravila mirovno ponudbo zapadnim velesilam.

Dobro poučeni nemški politični krogi, tako poročajo »Times«, izjavljajo, da bo Poljska v svoji današnji obliki v najkrajšem času prenehala obstajati. Obstajala bo Poljska v prvem drugem obliki, ki bo štela vsega 15 milijonov Poljakov, medtem ko bo Nemčija dobila nazaj vse, kar ji je nekdanji pripadalo od Gdanske do gornje Slezije. V Berlinu se slišijo tudi opazke, da si Rusija lahko vzame na Poljskem svoj plen, ki ga Nemčija ne bo branila. Kakor poročajo soglasno vsi berlinski časopisi, pa je Nemčija pripravljena ponuditi Angliji še enkrat mir in priznanje angleškega svetovnega položaja, toda za ceno, da tudi Velika Britanija prizna nadoblast Nemčije v Evropi. Glede vojnih ukrepov pa dopisnik »Timesa« poroča, da v Nemčiji najprej pomisljajo na obrambne ukrepe, predvsem na zapadni meji, istočasno pa tudi na napad Poljske s 70 divizijami, to je z okrog milijon vojakov. Če bo potrebno, bi Nemčija Poljsko napadla od Baltika do vzhodne Slovaške. Ali bo Poljska prihodnje dni prejela ultimatum, ali bo Nemčija zahtevala, od nje, svoje pravice v kakšni drugi obliki, še ni znano. Kriza se naglo bliža vrhuncu in še ni mogoče določiti, kakšen bo njen konec.

Forster: »... v najkrajšem času«

Gdansk, 23. avgusta. AA. DNB: Snoči se je v Zoppotu vršila velika manifestacija, na kateri sta govorila nemški notranji minister Frank in gauleiter Forster. Le-ta je rekel med drugim:

»Še nikoli ni bila notranja zveza med Gdanskom in Hitlerjem ter Nemčijo tako tesna kot te dni. Vsi Gdanci so trdno prepričani, da bodo v kak najkrajšem času padle vse zapreke. Poljska je poslednja, ki bi mogla to preprečiti.«

Frank je pa dejal med drugim:

»Kdor se boji, da bi zaradi Gdanske nastala vojna, naj se obrne do tvorcev versajškega diktata. Toda zdaj so tudi za Gdancane na obzorju žarki svobode. Svet naj ve, da Gdansk ni več osamljen, osamljeni so le drugi. Razmerje, ki ga Hitler gradi med Berlinom in Moskvo, navdaja vse Nemce s hvaležnostjo. Medtem ko so se drugi tedne in tedne pogajali za sporazum, je rajh dal nov dokaz

za svojo miroljubnost. Toda če nas svet ne bo pustil pri miru, bo spoznal nemško moč, ki je združena s močjo ponosne Mussolinijere Italije.«

Do sobote zvečer letala ne smejo letati nad Vzhodno Prusijo

Berlin, 23. avg. TG. Nocoj je izšla uredba, s katero je prepovedano vsem tujim letalom in vsem nemškim civilnim letalom letati nad Vzhodno Prusijo. Prepoved velja od 6. ure nocoj do 8. ure v soboto zvečer. V Vzhodni Prusiji je letalom, ki imajo posebno dovoljenje, dovoljen samo pristop v Kraljevzu (Königsbergu). Na uradnih mestih pravijo, da je ta prepoved v zvezi s Hitlerjevim prihodom v Tannenberga. V Berlinu poročajo, da je poljsko protiletalsko topništvo izstrelilo pri Gdanku eno nemško vojaško letalo, medtem ko je neko drugo potniško letalo, v katerem je bilo 21 potnikov, bilo obstreljevano nad baltičsko obalo.

Japonska se nemirno ogleduje in sprašuje

Tokio, 23. avgusta. AA. Reuter. Zastopnik japonskega zunanjega ministrstva je bil pri sprejemu časnika zelo zapet v svojih izjavah glede nameravanega sovjetsko-nemškega nenapadnega pakta. Rekel je, da ta trenutek ne more dati točnih informacij o mednarodnem položaju. Pritakujejo, je dodal, da ne bo Nemčija sklenila nobenega dogovora, ki ne bi bil v skladu s paktom proti kominterni. Dalje je zavrnil možnost sklenitve nenapadnega pakta med Sovjetsko Rusijo in Japonsko. Japonsko stališče proti kominterni bo ostalo neizpremenjeno.

»Asahi Šimbun« prinaša sledeči prikaz, kako je japonska vlada izvedela za sovjetsko-nemški pakt. List pravi, da je v ponedeljek v Ribbentrop sporočil japonskemu veleposlaniku v Berlin sledeče:

Sklenili smo s Sovjetsko Rusijo nenapadni pakt. Ker je Italija že obveščena in ker je ona pravilno ocenila razmere, v katerih to storimo, se nadejamo, da bo tudi Japonska enako postopala.

Hiranuma je povabil Imagakija na konferenco o evropskem položaju. Mislijo, da bosta ministra razpravljala o tem, ali je treba brez odloga preusmeriti japonsko zunanjo politiko na osnovi sovjetsko-nemškega sporazuma.

Politični krogi so skrajno zdržni glede nemško-sovjetskega nenapadnega pakta. Poudarjajo, da je treba predvsem počakati na točno besedilo medsebojnih obvez med Berlinom in Moskvo, nakar bi japonska vlada še ne mogla zavzeti stališče do tega dogodka. Toda v mnogih krogih se opaža globoko nezadovoljstvo zaradi tega, ker je japonska vlada s svojo politiko do Sovjetov omogočila sklenitev tega pakta med Nemčijo in Rusijo. Nekateri listi pišejo čisto jasno v tem smislu. Poudarjajo, da je japonska zamudila priložnost, da bi sklenila trdno zvezo z Nemčijo in Italijo proti demokratskim silam, ki so pravi sovražnik Japonske na Doljnem vzhodu.

Vprašanja v Berlinu Tudi nenapadni pakt med Japonsko in Rusijo

Berlin, 23. avgusta. AA. Havas. Japonski veleposlanik v Berlinu Ušima je imel včeraj sestanek s zunanjim ministrom v. Ribbentropom pred njegovim odhodom v Moskvo. Razgovor je trajal pol ure. O tem sestanku ni bilo objavljeno nobeno uradno ali poluradno sporočilo, vendar pa se izve, da je sporočilo o nenapadnem paktu med Berlinom in Moskvo izzvalo močan vtis in krogu japonskih predstavnikov v Berlinu.

katero je dobila Poljska od Slovačkov marca meseca 1939. Dalje so vzklicali: Gdansk je nemški in dol koridor! Sanjo Mach je poudaril v svojem govoru, da je prišel čas, ko se mora Poljska pokesati za svojo izdajo napram Slovaški.

Protipoljske demonstracije na Slovaškem

Bratislava, 23. avgusta. AA. Havas. V Bratislavi so bile velike protipoljske manifestacije, ki se jih je udeležilo okrog 40.000 meščanov. Prisotna sta bila tudi šef slovaške propagande Sanjo Mach in šef nemške manšine na Slovaškem Karmasin. Manifestacije so v sprevedu vzklicali: »Hočemo Javorino«, (pokrajino,

Visoka žrtev za mir

Ob 25 letnici smrti Pija X. 20. avgusta 1914.

V zgodovini Cerkev božje na zemlji je smrt vsakokratnega papeža vedno eden izmed najznamenitejših dogodkov. Ves svet stoji tedaj žalujoč ob krsti svojega skupnega očeta. Smrt Pija X. pa je bil še toliko večji in bridkejši dogodek, ker je prišel nepričakovano, ob izbruhu svetovne vojne, ker je kot svojo žrtev zahteval življenje vs. očeta, ki se je med papeži, svojimi predniki odlikoval po izredni očetovski širokosti srčnosti, pa je vendar imel poleg tega modrost Leona Velikega, odločnost Gregorja VII., in previdnost Leona XIII. Mož takih lastnosti je moral kot žrtev umreti ob času, ko ga je svet najbolj potreboval. Toda prav kot tak je bil Pij X. v božjih očeh spoznan in najden kot vredna žrtev, da čimprej zasije med narodi zarja mira. Pokojni so v svojih prošnjah mogočni.

Ze v maju 1914 so Pija X. obšle hude slutnje, da gre človeštvo bridki preizkušnji nasproti. Z višine Petrove skale je videl, s kakšnim satanskim eovraštvom kljubuje Cerkev nevera; kako zavzema lahkomišelnost prosvetljenost vedno širše kroge; kako presega razbrzdana želja po uživanju vse meje. Videl je, kako se dvigajo valovi, kakor daleč sega oko. V Nemčiji, Skandinaviji, Angliji, Ameriki, Španiji, Portugalski, Franciji, Rusiji, vsepovsod se zasuznjuje Cerkev. Loža in socialna demokracija sta si podali roke za skupen napad na Cerkev. Pij X. sam pa se je čutil osamljenega, kakor Gedeon z malo četo svojih zvestih. Pa še te redke zveste vrste imajo večidel le zastarelo orožje in tudi med njimi se kaže razdor, čeprav so kristjani, čeprav so katoličani. Kakor ne bi slutiti žnje hude ure!

In v Italiji, v papeževi ožji domovini, kakšen

je bil položaj tam? V začetku junija je zadivjal socialno politični vihar po vsej Srednji Italiji. Socialna demokracija je izvedla splošno delavsko stavko. Pozneje se je iz te upornosti razvila revolucija. Tisočji so prisegli na zastavo anarhistov. Na mnogih krajih so pričeli ropati in rušiti cerkve. Telegrafске in železniške naprave so bile pretrgane. V Ankoni in Raveni so proglasili republiko. Tako se je naznanjala najbridkejša doba vlad Pija X. Le tu in tam je posiljal v njegovo dušo še kakšen žarek tolažbe, kakšen tolažilen trenutek z veselo vestjo.

V teh težkih slutnjah se je Pij X. spomnil, da kardinalski kolegi iz davno čaka, da sprejme v svojo gredo nadškofa iz Bolonje, Jakoba della Chiesa. Tri mesece pred svojo smrtjo je papež kardinalom to željo izpolnil. Vesel je bil, ko je slišal, s kakšno zadovoljnostjo je ves Rim sprejel to častno imenovanje. Razne rimske bratovščine in druge organizacije so vabile kardinala Jakoba della Chiesa k svojim cerkvenim slovesnostim. Cele tri tedne se je moral kardinal pomuditi v večnem mestu. Posebno je Pija X. razveselil nagovor bolonskega kardinala, ko je v cerkvi »Quattro Coronati« kot njen novi kardinal priporočal zbranemu občinstvu: naj v teh trikotih hudih časih ohranijo trojno ljubezen: do Boga, do Marije in do sv. očeta.

Pa za temi in takimi veselimi vestmi so ele-dile druge, temne in žalostne, ki so zagrinjale z oblaki nebo nad Italijo in nad širnim svetom. Ob koncu julija je izbruhnila svetovna vojna. Živo je zavzel in prevzel papeža Pija X. ves njen potek, kakor tudi vprašanje o nevtiralnosti Italije. Ali je mogel kot oče krščanstva gledati potoke krvi, griče trupel, razdejanje dežel, ne da bi se v sočutni ljubezni zgrozil globoko v duši? Kot papež je moral stati nad bojaželnimi stran-kami; kot poglavar krščanstva je moral misliti

Spopad na poljsko-nemški meji

Varšava, 23. avgusta. AA. Havas: Iz pooblaščenega izvira se izve, da je včeraj popoldne prišlo do spopada na poljsko-nemški meji. Trije nemški vojaki so včeraj pri Klučnu v okraju Censtohova prekorali mejo in zašli 130 m globoko na poljsko ozemlje, kjer so lastnika nekakega mlina vprašali, če ni morda videl nemških beguncev. Na mesto je prispela patrila obmejne poljske straže in pozvala Nemce, naj zapuste poljsko ozemlje. Nemci so odgovorili s strelji. Nato je prišlo do streljanja, pri čemer je bil en nemški vojak laže ranjen. Nato so se nemški vojaki umaknili ter odnesli s seboj ranjenega tovariša.

Vsi vojaki na službo

Varšava, 23. avgusta. AA. Reuter: Ustavljeni so vsi dopusti za častnike in podčastnike.

Baloni z žičnimi ovirami

Berlin, 23. avgusta. b. Obveščeni krogi govorijo, da bo nemško letalsko ministrstvo spustilo danes na enem delu nemško-poljske meje balone z žičnimi ovirami, ki naj preprečijo letanje na najvažnejših točkah.

Kralj Jurij se vrne v London

London, 23. avgusta. AA. Reuter: Službeno poročajo, da se kralj Jurij ob 6 vrne v London. Za jutri je sklicana seja tajnega sveta.

Izvoz surovin iz Anglije ustavljen

London, 23. avg. AA. DNB: Trgovinsko ministrstvo objavlja odlok, s katerim se ustavlja izvoz vojnega materiala razen nekaterih kovin in surovin.

Izredno zasedanje ameriškega kongresa

London, 23. avg. b. »Daily Telegraph« poroča, iz Washingtona, da bo predsednik Roosevelt zaradi novo nastalega položaja v Evropi sklical posebno zasedanje kongresa, na katerem se bo ponovno razpravljalo o predlogu za revizijo nevtralnostnega zakona.

Gauleiter Bohle v Gradcu

Gradec, 23. avg. AA. DNB: Državni podtajnik Bohle, vodja narodno socialistične organizacije, v inozemstvu, je prispel danes na sedmi kongres nemških izseljencev. Kongres bo od dne 25. avgusta do 1. septembra.

Z Bleda

Bled, 23. avg. Danes dopoldne je dopotoval na Bled zunanji minister g. dr. Aleksander Cincar Markovič. Nastanil se je v hotelu »Toplice« in ostane na Bledu več dni. Na Bled je dopotoval tudi minister za trgovino in industrijo g. Jevrem Tomič.

Delavski in nameščenski zaupniki v Delavski zbornici za leto 1939

Delavska zbornica nas naproša za objavo sledečega:

Pri zbornici je registriranih 961 podjetij, odnosno obratov, v katerih se je uvedel volivni postopek.

Do danes je zbornica prejela volivne zapisnike o izvršenih volitvah iz 923 obratov in je bilo izvoljenih 1626 delavskih in 178 nameščenskih zaupnikov, skupno torej 1804 zaupnikov.

Organizacijska pripadnost izvoljenih zaupnikov je sledeča:

Organizacija Zveze združ. delav. (Jugorasa)	665
Organizacija Strojovne komisije URSSJ	461
Organizacija Jugoslov. strokovne zveze	243
Organizacija Narodno strokovne zveze	366
Organizacija Zveze društev privat. namešč.	17
Organizacija Botič	10
Organizacija Neopredeljeni	12
Organizacija Neorganizirani	30

Skupaj . . . 1804

Volivni podatki manjkajo še za 99 obratov.

Delavska zbornica v Ljubljani.

Kozamernik V., predsednik. Hafner Andr., tajnik.

Šah v Zagrebu

Zagreb, 23. avg. b. Končni izdidi šahovskega tekmovanja v Zagrebu so sledeči: skupina A: 1. Gligorič 12 točk, nagrada 1000 din; 2. Šiška 11 točk, nagrada 800 din; 3. in 4. Jerman in Rajković 10 točk, nagrade 600 in 550 din; 5. B. Pavlovič 9½ točk, 450 din; 6. Jože Feuer 9 točk, nagrada 350 din; 7. 8. in 9. Licul, Drašič in Majstorović 7½ točk, nagrada 250 din; 10. Gottlieb 7 točk, 11. in 12. inž. Ivkov in S. Pavlovič 6 točk; 13. Medan 5 točk; 14. in 15. Atlas in Mlinar 4½ točke; 16. Muha 3 in pol točke. — Skupina B: 1. in 2. prof. Gabrovšek in Šorli 12 točk, nagrada 1800 din; 3. Rebar 11 točk, nagrada 600 din; 4. Šubarič 10½ točk, 550 din; 5. Bernar 10 točk, 450 din; 6. Savič 9 točk, 350 din; 7. Carev 8 točk, 250 din; 8. Slokan 7½ točk; 9. Vesel 7 točk; 10. Stakič 6½ točk; 11. Kohn 6 točk; 12. Mužek 5½ točk; 13. 14. in 15. Lončarič, Cindrič, Filipčič 4½ točke; 16. Kurjač 2 točki.

† Dr. Miroslav Lukan

V aredu je umrl v Ljubljani g. dr. Miroslav Lukan, veliki župan v pokouju. Pokojni se je po dokončanih juridičnih študijah posvetil upravni službi. Dalj časa je pred svetovno vojno služboval v Poslojni kot okrožni komisar. Ob prevratu se je stavil na razpolago deželni vladi za Slovenijo, kjer je upravljal odgovorna in pomembna mesta. Bil je priista radikalna stranke in ko je l. 1923 radikalna stranka sestavila vlado ter so bile vpe-ljane velike županije, je bil imenovan meseca marca za velikega župana. V novembru l. 1923 je bil upokojen. Delaven, kakor je bil, še ni hotel počivati ter je več let služboval nato pri od-delku za agrarne operacije. — Pogreb pokojnika bo v petek ob 4 popoldne iz Pred škofije 15. Žalujejo družini naše iskreno sožalje! Naj po-čiva v miru!

Francoski in angleški generali ogledujejo muzeje po Kremlju

London, 23. avgusta. AA. Reuter javlja iz Moskve: Možno je, da so se angleški in francoski vojaški strokovnjaki včeraj sestali s predstavniki sovjetske vlade o priliki obiska v Kremlju. Uradno sporočajo, da so člani vojaških delegacij izrazili željo, da bi si ogledali zgodovinsko stavbo Kremlja in da bi obiskali tamkajšnji muzej. Pri tej priliki so jih spremljali člani vojaškega odposlanstva.

Pariz, 23. avgusta. AA. Reuter: Današnji »Entran-sigenat« trdi, da sta se angleška in francoska vlada sporazumeli, da bosta odložili, vendar pa ne prekinili vojaških pogajanj s Sovjetsko Rusijo.

Francoski poslanik poziva Francoze, naj zapuste Poljsko

Berlin, 23. avgusta. b. Potrjujejo novice, da je francoski veleposlanik v Berlinu preteklo noč pozval vse francoske prebivalce v Nemčiji, naj zapustijo državo.

Pariz, 23. avgusta. b. »United Press« poroča, da je bilo včeraj pozvanj v Franciji z dopusta veliko število častnikov in vojakov. Šef francoskega generalnega štaba general Gamelin je izdal snoči slične ukrepe, ki so bili v veljavi meseca septembra lanskega leta. Govorijo, da bo francoska vojska v najkrajšem času štela poldrug milijon mož ter bo dorasla vsem nalogam.

le na blagor duš in na posledice vojske za Cerkve in njene večne naloge. Kaj je mogel med grmenjem topov storiti drugega, kakor moliti in klicati k molitvi za mir? Rim je ostal miren kakor otrok, ki počiva v materinem naročju.

Na vigilijo Vnebovzete, 14. avgusta, je bil Pija X. pogled in obraz ožarjen z nepopisno lepim mirom in nebeškim upanjem, kakor ga more vzbuditi v duši le živa vera v skrivnostni sv. Reš-njega Telesa, ki je med vsemi skrivnostmi naj-močnejšee poročstvo za Marijino vnebovzetje in obenem najboljšee poročstvo za častljivo vstajenje slehernega človeka, ki umre v Gospodu. »Kdo ve,« je dejal njegov osebni tajnik Bressan: »še ni bil papež Pija X. v tem evetnem hrepenenju razodet po Mariji dan njegove smrti: Dvajseti avgust, v osmini vnebovzetja, na god sv. Bernarda, s katerim je imel toliko sorodnih duševnih potez?«

V neprestanem združenju z Bogom, je Pij X. živo čutil, koliko je vreden mir Gospodov. Toda tega mira prav tedaj ni bilo v krščanski družbi, čeprav so mnogi s papežem vred vroče hrepeneli po njem. Pij X. se je torej pred oltarjem z vsem ognjem očetovskega arca ponudil Bogu kot žrtev za mir. In neskončno modri Bog je to žrtev spre-jel. Pij X. je umrl 20. avgusta 1914. Nepozaben žrtven dan!

Blagoslov te velike žrtve se je takoj pokazal nad prvim njegovim naslednikom. Benedictus, qui venit in nomine Domini: Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem! Bil je Benedikt XV. Kdo bi se bil mogel v tistih pretresljivih dneh in pretresujočih svetovnih dogodkih hitreje uživeti v vaticansko vsestransko poslovanje kakor prav Jakob della Chiesa, ki je bil 20 let v uradni vati-kanski službi? Obenem po sreč in po duhu po-doben svojemu predniku. Mir je bila zadnja be-seda umirajočega in mir je bila prva beseda no-

vega papeža. Tri dni po svoji izvolitvi, 7. septem-bra 1914, je pa dejal.

»Medtem ne moremo drugače, kakor da pred običajno nastopno okrožnico na vse nadpastirje, najprej povzamemo tisto zadnjo besedo našega ne-pozabnega prednika Pija X., ki mu jo je tik pred smrtjo navdala njegova apostolska skrb in ljube-zen do človeškega rodu. Medtem ko ne bomo od-negli oči in roke dvigati k nebu, proseč Najviš-jeega, prosimo, rotimo in opominjamo vse sinove Cerkev, zlasti Gospodove služabnike, naj še nada-rije v zasebnih in javnih molitvah nadlegujejo Boga, da se spomni svojega usmiljenja in odloži šibo svoje jeze, ki jo po pravici vihti nad narodi zaradi njih grehov. Naj podpira našo prošnjo pre-blažena Devica in Mati božja, ob svojem rojstvu zmujenemu človeštvu sijajoča kakor jutranja zar-ja miru... Nadalje prosimo in rotimo iz vse duše tudi tiste, ki vodijo usode narodov, naj zaradi blagra človeške družbe poravnajo razpor, naj po-mislijo, da je že dovolj žalosti in gorja, dovolj razvalin, dovolj prelite krvi, da bi vse to še mno-žili. Naj skoraj v svojih srcih dajo prostora ču-stvom miru in naj si podajo roke. Tedaj bodo zase in za svoja ljudstva želi obilen blago-slov ter si bodo pridobili visokih zaslug za ci-vilizacijo...«

V teh besedah je jasno izražen ves namen in pomen Pija X. žrtve za mir. Po teh besedah Benedikta XV.: »ne bomo prenehali oči in roke dvigati k nebu proseč Najvišjeega...« je izkle-sana tudi marmorna soha za mir se žrtvajočega papeža Pija X., postavljena v naravnih velikosti v baziliki sv. Petra. Bodi ta soha vsemu krščan-skemu svetu viden izraz nevidne neprestane prošnje, s katero se Pij X. pred božjim prestolom zavzema za Cerkev in vso človeško družbo. Saj je naša doba podobna zaključni dobi njegovega živ-ljenja.

Dr. A. M.

Gospodarstvo

Končna faza borbe za nadstropno lastnino

Prejeli smo:

Ze dobrih deset let se v naši javnosti razpravlja o potrebi uvedbe nadstropne in stanovanjske lastnine. Gonilna sila teh prizadevanj leži v socialnih in higienskih stremiljenjih, kakor tudi v želji po pospeševanju gradbene delavnosti in harmoničnega razvoja naših mest.

Splošno znano dejstvo je, da so stanovanjske razmere pri nas še daleč od normale. Glede naše države, kjer vsako leto umrje do 50.000 oseb zaradi tuberkuloze, ki nastaja v prvi vrsti zaradi nehygieničnosti stanovanj, bo težko trditi, da je naša stanovanjska kultura na višku in da je stanovanjska beda odpravljena. Enako je znano, da znaša v naših mestih čist donos stavb 6-10% kljub temu, da se javna bremena danes dvigajo ponekod do 50% kosmatnega donosa, dočim je znašala v normalnih predvojnih časih čista renta hiš le 2-3%. Tudi ne more nihče trditi, da gre pri nas stavbna delavnost po normalnih poteh, ko je vojna s svojimi gospodarskimi in sociološkimi posledicami uničila dragoceni srednji stan, ki je bil nosilec postopne razvrednotitve mest s srednje velikimi hišami v smeri od centra mest proti periferiji; po vojni je zaradi obubožanega srednjega stanu nastal prepad med bogataši in reveži. Prvi, katerim so se pridružili številni, več ali manj javni fond, zasedajo središča mest z nebotičnimi palačami, medtem ko se mora ostalo prebivalstvo s svojimi skromnimi domovi seliti daleč vven iz mest. Ta pojav stavlja na občinske blagajne ogromne zahteve, ker mora vse mestno bitje prepreženo z mrežo cest, trotoarjev, tramvajev, električnih in plinskih vodov in vodovoda. To je eden izmed vzrokov pretiranega naraščanja mestnih proračunov, torej eden izmed razlogov, zakaj tako drago živimo. Ena izmed posledic vojne je pa tudi aglomeracija prebivalstva v mestih, kjer si gospodarski pregnanci iz podeželja iščejo dela in zaslužka ter seveda tudi stanovanj. Zato je še vedno povpraševanje po mestnih stanovanjih mnogo večje kot ponudba, kajti kljub pretirani renti investiranega kapitala se vendar ne zida dovolj, saj vemo, da smo na kapitalu revna država.

Uvedba nadstropne in stanovanjske lastnine je naravnost idealna rešitev te verige usodnih problemov. Združitev večjega števila malih kapitalov omogoča zgradbo takega tipa stanovanjskih hiš blizu središča mest, kakršnega je v normalnih časih zidal srednji stan. Če stane zgradba deset-stanovanjske hiše na primernem zemljišču sredi mesta veliko denarja, se bo gotovo lažje našlo deset oseb, vsaka z eno desetino celega zneska, kakor pa en kapitalist s celotno vsoto. Vsak tak posamezni lastnik si s svojo vlogo pridobi za vse čase neomejeno lastninsko pravico na udobnem, centralno ležečem stanovanju, ki bi moral zanj lastniku po dosedanjem sistemu plačevati skrozi vse življenje ne le amortizacijo, ampak tudi polno obrestovanje vlozene glavnice, ne da bi imel le najmanjše upanje, da bo morda po večkrat amortizirano stanovanje kdaj postalo njegova last. Lastna streha nad glavo pa spada poleg hrane in obleke med najnujnejše življenjske potrebščine. Lasten dom rodbine predstavlja skoraj za vsakogar neko ekonomsko hrbtino, nekako podlago blagostanja rodbine in njene preskrbe.

Ni zgolj naključje, da pade uvedba nadstropne lastnine v nekaterih državah, zlasti v Belgiji, baš v prvo povojno dobo. Oni interesi, ki bi bili sicer življenjski in iz mesta, so se združili v zadruge, ki je kupila zemljišče ter na njem nazidala zadružni dom, ki je za vsakega zadružnika po višini njegove vloge imel nadstropje, ali pa tudi le stanovanje ali sobo. V Sofiji, kjer je zadružništvo visoko razvito, so s takimi velikimi in lepimi zgradbami obrobene cele ulice. Tako je tam rešena v uvodu prikazana serija težkih problemov na zelo posrečen način in brez vseh onih strahovitih posledic, ki jih naši črnogledi zagovorniki visoke rente hišne posesti skušajo pričarati pred oči lahkoverne množice.

Zanimivo je, da je v pravnem pojmovanju starejših, bolj časih bila nadstropna lastnina globoko vkoreninjena. Avstrijski državljanski zakonik je dopuščal nadstropno lastnino; ta možnost je bila za nove stavbe ukinjena šele z zakonom z dne 30. marca 1879. Serijsko pravo, ki je veljalo na ozemlju otomanskega cesarstva, je v § 1150 in 1151 Medžele urejevalo tozadevne pravne odnose; ta zakon je bil v Bosni in Hercegovini ukinjen dne 13. X. 1884 z uvedbo zemljiškega zakona. Italijanski Codice civile iz leta 1865 je v § 562-564 podrobno urejal ta pravni problem. Takih in podobnih primerov je danes nebroj v zakonodaji demokratiških zapadnih držav, predvsem Anglije in Francije.

Vpliv velekapitalizma in protisocialnih tendenc, ki so pomagale pokopati staro Avstrijo, je v zvezi z uvedbo zemljiške knjige v naših krajih odpravil to starodavno in tradicionalno institucijo, ni je pa mogel docela izkoreniniti. Znano je, da se je ohranila v večji meri na našem Primorju in celo v Ljubljani še obstoje posamezne hiše z vodoravnimi lastninskimi mejami. V Srbiji je ta institucija pokazala v zadnjih letih svojo življenjsko silo celo preko zakona. Tam namreč obstoja pravno načelo, da sodna poravnava lahko kreira tudi take pravne odnose, ki v zakonu niso predvideni. Tako je že pred leti skupina znancev skupno zgradila veliko stanovanjsko hišo v Beogradu po načelu navadne solastnine, ki jo naša zakonodaja predvideva. Nato so dogovorno uprizorili spor in se na sodišču poravnali tako, da je vsakemu ostalo po eno nadstropje, dočim so skupni deli stavbe: zemljišče, stopnišče, dvigalo, ostriške, vnanji zidovi, instalacije itd. ostali

solastnina po odgovarjajočih alikvotnih delih. Tak sodna poravnava v Srbiji pravno drži. Temu primeru so sledili še mnogi drugi in nedavno smo čitali v belgrajskih časopisih oglas, ki vabi interese k nakupu stanovanj v novi zadružni palači v Brankovi ulici. — Zaradi drugačnega pravnega reda to pri nas sedaj še ni mogoče, ker ni mogoče spraviti vodoravnih lastninskih mej v zemljiško knjigo.

Pravna ureditve odnošajev med nadstropnimi lastniki tvori sicer delikaten, toda povsem rešljiv pravni problem, ki še od daleč ni tako huda kvadratura kroga ali perpetuum mobile, kakor ga skušajo v potu svojega obraza izmisliti naši zagovorniki visokih dohodkov hišne posesti. Zato se tudi ni čuditi, da so se naši pravniki v teku zadnjih let intenzivno bavili s predlogi zakonite ureditve tega problema. Izdelanih je več dobrih načrtov.

Združenje inženirjev in arhitektov Kraljevine Jugoslavije je že pred leti sklenilo resolucijo za uvedbo etažne lastnine. Prvi so jim sledili pravniki, ne morda zato, ker si nekateri odvnetiki obetajo obilo mastnih pravic zaradi večne zdržabe med stanovalci zadružnih domov, temveč zato, ker ne vidijo v obstoječem pravu nespremenljive dogme, petrefakta, ki se mu mora podrediti življenje s svojimi socialno-higienskimi in sociološko-ekonomskimi postulati, marveč baš zato, ker so si vsaj oni ohranili tisto edino pravilno pojmovanje, da se mora pravo prilagoditi zahtevam novega časa. Prvi kongres ekonomistov Kraljevine Jugoslavije, ki se je vršil junija 1937 v Zagrebu, je bil silno zanimiv zaradi diskusije o uvedbi etažne lastnine. Referent g. Ahmed Kemura je v krasnem, znanstveno globoko zasnovanem referatu predljal za uvedbo nadstropne lastnine. Med vsemi številnimi gospodarskimi strokovnjaki se je našel le eden, g. Kuh, tajnik društva hišnih posestnikov, ki je iz umljivih razlogov smatral za umestno, da se zoperstavi predlagani reformi.

Ostali je sam; ob splošnem navdušenju je bila sprejeta s strani g. Kemure predlagana resolucija, iz istega kroga naših najboljših poznavalcev gospodarstva je sledila intenzivna agitacija. Lanska septemberska in oktobrska številka belgrajske gospodarske revije »Ekonomska-financijski život obsega serijo člankov, ki v pregledni obliki razčlenjajo problem z vseh strani. Tu naj-

demo članek dr. Blagoja Nikosaviča, ki razglablja o ekonomsko-socialnem pomenu uvedbe nadstropne lastnine; z globoko zajetimi argumenti in statističnimi podatki utemeljuje predlagano reformo. Ahmed Kemura razčlenja razne oblike asociacije, ki naj bi bila nosilka realne solastnine, ter se odloči za zadruge kot najprikladnejšo obliko. Slavko Čuković in Dušan Prvanov prikazujejo sredstva za finansiranje zgradbe hiš z nadstropno lastnino, ki jih vidita obilo. Naš rojak dr. Leo Pretner prikazuje problem nadstropne lastnine s pravne strani ter natanko razčlenja veljavne zakonite določbe. Nazadnje je prioben skupni načrt zakona o etažni lastnini, ki sta ga sestavila Društvo ekonomistov v Beogradu in belgrajska sekcija Združenja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov. V navedenih sestavih, ki skupno tvorijo zaokroženo celoto, je problem osvetljen z vseh strani; številni ugovori, ki nasprotiki predlagane reforme z njimi niso štedili, so vsi do zadnjega zavrnjeni s strokovnimi argumenti. Kaj naj si na primer po desetletni javni diskusiji v strokovnem in dnevnem časopisu, zlasti v belgrajskih dnevnikih, ki je dovedla do popolne jasnosti pojmov in ki je kronana z znano določbo letošnjega finančnega zakona, mislimo o avtorju, ki piše: »Nadstropna ali etažna lastnina je pri nas popolnoma nov in neznan pojem? Ali pa: »V splošnem moramo reči, da pride etažna lastnina v poštev samo pri prebivalstvu, ki je tako rekoč izrazito patriarhalnega značaja in ni na visoki kulturni stopnji v stanovanjskem pogledu, ter se zadovolji z najbolj primitivnimi stanovanji.« Dvomimo, da bi si avtor upal to ponoviti pred Angleži ali Francozi. Tudi ve vsak hišni posestnik, da so najbednejša stanovanja po procentualnem donosu najrentabilnejša, zaradi česar utegne zagovorniki visoke rente biti tu nekoliko neiskreni. Prav zadružni domovi so najudobnejši, saj ljudje zase drugače zidajo kakor za druge. — Spricho enodušnosti naših gospodarstvenikov, pravnih in stavbnih strokovnjakov preseneča sumarna ugotovitev: »Pri nas in za naše stanovanjske razmere je uvedba etažne lastnine v splošnem brez pomena in nepotrebna.«

Naj bo s tem zaključena antologija napada na uvedbo etažne lastnine, te velike reforme, ki prihaja. Ne bodo je ustavili ozkosrčni ter ovidno nepoučeni in nestrokovni ljudje; sredstva, ki se jih poslužujejo, so tako borna, da ne morejo nikomur imponirati. Borba za etažno lastnino je prišla v svojo zadnjo fazo. Ta velikopotezna in sodobna reforma bo, čeprav zelo pozno, prodira kljub mizernemu odporu, ki ga je izzvala; saj je ta reforma posebno nujna s svoje socialno-higienske plati in zaradi dosege pravičnega gradbenega razvoja naših mest, zaradi česar bo važen prispevek k socialno-ekonomski konsolidaciji Jugoslavije. X.

Katarina Hepburn, slavna tragedinja svetovnega slovesa kakor Greta Garbo v prekrasnem filmu režiserja G. Cukorja, tvorca nepozabljenih filmskih umotvorov »Romeo in Julijac« ter »Dama s kamelijami« Predstave ob 16., 19. in 21. uri **Kino Union** tel. 22.21

Izvoz svežega grozdja

Priv. izvozna družba v Beogradu je izdala okrožnico, v kateri sporoča, da je za izvoz svežega grozdja v tekočem četrtletju določenih v plačilnem prometu 500.000 mark.

Za prodajo svežega grozdja v Nemčiji odreja družba naslednje cene: 26 mark za smederevsko in 22 mark za razne zgodnje vrste za 100 kg brutto, za neto v zabojih do 15 kg franko jugoslovansko-nemška meja s povišanjem 1.50 marke franko madžarsko-nemška meja.

V svrhu pospeševanja izvoza svežega grozdja razpisuje družba izvozno premijo 25 din za 100 kilogramov v dobi do 31. decembra 1939. Izvozniki morajo upoštevati to premijo pri izvorni kalkulaciji, da bi tudi v odkupni ceni prišla premija do izraza v korist proizvoznikov.

Izvoz svežih češpelj

Nadalje obvešča Priv. izvozna družba z okrožnico št. 7, da so za prodajo svežih češpelj (požejač) v Nemčiji na naš pogodbeni brezcarinski kontingent določene naslednje cene: 14 mark franko jugoslovansko-nemška meja in 15.50 mark franko madžarsko-nemška meja.

Skupno pa znaša kontingent svežih češpelj 160.840 met. stotov.

Fakturna vrednost svežih češpelj, prodanih v Nemčiji, mora biti izvozniku nakazana po Priv. izvozni družbi zaradi kontrole prodajnih cen in pogojev.

Cene kontingentnih listin so po okrožnici Priv. izvozne družbe št. 9 določene na 50 din za vagon 10 ton brutto.

Bibliografija jugoslovanske gospodarske književnosti

Ze četrto leto je izdala Trgovinska zbornica v Zagrebu bibliografijo jugoslovanske gospodarske književnosti (za 1935, 1936, 1937 in sedaj za 1938). Bibliografija postaja vedno bolj obsežna, saj je prvo leto obsegala komaj 40 strani poleg 10 strani uvoda (zadnji letnik pa obsega 63 strani poleg 8 strani uvoda, kar kaže, da se je tudi v javnosti začelo javljati vedno večje zanimanje za gospodarska pravljanja. To je tudi v današnjih časih razumljivo. Sistematično so obdelana v bibliografiji naslednja področja: kmetijstvo, živinoreja in proizvodnja, gozdarstvo in lovstvo, rudarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo in povrtnicarstvo, perutinarstvo in proizvodnja, ribarstvo, čebelarstvo, svilarstvo, zadružništvo, trgovina, industrija, obrt, finance, denarni zavodi, davki in take, carine, mednarodni odnosi, promet, pošta, brzojav in telefon, javna uprava in samouprava, pravosodje, strokovni pouk, sociologija in socialna politika, turizem in ginststvo, tehnologija in birotehnika, statistika.

Bibliografija je zelo koristno delo ter je prav, da nam je v že razmeroma tako kratkem času po poteku leta na razpolago. Zlasti bo dobro služila bibliografija onim, ki se pečajo znanstveno z našimi gospodarskimi in socialnimi problemi, onim, ki študirajo posamezne panoge, prav bo prišla pa tudi praktičnim gospodarstvenikom, ki se zanimajo za marsikak važen migljaj.

Zeleli bi pa, da bi se ob prihodnji izdaji upoštevala tudi ta želja: v seznamu naj se navedejo tudi vsi avtorji, ki so navedeni drugače samo s kratkimi, a polnim imenom, kar bo mogoče pri vseh znanstvenih revijah in razpravah dobiti.

Bibliografija velja samo 20 din in se dobi v knjižarnah ter Trgovin. zbornici v Zagrebu, Vilsonov trg.

Težaji državnih železnic. Od 15. avgusta dalje veljajo na naših državnih železnicah naslednji težaji: holandski goldinar 23.90, nemška marka 17.55, zlati frank 10.10, madžar. pengő 12.85, švicarski frank 10.10, poljski zlat 8.40, italijanska lira 2.37, češka kruna 1.55, belgijski frank 1.51, francoski frank 1.22, bolgarski lev 0.55, grška drachma 0.41 in romunski lej 0.85 din.

Jugoslovska, jugoslovansko-česka tekstilna industrija, d. d., Kranj. Bilanca izkazuje pri glavnici 21.0 milij.

upnikov 93.9 (103.3) in rezerv 9.25 (4.1) milij. din. Tovarniške naprave so bilancirane z 28.4 (27.1), blagovne zaloge s 50.9 (60.6), gotovina in naložbe ter rimese z 27.15 (25.04), dolžniki pa s 17.1 (15) milij. din. Bilanca vsota se je zmanjšala od 129.8 na 124.84 milij. dinarjev. Čisti dobiček znaša 2.13 (1.936) milij. din. Za podjetje ne objavlja tudi računa zgube in dobička, kar bi bilo nujno potrebno pri tako velikem podjetju.

Zvišanje glavnice. Stolin, d. d. Vukovar, ki je v rokah jugoslovanske Bate, zvišuje glavnico od 2 na 5 milijonov din z izdajo 3000 novih delnic.

Novi člani uprave. Tvornice papirja Milan Vapa v Beogradu. Za člane uprave so bili izvoljeni: Milica M. Vapa, inž. Miloslav Vasiljevič, inž. Živojin Stefanović, Ljubomir Čuković in Peter Andjelković.

Jesen je za kmetovalca najlepši letni čas. Spomladi in poleti je moral trdo delati, jeseni pa spravlja sadowe svojega dela domov in če je letina dobra, je rešen skrb, kako bo čez zimo preživel sebe in svojo družino. Jesen je čas, ko se ozira kmetovalec nazaj na svoje delo in sklepa račune svojega prizadevanja, očenem pa dela načrte za prihodnjo pomlad, ko bo moral znova zastaviti plug in prijeti za motiko. Na primernejši čas za prirejanje kmetijskih razstav je torej pač jesen. Tega se dobro zaveda ljubljanski velesejem, ki bo njegova letošnja jesenska prireditev od 2. do 11. septembra v znamenju kmetijstva.

Zorka, prva jugoslovanska družba za kemično industrijo, Belgrad. Izbrisani so bili člani uprave: inž. Jan Dvoraček (Praga), dr. Maks Mayer (Curih), A. S. Howie (umrli glavni ravnatelj Trepče), vpisani pa dr. Jaroslav Preiss (Praga), dr. Karl Martinek (Praga) in James Whitehouse (London).

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Plevčak Marije, posestnice v Dobovcu št. 26, in Bauman Marije, op. Plevčak, posestnice v Ločjem dolu št. 26; narok za sklepanje poravnave 30. septembra, rok za oglasitev do 25. septembra.

Dobave. Pri štabu za utrjevanje v Ljubljani bo 26. avgusta pismena pogodba za napravo transformatorske postaje na Vrhniki; 28. avgusta za dobavo smrekovih ali jelkovih oblic, raznih delov za zložitve barake, žag in pil za metal, škarij za pločevino in bencinskih svetilk; 29. avtomobilskih gum, sekiric, dlet i. dr.; 30. motociklov s prikloleki in rezervnih delov, motornega olja ter poljskih kovačnic; 31. avgusta raznih kladiv, lopat za premo, kovaških nakoval i. dr.; 1. septembra nertonovih sesal; 14. septembra filterne naprave. Dne 4. septembra bo ofertalna licitacija za dobavo ognjevarnega materiala in dne 20. septembra terenjskih avtomobilov. — Inženirski oddelek dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 28. avgusta ponudbe za napravo vodovodne instalacije v vojašnici v Mariboru.

Licitacije. Dne 5. septembra bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za postavitev šupe v vojašnici v Celju in dne 7. septembra za postavitev vojnega objekta v Slovenj Gradcu.

Licitacije. Dne 7. septembra bo ofertalna licitacija za izdelavo objektov v Slovenjgradcu, preračunska vsota 3.579.710.60 din. — Dne 16. septembra bo licitacija za oddajo gradbenih del za gradnjo carinskega oddelka v Gornji Vižingi, preračunska vsota 499.800.53 din.

Sadarska razstava na Ljubljanskem velesejmu. Ljubljanska sadarska in vrtnarska podružnica poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo sadarske razstave, ki jo priredi naše društvo na Ljubljanskem velesejmu v dneh od 2. do 11. septembra t. l. in ki bo obsegala razstavo svežega in suhega sadja, sadnih sranokov in sokov. Vzorce vsega, tedaj zrelega sadja, in sicer od vsake vrste in sorte po 2 kg, zavite in označene z naslovom razstavljalca in drugo, za razstavo določeno blago, mora dospeti na velesejem najkasneje do 30. t. m. Prijave pa je poslati takoj na Sadarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.

Borze

Dne 23. avgusta 1939.

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.732.722 din, na belgrajski 6.316.000 din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 798.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	205.65—208.85
Pariz 100 frankov	116.12—118.43
Newyork 100 dolarjev	4375.50—4435.50
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	231.45—234.55
Praga 100 kron	149.75—151.25
Amsterdam 100 goldinarjev	2352.00—2390.00
Berlin 100 mark	1764.82—1782.58
Bruselj 100 belg	744.25—756.25

Ljubljana — Svoobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.14
Newyork 100 dolarjev	5459.66—5519.66
Zeneva 100 frankov	1239.87—1249.87
Amsterdam 100 goldinarjev	2932.58—2970.58
Bruselj 100 belg	927.96—939.96

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40
----------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Solon 1 dramma	34.65—35.35
----------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Solon 1 dramma	32.80—33.50
----------------	-------------

Zürich, 23. avgusta. Belgrad 10, Pariz 11.7275, London 20.725, Newyork 442.75, Bruselj 74.75, Milan 23.30, Amsterdam 237.37, Berlin 177.37, Stockholm 106.85, Oslo 104.125, Kopenhagen 92.525, Sofija 5.40, Praga 15.05, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 8.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.135, Buenos-Aires 102.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 464.50—465.50

v Zagrebu 465 blago

v Beogradu 465.25—465.75

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100.50—101.50, agrarji 61 blago, vojna škoda promptna 464.50—465.50, begluške obveznice 86.75—87.75, dalm. agrarji 82—83, 8% Blerovo posojilo 101.50 denar, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 100.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.350 denar, Trboveljska 175—176.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100.50—101.50, vojna škoda promptna 465 blago, begluške obveznice 87—87.75, dalm. agrarji 83.50 blago, 4% severni agrarji, 6% šumske obveznice 80—82, 8% Blerovo posojilo 102 denar, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo 100.50 denar. Delnice: Narodna banka 7.350 denar, Priv. agrarna banka 206 denar, Trboveljska 174.175, Gutmann 51 blago, Sladk. tov. Osijek 80 denar, Osj. livarna 153 blago, Jad. plova 320 denar.

Belgrad. Državni papirji: Voj. škoda promptna 465.25—465.75 (465.25, 465.50), begluške obveznice 87—87.50, dalm. agrarji 82.75—83.25 (83), 4% severni agrarji 58.25 denar, 6% šumske obveznice 81.50—82.50 (82), 7% Blerovo posojilo 94.50 denar.

Zitni trg

Novi Sad. Koruza bačka 117—118, paritet Indija 117—118. — Fižol bač. sremski beli brez vreče 265—267.50. — Ostalo neizpremenjeno. — Promet sreden.

Živinski sejni

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Trbovljah dne 19. avgusta 1939. Teleta I. vrste 14 din, teleta II. vrste 16 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 10 din, goveje meso II. vrste prednji del 10 din, zadnji del 10 din, goveje meso III. vrste prednji del 10 din, zadnji del 10 din, svinjina 18 din, slanina 17 din, svinjska mast 22 din. — Pšenica 150 din, ječmen 120 din, rž 140 din, oves 120 din, koruza 125 din, fižol 250 din, krompir 125 din, seno 80—90 din, slama 25 din, pšenična moka 350 din, koruzna moka 300 din za 100 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Novem mestu, dne 15. avgusta 1939. Voli I. vrste 5—6, II. 4.50—6, III. 4—4.50; telice I. vrste 5.50, II. 4.50, III. 4 do 4.50; krave I. vrste 4, II. 3, III. 2.50; teleta I. vrste 6, II. 5.50; prašiči speharji 9, pršutarji 8 din za kilogram žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 12, zadnji del 11, II. vrste prednji del 11, zadnji del 11, III. vrste prednji del 11; svinjina 18 din, slanina 16, svinjska mast 18—19, čisti med 15, neoprana volna 18, oprana volna 25, goveje surove kože 10, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 6 din za kg. — Pšenica 140, ječmen 120, rž 140, oves 120, koruza 125, fižol 250, krompir 100, lucerna 100, seno 80 do 120, slama 25, jabolka I. vrste 200, II. 150, III. 100, bruske I. vrste 300, II. 200, III. 100, pšenična moka 275, koruzna moka 200, ajdova moka 350 din za 100 kg. — Drva 60 din za kub. meter, jaja 0.75 din komad, mleko -50—1.75 za l, surovo maslo 28—32 din kilogram, grozdje 10 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3.50, 4 do 5 din l, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6 do 7 din liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Mariboru, dne 16. avgusta 1939. Goveje meso I. vrste prednji del 12, zadnji del 12, II. vrste prednji del 8, zadnji del 10, III. vrste prednji del 6, zadnji del 8, svinjina 12—16, slanina 12—15, svinjska mast 16—18 din za kg. — Pšenica 140, ječmen 120, rž 130, oves 120, koruza 125, fižol 250, krompir 100, seno 80—100, slama 25, jabolka I. vrste 200, II. 150, III. 100, bruske I. vrste 300, II. 200, III. 100, pšenična moka 275, koruzna moka 200 za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—5 za l, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6—7 din liter.

Praški jesenski velesejem

bo odprt v običajnem obsegu od 3.—10. septembra ter bo nudil industrijsko sliko izvozne kapacitete Češke in Moravske. Industrija Češke in Moravske, ki je vedno na vseh svetovnih trgih igrala važno vlogo, pričakuje tudi sedaj velik dotok svojih inozemskih strank in prijateljev. Če je v zadnjem času zaradi sprememb na Češkem nastal tudi sam zastoj v dosedanjih trgovskih poslih med proizvajalci protektorata in inozemskimi odjemalci, nudi prav jesenski velesejem najboljšo priliko, da se trgovski stiki ponovno navežejo in utrjuje v obojestransko korist. Pristojne nemške oblasti so odobrile za pojoevanje v protektorat Češke in Moravske ob priliki praškega mednarodnega velesejma posebne olajšave. Pro-pustnice izda nemški konzulat v Ljubljani na podlagi sejmške legitimacije, ki se dobi pri »Putniku«.

Kaj pa številne družine pri nas?

»Slovenec« je v svojih stolpcih zadnja leta že nekajkrat vzel v zagovor in v zaščito družine z velikim številom otrok. Uvodnik z dne 10. t. m. o vprašanju družine v Franciji mi daje povod za ta članek.

Za številne družine pri nas se najtopleje zavzema naše dušno pastirstvo in versko časopisje. Globoko razumevanje za matere številnih družin je izmed javnih predstavnikov pokazal ljubljanski župan, g. dr. Juro Adlešić s tem, da je preko magistratnega socialno-političnega urada zbral lansko leto podatke o vseh tistih materah velike Ljubljane, ki so dale življenje 14 in več otrokom, letos pa o tistih, ki so jih rodile 13. Te matere so pogostili, počastili in jim v znak priznanja podarili lične medaljone z vtisneno podobo Matere Božje. Poleg tega morejo veljati za priznanje velikim družinam vse proslave materinskih dni, zlasti one, ki jih pod vodstvom predobro otroške vrtnarice, gospodične Venceljove prireja vsako leto Krščansko žensko društvo v Ljubljani.

To pa je tudi skoro vse. Zakonodajca — tako država kakor tudi samoupravna — gre mirno svojo pot in se za družine z velikim številom otrok ne smeni. Kolikor jih skuša tu pa tam upoštevati, so dotični zakoni paberki vse premalo izdatni. Naj mi bo ob tej priliki dovoljeno navesti nekaj konkretnih primerov!

Bednostni davek

Od domačih davkov prihaja v upoštevek banovinski bednostni sklad. Uveden je bil v času najhujše gospodarske stiske pod banovanjem dr. Marušiča. Ker je imela ob njegovi uvedbi nekaj besede tudi Delavska zbornica, v katere upravi sem tedaj sedel, vem, da je bil ta sklad mišljen samo kot prehodni davek, danes pa se je kar ustalil. V ta sklad plačujejo vsi, ki so bolniško zavarovani, torej sami delavci in nameščenci ter njihova podjetja. Oprostitev so malenkostne. Dohodki so določeni na letnih 8 milijonov 500.000 dinarjev ter jih tudi dosejajo. V ta sklad gotovo prispeva 50% našega delavstva, ki ne zasluži dovolj za gol prevžitek svoje družine. In sicer odstotno prav toliko kakor recimo ravnatelj podjetja, ki ima visoko mesečno plačo. V imenu krščanskih socialnih načel, ki jih izpovedujemo, smo dolžni spremeniti način prepisovanja tega davka že v prvem banovinskem zasedanju tako, da bo bednostni sklad z 1. aprilom 1940 čisto preurejen. Delavec, ki ima troje ali več otrok, bi moral biti tega davka nele oproščen, marveč bi moral prejemati iz njegovih dohodkov še posebno družinsko doklado. Podrobnosti so seveda stvar izvedencev in morebitnih konferenc.

Uslužbenki davek

Visok je državni uslužbenki davek. Ta upošteva družine toliko, da odbije ob določiti davčne osnove po din 100 za vsakega nepreskrbljenega otroka od mesečnih kosmatih dohodkov, ki jih prejema nameščenec. Oproščene so tega davka le tiste družine z 9 otroci, katerih prejemki so tako nizki, da letni predpis tega davka ne doseže din 500. Ne vem, zakaj je zakonodavec šele z 9 otroci in, zakaj se je pri številki 9 tudi ustavil. Oprostitev tega davka so potrebne že družine z 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 in več otroci. Mislim, da je zelo velika krivica, da moramo ta davek plačevati očetje zelo velikih družin. Premisliti je poleg tega treba, da tvori letni znesek tega davka še temelj za odmero narodno-obrambne sklada (posebni doprinos), za odmero vojnice (20% uslužbenkega davka) in za šolnino. Tako smo obremenjeni še pri vojnici, obrambnem skladu in pri šolninah!

Davek na družinske doklade

Kaj naj bi zapisal o davku na prejemke državnih nameščenec? Plače le-teh obstoje iz temeljnih plač, draginskih in družinskih doklad. Davke pa plačujejo od kosmatih prejemkov! Kdo je bil, ki je šel in v tem primeru obdavčil celo — draginske in družinske doklade? To je tak unikum, da je menda mogoč samo pri nas.

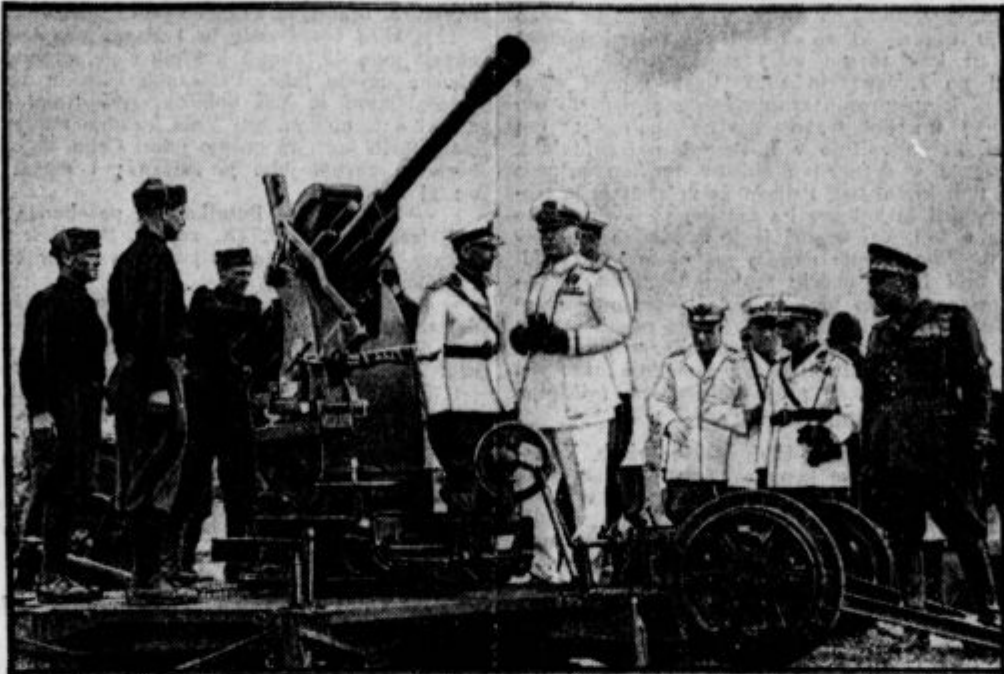
Obrambni sklad

Značilen je tudi novi obrambni sklad. Družine upoštevajo toliko, da pomakne davkoplačevalca s tremi ali 4 otroci za eno, davkoplačevalca z 5 ali več otroci pa za dve stopnji plačilne lestvice nižje. Sam ima n. pr. 12 otrok: 8 fantov in 4 dekleta. Če jim bo ljubi Bog ohranil sedanje zdravje, bodo prav vsi fantje nosili puške. Poleg vojnice in obrambnega sklada bom dal torej domovini še 8 soldatov. Moj tovariš in soletnik ima eno samo punčko in je samo toliko »na slabšem«, da bo plačal letno din 84 več v obrambni sklad kakor jaz, torej v 10 letih din 840. Kdo je torej

»na boljšem« in kdo »na slabšem«? Kdo da domovini več in kdo manj? Menim, da je potreben ta sklad s finančnim zakonom za leto 1940-41 temeljite spremembe v tem smislu, da bo dopuščal še nižji popust na davčni lestvici in da družine nekako od 5 otrok naprej sploh oprosti tega davka.

Zgradarina

Zgradarina! Ta vobče ne upošteva družinskih članov in otrok, čeprav imamo očetje močno zadolžene hiše. Banovina pa je nastavila kar 125% avtonomnih doklad na zgradarino. Zakaj? Zato, ker je to najbolj enostavno in računsko komorno. In vendar bi morala vsaj banovina, če že država tega ni upoštevala, banovinsko doklado na zgradarino in zemljarijo družinam z velikim številom otrok znižati, izvestne pa od nje sploh oprostiti! Mestna občina pobira 13% davščine (vodarina, gostiščina, kanalska pristojbina) od kosmate zgradarinske vsote, kar tudi zneso nekako 125% dr-

Mussolini pri protiletalskem topništvu. Mussolini je pred kratkim obiskal italijanska mesta, da bi se prepričal o pripravljenosti protiletalskega topništva. Slika kaže njega in njegovo najozje spremstvo na stojalu takega topa pri obrežnem mestu Anzio.

Ajdova paša se je začela

V veselje čebelarjem in veliko delo čebelarjem

Ajda je dobila duh. Ko greš mimo njive, ti zadisi kot da v razoru stoji čebelnjak. S skrbjo sta gledala kmet in čebelar poletno deževje in opazovala, ali se bo mogla ajda povzpeti, da bi kaj pridala cvetela. Kmetu in čebelarju je ajda veliko upanje, kmet ima v ajdi žgance in kruh, čebelar pa velik del svojega pridelka in zaslužka, posebno letos, ko je celo poletje pašo tako pogostokrat prekinjalo deževje. In sedaj je ajda v cvetju, čebele neprestano oblegajo cvetove, da vsa bela njiva vrši od njihovih krih.

Kadar hočemo koga prav pohvaliti, mu rečemo, da je »priden kot čebelar«. In v ajdovi paši čebele najbolj varujejo ta svoj sloves, da služijo za zgled pridnosti. In kako nesebične in požrtvovalne pridnosti! Čebelarji bodo natočili medu na škatle in škatle — in vsega so zbrale čebele s cvetov, v katerih enem ga ni niti po 1 gram! Prav za prav čebela po cvetovih ne zbira medu, čebela med šele pridelala. Čebela na cvetovih zbira sladki nektar, ki leži v neskončno majhnih količinah v dnu cvetov. Preden si napolni svoj mešček, mora obleteti celo vrsto cvetov, kakih dvanajst na minuto. Opazovanja so pokazala, da se čebela na enem poletu zamudi okrog deset minut in v tem času izpije sladki nektar iz 120 cvetov. Ker pa mora večkrat preleteti precejšnje razdalje, preden pride do prave paše, traja en njen polet na pašo povprečno po 25 minut. Na dan odleti iz čebelnjaka — ker smemo računati samo ure sonca — po trinajstkrat, največ štirinajstkrat, v časih slabe paše pa kljub svoji pridnosti zmore le po sedem poletov na dan. V njenem napolnjenem meščku pa je 0,069 grama nektarja. Petnajst čebel mora iti na pašo, da prinesejo nazaj en sam gram nektarja — ali z drugimi besedami: čebele morajo obleteti in obrati 2000 cvetov, da zberejo en

gram nektarja. Nektar pa še ni med. Med čebele šele pridelajo s tem, da nektar mešajo s slino in ga vlagajo v satovje, kjer potem pod varnimi pokrovi dozoreva v tisti sladki med, ki ga slednjič vzame čebelar. Za 1 kg tako dozorelega medu pa morajo čebele zbrati 3 kg nektarja. Če se vračajo s popolnoma napolnjenimi meščki, bi to pomenilo delovni uspeh 45.000 čebel! V resnici pa jih 1 kg medu zbira še veliko več, ker le v izjemnih primerih do konca izrabijo prostornino svojih meščkov.

Tudi količina nektarja je v raznih cvetovih zelo različna. Izredno dobro pašo daje rdeča detelja: 125.000 cvetov da 1 kg sladkorja. Toda čebele se na rdeči detelji ne zadržujejo veliko, ker imajo prekretek rilček in morejo z njim seči v cvet rdeče detelje samo 7 do 9 milimetrov globoko, čev cvetov rdeče detelje pa so globoke 9 do 10 milimetrov in čebele sežejo do nektarja le, če stoji že zelo visoko v cvetni cevi, kar se zgodi le po daljšem lepem vremenu.

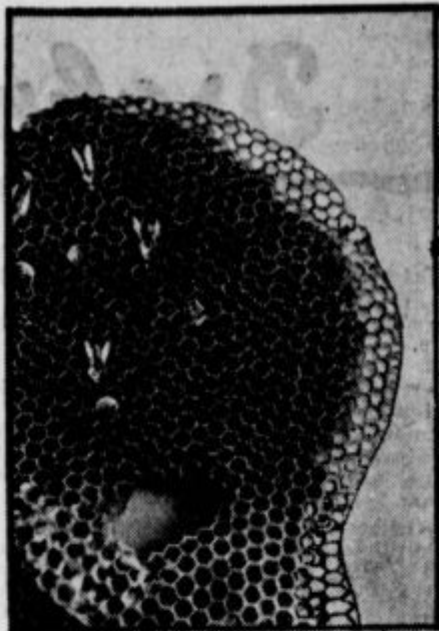
Toda zbiranje medu je le druga naloga čebel, ki jo človek najbolj vidi, ker je najbolj deležen njenih sadov, za čebele pa je prva, ker se od tega tudi žive. Poleg vsega tega pa čebele nekako mimogrede še opravljajo veliko delo v stvarstvu: cvetovom dajejo rodovitnost, da obrodijo seme! Ko letajo od cveta do cveta, se jim na nogah nabira cvetni prah, ki ga nesejo na sosednji cvet — tako se cvetni prah združuje, rastlina so oplodi in rodi seme. Cvetni prah rži in koruze prenaša veter, večino ostalih cvetov pa oploja žuželke. Najlepša njiva ajde, na katero ne bi priletela nobena čebela, noben čmrli ali kaka druga žuželka, bi kljub najboljšemu gnojenju in najrazkošnejšemu cvetju ne dala nobenega semena. Ko so Angleži hoteli izboljšati zemljo v Avstraliji, so po celih planjavah posejali rdečo deteljo. Lepo je

čudenje se obeta tudi v Chicagi in najbrž še marsikod. Nedvomno ste že brali o strašni železniški nesreči v noči na 13. avgust, 2 milijona dolarjev vredni brzovlak — najhitrejši med Chicagom in San Franciscom — je skočil s tira. Doslej so ugotovili poleg nešteto ranjenih 23 mrtvih. Zločincev, ki so kot pravi izvedenci poškodovali progo in povzročili nesrečo, pa še niso mogli zaslediti.

Število amer. dnevnikov je v zadnjih 10 letih padlo za več kot 300, tako da jih imajo zdaj 2056. Ko se toliko piše o kaki bodoči vojni, se Amerikanci posebno zanimajo tudi za svoj pananski prekop, ki jih je doslej stal več kot pol milijarde dolarjev, pa bodo izdali zanj zdaj še nove težke milijone. Najbolj se boje seveda špionaže, ki je tem bolj mogoča, ko je zdaj tam zaposlenih okrog 12 tisoč tujih delavcev. Sicer pa zelo pazijo nanje. Končno se prekop lepo izplača: doslej so prepeljali okrog 5000 milijonov ton, za 1 tona pa je treba plačati skoro 1 dolar.

Filmska industrija praznuje letos svojo petdesetletnico; pri tem pa je seveda najbolj pomembna na zadnjih deset let. Priznati pa je treba, da se je amer. filmska produkcija v zadnjih letih zelo ozirala na zahteve in želje amer. katoliškega sveta.

V zadnjih dneh amer. radio in časopisje v srednjem zapadu išče nekaj posebnega: kako osebo, ki bi mogla dati pravo kri mlademu Robertu Wilsonu iz države Wisconsin, ki že mnogo mesecev boleha na eni najredkejših modernih boleznih: bacterial endocarditis. Bolezen je infekcija srčnih žil po izredno nevarnem bacilu streptococcus viridans. Zdravniki trdijo, da je smrt neizbežna, če ne najdejo krvodajalca, ki je sam to bolezen že premagal. Mnogo se jih je doslej že oglasilo, vsi bi radi pomagali, pravega pa še niso našli...

Satovje je pripravljeno...

rastla, cvetela kot za stavo, toda semena ni bilo. Za vsako leto so morali iz Evrope pripeljati novo seme in znova posejati. Šele po dolgih opazovanjih so prišli na primanjkljaj: v Avstraliji ni bilo čmrlice. Rdečo deteljo pa oploje najbolj čmrli, ki s svojim dolgim rilčkom morejo do dna cvetov. Ko so po Avstraliji naselili še čmrlice, je tudi rdeča detelja uspevala in rodila! Tako se stvarstvo lepo zлага v ta čudoviti svet, ki nas obdaja. In kdor ga hoče popravljati, se mora držati tistih zakonov, ki so vanj položeni.

Tabor kmečke mladine

za šaleško dolino

V nedeljo, 3. septembra

bo v Škalah pri Velenju

velik tabor naše kmečke mladine organizirane v MKZ — iz vse Šaleške doline

Do pol 10 dop. zbiranje gostov, ob 10 blagoslovitev prapora MKZ v Škalah, nato sv. maša s pridigo. Sledi zborovanje na prostem. Popoldne po večernicah bo v dvorani veseloigra iz kmeč. življenja.

Na Mahničevem grobu

Zagreb, 23. avgusta.

Čudovita je usoda našega slovenskega rodu! Obsojeni smo, da skozi stoletja dajemo svoj krvni davek sosedom, da stalno izposojamo svoje najboljše sinove onstran domovinskih meja, da svoje delavne moči pošiljamo v tuje kraje in v tuja mesta na težki zaslužek. In še obstajamo, čeprav kosti naših velikanov trohne izven domovine.

Na tisoče nas je Slovencev tu v Zagrebu, med brati sicer, pa vendar ga ni nad ljubim domačim krajem! Zato na tujem tako radi skupaj tiščimo in se zbiramo, da se kaj po domače pogovorimo, da si zapojemo in obujamo spomine na svoje domove. Ni čudno, da se je v našem pevskem zboru rodila misel obnovitve tradicionalnega romanja iz prejšnjih let k Mahničevemu grobu, na kar se je zadnje čase, žalibog, čisto pozabilo. Tako so naši peveci s svojim pevovodjem g. bogoslovcem Liscem Andrejem na čelu, organizirali ta mali izlet v krasno Ksaversko dolino dne 20. avgusta t. l.

Lepo vreme, ki ga nam je Bog naklonil, je privabilo pod Zagrebačko goro veliko Slovencev in Hrvatov, ki so se prišli pokloniti našemu velikemu slovenskemu sinu in hrvatskemu škofu s Krka dr. Antonu Mahničju. Ob 5 popoldne je stopil pred oltar p. Böhm D. J. in nam z navdušenimi besedami orisal svetega škofa, bora za katoliško misel na Slovenskem in na Hrvaškem, ki se je trdno oklepal večne Petrove skale in nam s tem kazal pot zmage. Nato so sledile slovenske večernice s petimi litanijami in našimi prelepimi cerkvenimi pesmi. Po svetem opravilu v cerkvi smo se fotografirali s priljubljenim predsednikom Slovaškega prosvetnega društva gosp. sodnikom A. Rantom in z g. p. Böhmom D. J., ki nam je tako ljubeznivo ustregel in imel krasni nagovor ter zapel litanije, za kar mu najlepša hvala. Posebna zahvala naj bo izrečena gg. patrom tretjerednikom-glagoljajem za ljubeznivo gostoljubnost.

V mislih na velikega Mahničja in na ljubi domači kraj smo zapustili v veseljem prepevanju narodnih pesmi prijazno in tiho Ksaversko dolino in se vrnili na svoje težko vsakdanje delo v mestni hruš in nervozo.

Slovenjgoriški kmečki tabor

Dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji, v nedeljo, 3. septembra 1939

v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

Tujski promet v Belgiji upada

Vsi krogi v Belgiji, ki jim na ta ali oni način tujski promet pride v prid, tožijo, da se mero-dajne instance, ki naj bi pospeševale tujski promet, popolnoma odpovedale. Zlasti hotelirstvo ni v nič kaj zavidanja vrednem položaju, ker se tok tujcev nikakor ne mara usmeriti v Belgijo ali pa Belgijo tujci smatrajo le tranzitno ozemlje. To vzbuja toliko večje presenečenje, ker ima Belgija vse pogoje za velik tujski promet: nizko valuto, jezera, morje, gore, lepa mesta, umetnine in starine i. dr. Pa kljub temu se Amerikanci, Angleži, Nizozemci Belgije poslužujejo večji del le kot tranzitne dežele. 80% vseh tujcev, ki so stopili letos na belgijska tla, so bili samo prehodni gostje. Hotelirji in lastniki letovišč nameravajo to vprašanje sprožiti, da se dožene, v čem tiči vzrok, da se tujci ne ustavljajo v Belgiji v večjem številu.

Vital Vodušek:

Ameriške novice po zračni pošti

St. Paul, 18. avgusta 1939.

Blizu mesta Chicago — ki je sicer trdo v rokah demokratske stranke — so si republikanci dovolili posebno politično šalo: na Rooseveltovi cesti (imenovani po predsedniku) so postavili znamenje, ki je navadno na cestah, kadar jih popravljajo — »Vozite po ti cesti na lastno odgovornost!« Tako tudi po časopisju v zadnjih mesecih nič ne odneha napadi na Rooseveltov »New Deal« — Novi načrt, na njegovo gospodarsko politiko, za katero se boji vsa zadnja leta. Letošnji kongres ni hotel po ti Rooseveltovi poti.

Zdaj je seveda vprašanje, čigava bo obveljala. Predsednik dolži kongres, da je zavrl gospodarsko zboljšanje. V zadnjih tednih je sicer gospodarsko kazalo stopilo najvišje v celem letu — a če obrzi Roosevelt prav in bo kazalo padlo spet v slabe čase, se bo njegovo politično stališče nedvomno zelo utrdilo.

Eno je pa gotovo, da ima predsednik v demokratski stranki vse močno mlado krilo za seboj. Ko so ti mladi demokrati pred nekaj dnevi zborovali, so odločno zahtevali, da ostane pri »Novem načrtu« in v zvezi s tem glasovali tudi za to, naj se Roosevelt še tretjič potegne za predsedniško mesto. Tudi predsednik sam je dal temu zborovanju odločno izjavo, da mora biti prihodnji predsedniški kandidat, kdorkoliže, izrazit pristaš »Novega načrta«, ne pa kak konservativec — drugače ga on ne bo podpiral.

Možno je, da bo zaradi nekaterih predlogov — glede nevtralnostnega zakona in velikih kreditov za gospodarsko zboljšanje — prišlo v pozni jeseni do izrednega zasedanja kongresa. Ob ti priliki bi se politični položaj zelo razjasnil.

Zdaj pa je Roosevelt odšel na počitnice, na morje. Silno je pohitel, da je spravil predse-

niško mizo: podpisal je skoro 700 kongresnih sklepov, odklonil pa jih je okrog 60. Zadnje nedeljo je gospa Roosevelt v svojem dnevniku popisala približno takole: »Ko je predsednik včeraj odhajal, je vesel dejal: Mislim, da bom prve dneve kar največ prespal... V zadnjih minutah včeraj zjutraj je bil silno zaposlen. Pred vrati ga je čakal tajnik, da bi hitro podpisal še nekatere stvari, on pa se je še enkrat telefonično pogovarjal z državnim tajništvo. Tajnica pa je po drugem telefonu poročala še na vse strani. Končno so vendar sedli v avtomobil... Ko pa je predsednik odšel, je naše veliko bivališče postalo tih prazen prostor. — Preden sem zvečer legla k počitku, sem po radiu poslušala ob 11 še zadnja poročila. Novice iz tujih držav niso bile posebno razveseljive.«

Z zanimanjem je v začetku svojih počitnic predsednik opazoval, kako so dvigali z morskoga dna nesrečno podmornico Squalus, ki jim je pri zadnjih poskusih dviga zdrknila spet na morskno dno. Zdaj pa se jim je dvig posrečil.

Predsednik bo zdaj mirno križaril po morju, spal pa lovil ribe, kar je njegovo najljubše opravilo. Gotovo je pa vzel s seboj tudi kaj detektivskih romanov; ali pa jih je pustil doma za prihodnje razburljivo dni, ko ga vedno detektivske zgodbe umirijo, preden zaspi.

Kadar so v Evropi trenja posebno huda, navadno ameriški radio prinaša poročila in komentarje naravnost iz raznih evropskih krajev. Tako poročila v zadnjih dneh spet večkrat poslušamo — če bi torej sodili po tem, moramo biti v Evropi precej vroče...

Ameriški pravosodni minister Murphy neumno čisti, kjer zasluži kaj umazanega. V Louisiani je prišel poleg rektorja univerze Smitha, ki sedi zdaj v ječi, na zatožno klop tudi prejšnji guverner Leche, ki se je malo prej tako čudno hitro odpovedal; poleg njega pa se bo moralo zagovarjati še polno demokratskih veljakov. Enako

Droble novice

Koledar

Cetrtek, 24. avgusta: Jernej, apostol, Ptolomej, škof.

Petek, 25. avgusta: Ludvik, kralj, Patricija, devica.

Fantovski odsek in dekliški krožek v Mirni peti priredita dne 27. avgusta 1939 javni telovadni nastop, združen s prosto zabavo (godba, šaljiva pošta itd.). Začne se popoldne. Ob 2 litanije, nato nastop. Pri nastopu bo govoril urednik Terseglav. Vljudno vabimo!

Rezervne častnike obveščamo, da se sprejemajo prijave za petdnevno prostovoljno vajo le do 29. avgusta t. l. Voznja brezplačna, hrana in stanovanje letotako. Prijave ustno ali pismeno poslati na pristojne pododbore v Ljubljani, Celju, Mariboru ali Ptuj. Za potovanje na svečanosti 6. septembra v Belgrad in 7. septembra na Oplenac in Avalo je dovoljena brezplačna voznina. Predsedništvo ministrskega sveta je dovolilo samoupravnim in državnim uradnikom od 5.—8. septembra dopust. Rok prijav se zaključuje 20. avgusta. Rezervni častniki, ki se še niso izjavili, naj to store pri svojih pododboreh, ker število udeležencev ni omejeno.

V 10 minutah izborni kosilo iz Slamičevih konzerv

Razstava zdravilnih zelišč na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra. Slovenija je bogata na samorodnih zdravilnih zeliščih. Ker pa nabiranje zelišč ni še prav organizirano, je 75% neizkoriščenega, kar pomeni tem večjo škodo, ker inozemstvo zelo povprašuje po naših zdravilnih zeliščih, tako da pomeni nabiranje lep vir dohodka malemu človeku in mladini. Razstava bo prikazala vsa naša važna zdravilna zelišča živa v naravi, pa tudi v slikah in fotografijah, nadalje razne kraje, kjer rasto pojedina zdravilna zelišča, praktičen prikaz sušenja itd. Poseben oddelek je določen za propagando uporabe domačih zdravilnih zelišč za dom, nadalje za pripravo raznih likerjev, prehrano in še za razstavo izdelkov in zdravilnih zelišč.

Služni proti zimi

Letošnji kongres Zveze planinskih društev bo v Nisu dne 8. in 9. septembra t. l. Po kongresu bodo izlet planincev na Staro Planino z vzponom na Micor 2169 m, na Suvo Planino 1886 m in v Prekonoške Pečine. Predvideni so tudi izleti v bolgarske planine preko Solije, ena skupina pa bo odpotovala preko Plovdiva v Burgas in Varno ob Črnem morju. Za udeležence kongresa bo odobren 50 odstotni popust od normalnih voznih cen na železnicih. Podrobne informacije dobite v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4, I. nadst. Prijavite se pravočasno.

Vpisovanje v državno priznani Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (Dopisna trgovska šola) je vsak delavnik med rednimi uradnimi urami. Učenci tečaja uživajo vse ugodnosti, ki veljajo za redne učence državnih šol. Prospekti so intereseantom na razpolago.

Petnajst zdravnikov in pet lekarnarjev sprejme ministrstvo vojske in mornarice v aktivno službo vojske in sicer v činu sanitetnega oziroma lekarniškega poročnika. Prošnje je poslati sanitetnemu oddelku ministrstva vojske in mornarice v Belgradu. Sprejemni pogoji so razvidni iz razpisa, ki ga imajo vojna okrožja in zdravniške zbornice.

V Službenem listu kralj. banske uprave draveke banovine od 23. t. m. objavljena »Uredba o izdaji blagajniških zapisov ministrstva za finance«, dalje »Uredba o statutu jugoslovanskega narodnega odbora za normalizacijo«, »Odločba o izročitvi novega srebrnega denarja po 50 in 20 din in kovane drobiža po 20 in 0,50 din v obteke«, »Pravilnik o ustroju in poslovanju banovinske poklize svetovalnice in posredovalnice in »Razglas o trajni oprostitvi od ljudskega dela za banovinske in dovodne ceste v dravski banovini«.

Državna mešanska šola v Domžalah. Vpisovanje v 1. razred bo v petek 1. septembra od 8.—12. v 1. in 2. razred v soboto 2. septembra od 8.—12. Popravni izpiti bodo v sredo 30. avgusta od 8.—12. Vse podrobnosti glede vpisa in popravne izpiti so objavljene na deski v veži mešanske šole. Posebej opozarjamo starše, da bo treba letos zaradi ministrskega odloka plačati poleg ostalih taks tudi po 10 din za vsakega učenca za dijaško knjižico.

KINO SLOGA telefon 27 30

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Upor v Maroku

Misteriozni dogodki v zemlji, kjer je življenje brez vrednosti, a orožje visoko cenjeno

Vpisovanje v Državno dvorazredno trgovsko šolo v Ljubljani. Učenci in učenke, ki žele v šolskem letu 1939-40 vstopiti v 1. razred, se morajo osebno javiti pri ravnatelstvu dne 26. ali 28. ali 29. avgusta 1939 med 8.—12. in predložiti: 1. prijavo za vpis, ki jo dobe pri šolskem službi in jo je treba kolkovati z 10 din; 2. rojstni list; 3. spričevalo o završenem izpitu na mešanski šoli ali o nižjem tečajnem izpitu na srednji šoli; 4. davčno potrdilo. Tisti, ki imajo na dan vpisa več nego 17 pa manj kot 19 let, se smejo vpisati samo z dovoljenjem kr. banske uprave. Dne 31. avgusta bo ob 10 na razglasni deski objavljen seznam sprejetih, ki se morajo definitivno vpisati dne 1. ali 4. septembra 1939 ter izročiti dodatni kolek za prijavo za 40 din in plačati šolnino in vse drugo, kakor je naznanjeno na razglasni deski. — Učenci in učenke, ki se žele vpisati v 2. razred, se morajo osebno javiti pri ravnatelstvu in predložiti: 1. prijavo, kolkovano s 50 din; 2. spričevalo o dovršenem 1. razredu in plačati šolnino in vse drugo, kakor je objavljeno na razglasni deski.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Gospodarska razstava rib, ki bo prirejena na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra, bo prikazala v velikih kasonih in akvarijih vse naše ribe gospodarske važnosti, nadalje stanje našega ribarstva predvsem v zaprtih vodah, ribogojstvo za pstrci, načrte in modele ribogojnic z načinom vzgoje, modele vzornega ribogojstva za krape in kmetijske ribnike ter način njih smotrnega izkoriščanja.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izprijeval, rodbinske doklade, železniške karte). Šolnina zmerna. Zahtevajte prospekt.

— Državna mešanska šola v Trzinu. Popravni izpiti bodo v četrtek 31. avgusta ob 8. Razredni popravni izpiti pa bodo 1. in 2. septembra od 14.—18. in sicer prvi dan za vse prve razrede, drugi dan pa za vse učence ostalih razredov. Vpisovanje učencev v 1. razred bo 1. septembra od 8.—12. za vse ostale učence pa bo vpisovanje 2. in 4. septembra od 8.—12. V 1. razred se lahko vpišejo učenci, ki so dovršili 4. razred ljudske šole ali kak razred višje narodne šole ter so rojeni po 1. januarju 1925. Vsak učenec mora prinesiti k vpisovanju zadnje šolsko spričevalo (ne knjižice) ter kolkovano davčno potrdilo; oni učenci, ki se vpišejo v 1. razred, naj prinesejo seboj tudi krstni list. Prijava za vpis, ki jo je treba izpolniti in kolkovati s kolkom za 5 din, se bo dobila v šoli. Vsi učenci iz tujih šolskih okolitev tuk, mešanske šole morajo pri vpisovanju predložiti tudi izjavo občine svojega bivališča, da bo ista prispevala za učenca k vzdrževanju mešanske šole. Vse pristojbine, ki jih bo moral vsakdo plačati pri vpisovanju, bodo objavljene na šolski oglasni deski, kakor tudi vsa nadaljnja navodila, ki naj jih učenci še pred vpisovanjem prečitajo.

Prijatelj za zimo

Roparski napadi v škofjeloških hribih. V nedeljo, 13. avgusta se je vračal Jakob Božnar p. d. Janše od sv. maše iz Škofje Loke, sta ga v gozdu nad Puštalom napadla dva moška, zavita v rute, in mu vzela 300 din v gotovini ter žepno uro. Dne 15. avgusta sta roparja napadla Cibra od Sv. Andreja, ki pa k sreči ni imel skoraj nič denarja pri sebi. Preteklo nedeljo pa je šel iz Škofje Loke skozi Bodovlje Franc Božnar p. d. Kačnikar s Črnega vrha št. 111. Tudi tega sta napadla roparja in ga tako pretepla, da ni mogel tisti dan do doma. Vzela sta mu 30 din. Prav bi bilo, če bi orožništvo naredilo pogon za roparji, ker si ljudje v škofjeloških hribih že več ne upajo od doma.

Obiščite

Beograjski jesenski sejem

od 7. do 17. septembra 1939

Največja gospodarska manifestacija v Jugoslaviji.
Najpopolnejši prikaz domače in tuje proizvodnje.
Radorazstava. — Knjižni sejem.

Informacije: Uprava Beograjskega sejma, Beograd. Poštni predal 538.
Tel. 28-526, 28-802.

Polovična vožnja na vseh železnicih in parnikih.

Po državi

* Odlikovanje msgr. dr. Juretiča. Te dni je obhajal svojo srebrno mašo konzultor beograjske nadškofije, častni kanonik in glavni tajnik Glavne zadrzne zveze v Belgradu. Ob tej priliki je bil odlikovan z redom Belega orla 4. stopnje.

* Gradnja železniške proge Karlovac-Bihač. Kakor poročajo, bodo v najkrajšem času začeli graditi novo železniško progo Karlovac—Slunje—Bihač. Delati bodo začeli na tretjem odseku od Krnjaka proti Veljunu. Dela je prevzelo podjetje Hellmann iz Zagreba. V Krnjaku se bo ustanovila ekspozitura OUZD, kjer bodo zavarovani vsi delavci, ki bodo zaposleni pri gradnji nove železnice. Ekspozitura bo podrejena karlovaškemu OUZD-u. Enako bodo začele delovati tudi pisarne sekcije za gradnjo nove železnice v Krnjaku in drugih krajih. K zasiditvi prve kolute bo prišel namestnik ministra za promet Kapanović, ravnatelj glavnega železniškega ravnateljstva inž. Nikola Gjurič iz Belgrada, pričakujejo pa tudi ministrskega predsednika Dragišo Cvetkoviča.

* Splitsko gledališče bo začelo s delom šole jeseni prihodnjega leta. Intendant splitskega gledališča Ivo Tijardović je izjavil zastopnikom časopisa, da je sedanje stanje splitskega gledališkega posloja takšno, da v njem ni mogoče dati predstav in sploh uspešno delati. Treba bo še temeljitih popravil, zlasti pa bo treba postaviti gibljivo pozornico in obnoviti parter. Zaradi tega bo splitsko gledališče pričelo s delom šole jeseni prihodnjega leta. Da bi pa splitsko gledališko občinstvo ne ostalo čez zimo brez predstav, bosta gostovali v Splitu zagrebška drama in opera. Za to gostovanje zagrebškega gledališča so na razpolago še podpore spitske občine in banske uprave primorske banovine, ki v preteklem letu niso bile izrabljene.

* Mesto Zagreb poklanja zastavo torpedovki »Zagreb«. Velika torpedovka »Zagreb«, ki jo grade v splitski ladjeladnici, je že skoraj povsem dovršena in poskusne vožnje z njo so pokazale lepe uspehe. V nedeljo bo v Splitu slovesnost, pri kateri bo mesto Zagreb darovalo torpedovki, ki nosi njeno ime, častno zastavo. Zastavo bo izročil osebno predsednik zagrebške mestne občine dr. Teodor Pečič.

* Borba žene z volkom. V vasi Bastu v Makarskem Primorju se je te dni odigral razburljiv

V nedeljo, 27. avgusta ob 9 dopoldne v Brežicah

veliko politično zborovanje mladine JRZ

za krški in brežiški okraj

Govorili bodo minister za gradbe dr. M. Krek in poslanca Tratnik in Smersu.

Vse naše somišljenike, posebno pa našo mladino, vabimo, da ta dan prihi v Brežice ter se udeleži te politične manifestacije.

— Kuhaj varčno in dobro. Zbirka preizkušenih navodil in receptov za kuho, vkuhavanje in sušenje sadja, pripravljane sadnih sokov itd. — Cena 3 din. Plačljivo tudi v pisemskih znamkah. Naroča se pri upravi Vigreda, Pražakova ul. 8. — Izleti v septembru: Od 6.—8. IX. v Benetke in Padova, od 6.—8. IX. v Gorico, Trst in Vipavo. Zahtevajte podrobne informacije v Izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Františkanska ulica, tel. 22-50. ¼ litra vroče vode in 1 Maggi-jeva kocka za govejo juho da takoj 1 krožnik čiste, redilne, zelo okusne goveje juhe. Prihranek časa in truda v pripravljanju je Vaš dobiček, spoštovana gospodinja! Zato ne sme biti Vaša kuhinja nikdar brez Maggi-jevih kock za govejo juho! Cena Maggi-jevih kock za govejo juho je znižana; 1 kocka velja odslej 1 dinar.

— Poslužite se Putnikovega posebnega vlaka v Belgrad. Odhod 2. IX. zvečer. Povratek 6. IX. zjutraj. Cena 145 din. Prijave v vseh biljetarnah Putnika Slovenije.

— Za 3 dni v Italijo z avtom po Vipavski dolini od 8. do 10. septembra: do Gorice—Trsta 150 din, do Padove—Benetk 280 din. Vse obveznosti je treba izpolniti do 31. avgusta. — Najprijetnejše jesensko potovanje po sončni Dalmaciji od 25. do 30. septembra; izlet po morju na prekrasni otok Hvar; vesela trgatve grozdja. Cena 500 din. — Romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg z izletom v Zagreb 23. septembra. Tehnična izvedba Tujskoprometne zveze. Brezplačna navodila pošljite upravi »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Objavimo v nedeljo

— Cele nogavice, čiste čevlje, zdrave noge in lahko hojo povzroči SANOPED, prašek za čevlje. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— DKW-avto Meister-klasse naproda, 40.000 kilometrov vožnje, proti takojšnjemu plačilu za 17.000 din. Ponudbe na upravo pod ogl. št. 13865.

Ljubljana, 24. avgusta

Radio Ljubljana

Cetrtek, 24. avgusta: 12 Eksotične glasbene slike (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura: Predav. ministrstva za ljudsko tel. vzgojo — 20 Joh. Strauss: Cetrteška iz opere Netopir (plošče) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 20.30 Klavirski koncert, g. Maks Benarjov — 21.15 Reprodukcijski simfonični koncert Dvorakovih del — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Ura plesne glasbe (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 24. avgusta. Belgrad: 20 Humor — 21.10 Nar. pesmi — 21.30 Zbor — Zagreb: 20 Wagnerjeva opera »Tannhäuser« — Praga: 19.45 Nar. gl. — Bratislava: 21 Simf. konc. — Solija: 19.15 Simf. konc. — Varšava: 21 Violina — 22.05 sodobna francoska gl. — Budimpešta: 20 Igra — 22 Cig. ork. — 23 Plošče — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 21 Simf. konc. — Rim-Bar: 21 Ponchielijeva opera »Giocondo« — Florencia: 21 Operetna gl. — Berlin-Königsberg: 21.15 Proslava v Tannenbergu — Stuttgart: 21.15 Plesna gl. — Monakovo: 19.20 Operetna gl. — Strasbour: 20.30 Gluckova opera »Orfej« — Bukarešta: 19.40 Simf. koncert.

Rokodelski oder

Iz vrt ljubljanskega občinstva, ki je videlo dne 6. avgusta vzporeditev igre »Navaden človek« na vrtu Rokodelskega doma, so se izrazile opetovane želje, naj bi Rokodelski oder čimprej ponovil duhovito veseligo. Igralci so se odločili ustreči opetovano izraženi željam in bodo v nedeljo, 27. avgusta ob 8 zvečer vzporedili izredno zabavno veseligo na vrtu Rokodelskega doma, ob neugodnem vremenu pa v dvorani. Prav vljudno vabimo slavno občinstvo, da se prav v obilnem številu odzove vabilu in pride v nedeljo na vrt Rokodelskega doma.

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Jakobi — Ljubljana poziva mlade in člane k današnjemu obveznemu sestanku, ki bo za prve ob 6, za druge pa ob 7 zvečer na letnem telovadišču na Prulah!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Našlo se je na Golovu nalivno pero in črna očala. Naslov pove uprava lista.

mu je pred kratkim brez povoda odpovedal stanovanje. Kirst stanuje v bližini Leipolda in tako se mu je pripetila usodna zmot. Leipoldove rane so tako hude, da jim bo najbrž podlegel.

* S 30.000 din pobegnil. V Sremski Mitrovici je izzvala veliko senzacijo vest, da je brez sledu pobegnil znani tesarski mojster Gustav Sturm. V zadnjih letih se je bavil tudi s trgovanjem z žitom. Zadnje čase je delal skupaj z trgovcem Viktorjem Galovičem. V petek si je izposodil od njega 22.000 din, rekoč, da gre kupovati fižol v Jarak. Spotoma si je izposodil še pri nekem drugem trgovcu 8000 din. Še istega dne se je z avtomobilom odpravil iz Mitrovice v Rumo, kjer pa je izginil brez sledu.

* Svojo zaročenko zadavil in zakopal. V vasi Presetnici blizu Trnovega pri Sarajevu je bil odkrit strahoten zločin. 28 letni kmet Lazar Mandić je zadavil svojo zaročenko Gospavo Sjubotić ter jo potem zakopal v bližini svoje hiše. Ta zločin je Lazar napravil 14. t. m., pa so ga šele zdaj odkrili. Razen Lazarja so prijeli tudi njegove tri brate, ki so mu pomagali pri zločinu.

* Iz obupa zažgala hišo, od katere se je vnela cela vas. V vasi Kongore v bližini Travnika v Bosni je živela v velikem siromaštvu 50 letna vdova Joka. Po svojem možu je prejemala mesečno 160 din invalidnine, imela pa je še majhno hišico, za katero pa so se na vso moč potegovali sorodniki. Joka se je odločila, da napravi vsemu konec. Zažgala je svojo hišo in sedla na klop, čakajoč da se tudi nje prime ogenj. Zaradi velike suše pa se je požar razširil na vso vas. Vdovo so sosedje pravočasno rešili. Ker niso mogli z ničemer gasiti, je pogorelo pet hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Ko je požigalka videla, kakšno nesrečo je izzvala njeno dejanje, je pobegnila v gozd. Orožniki pa so jo kmalu našli in oddali v sodne zapore.

Anekdota

Škof Wiple, ki je okrog leta 1900 misijonaril med Indijanci, je pripovedoval sledečo zgodbo, ki označuje mirnost in samozatajevanje Indijancev. V nekem hotelu v Washingtonu je kosilo več indijanskih glavarjev. Ko je eden izmed njih videl, kako je neki beli gospod natresel popra v juho, je tudi on vzel »posodico« s poprom in ga precej veliko natresel na svoj krožnik. Ko je začel jesti, je bil navidejno čisto miren, vendar pa so mu, ko je začel poper preveč peči, tekale solze po licih. Njegov sosed je to zazpal in ga vprašal: »Zakaj jokaš?« — »Mislim sem na svojo rajno staro mater,« se je glasil odgovor. Sedaj si je natresel tudi drugi Indijanec popra, ki je nanj enako učinkoval kakor na njegovega sosedo. Tedaj pa je prvi Indijanec ostro pogledal in vprašal: »Zakaj jokaš ti?« — »Jaz jokam,« je dejal drugi, »ker te tvoja stara mati ni vzela s seboj, ko je umrla.«

»Neprestanega zavijanja na levo imava pa že dosti. Celo mesto je že videlo tvoj novi prstan.«

LJUBLJANA

Hrvatsko sadje na trgu

Letošnji sadni trg v Ljubljani je kar obilno založen in ljubljanske gospodinjice imajo dovolj izbire. Vsega je na pretek: jabolka, hruške, breskve, sliv in vseh drugih dobrot, ki človeku po kosilu tako dobro teknejo. Tudi kakovost sadja je za najbolj izbirnega zadovoljiva. Nezadovoljne pa so gospodinjice včasih s cenami. Lepo sadje je postalo kar drago, tako da si ga vsakdo ne more privoščiti. Seveda pa visoke cene sadja niso neugodne za preprodajalce in prekupčevalce, ampak tudi za direktne prodajalce, ki se jim nudi možnost, da postavijo svoje sadje na ljubljanski trg iz bolj oddaljenih predelov. Že prejšnja leta je bilo opaziti na našem živilskem trgu v Ljubljani, da ga vedno bolj obiskujejo Hrvatje, ki so v velikih množinah založili trg zlasti s ceninim grozdem. Isto so storili Belokranjci, tako da zadnja leta v Ljubljani zares nismo čutili pomanjkanja dobrega in ne preveč dragega grozda.

Visoke cene sadja na ljubljanskem trgu pa so letos privabile številne prodajalce iz Hrvaške. Za dovoz sadja iz Hrvaške prihajajo v poštven zlasti kraji, ki leže ob železniški progi od Bujarjevec proti Karlovcu. Ti kraji imajo deloma nerodno in tudi dolgo pot do Zagreba, kjer je cenena sadja obilo na trgu. Zato so se kmetje kaj radi odločili za sicer mnogo daljšo pot do Ljubljane in za nje neprimerno dražji sadni trg. Pa sem jim tudi izplača. Ker so skromni, ni pa ne zapravijo mnogo, pa tudi pomagati si znajo. Stalni prodajalci hrvaškega sadja žive večinoma nepretrgoma v Ljubljani. Za dovoz pa so porabili že stari in dobro preizkušeni načini. Mladina, ki ima režijske legitimacije, spremlja navadno v popoldanskem vlakcu cele vrste košar v Ljubljano, kjer jih na kolodvoru sprejmejo prodajalci. Tako prevoz sadja, ki se vozi kot osebna prtljaga, ne stane prav nič, mladež je pa tudi z malenkostnim zaslužkom zadovoljna, režijska vozovnica sem in tja pa ne stane mnogo. Ljubljanski prodajalci že na večer pripeljejo robo na ljubljanski živilski trg in jo razpostavijo po klopih. Ker je pa treba sadje čez noč varovati, si prihranijo tudi nočnino. Seveda ne varuje vsak le samo svojega sadja. Vsi imajo smisel za skupno sodelovanje in tako redno imajo le nekateri ob klopih, drugi pa se umaknejo in si tudi prihranijo nočnino, saj so mesarske stojnice in stojnice, kjer prodajajo čevlje, v poletnem času kar dobro zavetišče in prenočišče.

Ko se v ranem jutru začne prvo življenje na živilskem trgu, se sicer sem in tja dogodijo manjši karamboli. Domače branjeve, ki prihajajo na trg in vidijo, da so zanje rezervirana mesta zasedena s hrvaško konkurenco, povzročijo nemalo preprirov, tako da mora tudi tržno nadzorstvo včasih posredovati in domačim davkoplačevalcem izposlovati prednost. Ljubljanskim gospodinjicam, ki nimajo preveč drobiža v žepu, pa je konkurenca s Hrvaško kaj dobrodošla, saj je dober regulator cen. Če upoštevamo, da tudi naši domači kmetje od visokih cen nimajo posebnih dohodkov, saj gre večina presečka v žep prekupčevalcev, potem moramo vsi hrvaško sadje na trgu le pozdraviti.

Dr. Perko zopet redno ordinira

1 Slovenski delavci iz Nemčije pridejo. Zveza jugoslovanskih katoliških in narodnih društev v Nemčiji priredi potovanje v domovino. Priglasilo se je za potovanje 370 udeležencev. Odpeljejo se danes opoldne iz Duisburga. Na Jesenice pridejo v petek ob 8 zjutraj. Z Jesenic se peljejo na Bled, kjer ostanejo do 2 popoldne. V Ljubljano pridejo okrog 5 popoldne. Večina udeležencev bo morala prenočiti v Ljubljani, ker ne bo več ugodne zveze za odhod v domače kraje. V domovini bodo ostali naši rojaki iz Nemčije do 12. septembra. Večina pa iz težke nemške industrije iz Meerbecka, Osterfelda, Hamburga, Gladbecka, Holthausena, Hoberga in Lintorfa, Vabimo Ljubljance, da pridejo v petek popoldne ob 5 na glavni kolodvor pozdraviti svoje rojake.

1 Pogreb rajnega g. Lojzeta Zajca iz Šmarjete na Dolenjskem bo v četrtek, 24. t. m. ob 4. popoldne iz kapele Sv. Križa v rodbinsko grobnico.

1 Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi danes, dne 24. avgusta 1939, od 18.30 do 19.30 promenadni koncert v »Zvezdic«. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetla. Koncert bo samo ob lepem vremenu.

1 Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov dvored. Zaradi priride Ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 2. do 11. septembra, bo prehod skozi Lattermannov dvored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. avgusta do vključno 16. septembra.

»ŠIK« trikotažno perilo

dobite po tovarniških cenah
na Gosposvetski cesti št. 13 (Kolizej) Ljubljana.

1 Živahen živilski trg. Včerajšnji tržni dan je bil prav živahen. Živilski trg je bil dobro založen. Odsek za perutnino, jajca in kmečko sadje sedaj preurejajo. Zato so se morale prodajalke preseliti na druge prostore. Trg bo do sobote urenjen. Krompir se je nekoliko pocenil. Na Sv. Petra nasipu je bilo večeraj nekaj vzor krompirja. Cene najboljšemu krompirju so še vedno od 1 do 1.25 din za kg, krompir druge vrste pa se je pocenil na 0.80 do 0.85 din za kg. Domači paradižniki, ki jih je res v izobilju, so bili po 2 do 3 din. Paprike je na cene. Za 1 din dobi človek že kar 5 lepih komadov paprike, ki je pri mnogih postala priljubljena hrana. Cena zelenjavi in drugim pridelkom je stalna. Obilo je na trgu lepe pese. Včeraj je bilo pripeljano na trg do 50.000 kg različnega sadja. Lepe in sveže fige so bile po 5 do 6 din kg. Domače breskve po 6 do 8 din, najljepše pa po 10 do 12 din kg. Grozdje se je zelo pocenilo. Iz Dalmacije so pripeljali do 10.000 kilogr. grozdja. Cene so bile 5 do 7 din kg. Jabolka najboljše kakovosti so po 5, slabše po 2 din kg. — Letina za hruške je bila letos izredna. To se pozna tudi na trgu, kajti velikanske množine najrazličnejših hrušk so na izbiro po 2 do 6 din kg. Mnogo je na trgu malin po 5 din kg, zadnje borovnice so po 2 din liter. Precej je bilo naprodaj gob-lisic po 1 din liter. Jurčkov ni, ker je suho vreme za njih rast neugodno.

1 Enoletni trgovski tečaj mestne občine Ljubljane (ustanovljen leta 1900 s pravico javnosti pod vodstvom prof. Siha). Vpisovanje 9. septembra od 9. do 11. na mestnem liceju. — Pogoji za sprejem: 1. mala matura ali završni izpit, 2. spre-

jemni izpit iz slovenščine, nemščine in računstva, 3. vpisnina 250 din. Število gojenk omejeno.

1 Na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani bodo popravni izpiti dne 28. avgusta. Razpored je na deski. Vpisovanje za gojenke, ki so bile na zavodu, dne 1. septembra, za gojenke z drugih zavodov dne 2. septembra, vsakokrat od 9. do 11.

1 Ljubljanska drama potrebuje za novo sezono večje število stativov. Gospodje in gospodične, ki imajo veselje do tega dela, naj se zglasijo v nedeljo, dne 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel z njimi razgovor višji režiser prof. Osiip Sest.

1 Otroci med seboj. Danica: »Mi bomo pa hišo zidali, imamo že dosti denarja!« — Dinko: »Mi bomo tudi zidali.« — Danica: »Saj nimate denarja; brez denarja pa ne morete zidati!« — Dinko: »Mi bomo pa brez denarja zidali. Mama je rekla, samo da imamo parcelo, pa bomo hišo zidali.« — Danica: »Parcela tudi stane denar.« — Dinko: »Nas bo parcela stala samo 5 dinarjev, ker je glavni dobiček tombole Rdečega križa 10. septembra letos stavbna parcela 644 m² v Spodnji Siški. Tombolsko karto že imamo, potem bo pa tudi hiša. Boš že videla!«

1 Poskusno streljanje za predstoječe lovske strelske tekme bo na vojaškem strelišču dne 26. avgusta od 14. do 18. s šibrami, dne 27. avgusta od 8. do 11. s kroglo. Dne 1. septembra od 14. do 18. pa s šibrami in s kroglo.

1 Ravnateljstvo šole Glasbene Matice obvešča vse zainteresirane, da se bo vršilo vpisovanje v glasbeno šolo v dneh od 1. do 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. V torek, dne 5. sept. bo dodelitev gojencev k posameznim učiteljem in določitev urnika. Razpored razdelitve pouka, kakor tudi vse nadaljne podrobnosti so objavljene na službeni deski v veži zavoda. Na šoli Glasbene Matice se bo poučevalo: solopetje, klavir, violina, vsi orkestralni instrumenti, orgle in teoretični predmeti.

1 Vpis v Glasbeno srednjo šolo. Vpisovanje gojencev se bo vršilo od 1. do 15. septembra, le v izjemnih primerih bodo sprejeti gojenci, ki se bodo javili za sprejem do vključno 1. oktobra. Sprejemali se bodo samo redni gojenci. Sprejemni pogoji za novostopivšice gojence: sprejemni izpit. Poleg tega so za sprejem v posamezne odseke določeni naslednji pogoji: 1. V odsek za teoretične predmete: dovršena nižja srednja ali tečajna šola. Starost 16—25 let. 2. V odsek za solopetje (koncertno in operno): vsaj dovršena osnovna šola. Starost 16—25 let. 3. V odsek za klavir in orgle, kakor tudi v odsek za orkestralne instrumente: vsaj dovršena osnovna šola. Starost za violino, čelo, klavir in harfo največ 16 let, za kontrabas in vse pihalne in trobilne instrumente 14 do 20 let. Sprejemni izpiti se bodo vršili od 1. do 10. septembra. Prijave novostopivših za sprejem v Glasbeno srednjo šolo morajo biti izročene v pisarni najkasneje do vključno 5. septembra. — Podrobnosti glede vpisa so objavljene na službeni deski v veži zavoda.

MARIBOR

Smrtna žrtev bega čez mejo

Maribor, 24. avgusta. Tihotapstvo ljudi čez mejo ne preneha. Vsak dan imamo v Mariboru na obmejni policijski kopicu mladih ljudi, ki so jih graničarji pripeljali z meje, kjer so jih prijeli. Mnogim se sicer posreči, da pridejo čez mejo, večina pa pade v roke oblasti. Zastranost meje je ravno zaradi teh tihotapev poostrena in ljudje se niti ne zavedajo, v kakšno nevarnost se podajajo, kadar silijo čez mejo. Obmejne straže ne poznajo pardona, kdor se ne ustavi na njihov klic, proti temu uporabijo orožje, kakor to dokazuje tragičen primer, ki se je odigral v nočnejši noči v bližini Svečine. Tam se nahajala znana tihotapska pot, ki pelje po Slatinskem dolu ter pri posestniku Anderliču prečka mejo. To pot so tihotape zadnje čase posebno radi uporabljali, ker se je dalo po njej precej neopazeno priti čez mejo, celo pri belem dnevu. Tako je tudi včeraj poskušala skupina ljudi po tej poti priti na nemška tla. Med njimi je bil 42 letni delavec Ivan Majhenič iz Peki pri Mariboru, ki je bil zaposlen v Limbušu. Tudi Majheniča je izvalila propaganda gotovih agentov ter želja po boljšem zaslužku, da je pustil svoje delo ter se podal na nezgodno pot v tujino. Ko so se tihotape približali meji, jih je opazil graničar ter jih ustavil. Nekateri so se ustavili, Majhenič pa je hotel poskusiti srečo v begu. Planil je proti meji ter se ni zmedel za klice »stojte, ki jih je graničar trikrat ponovil, nato pa so pošli strel. Graničar je štrikrat ustrelil, s četrtim strelom pa je Majheniča zadel v hrbet ter mu je krogla izstopila na trebuhu. Težko ranjen je obležal. Nameravali so ga hitro zapeljati v mariborsko bolnišnico, pa je že na prevozu umrl.

Tudi v bližini Dravograda so včeraj graničarji streljali na te tihotape. Bila je skupina treh oseb, ki je skušala pobegniti čez mejo. Graničarji so dva s strelom ustavili, dasi nista bila zadeta, tretji pa je kljub streljanju bežal naprej ter se mu je beg posrečil.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekoma jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovitost.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

m Končna oblika mariborskega grba. Grb mariborskega mesta se precej različno upodablja. Tipični znaki tega grba so grajski stolp, ki ga obdajajo trije griči, nad njim pa golob. Enkrat pa ima ta stolp streho, drugič spet kamenit branik, golob se upodablja enkrat z glavno navzgor, drugič navzdol, tudi barve niso nikjer enotne. Ker pa sedaj zahteva Zveza mest od Maribora njegov grb, se je občina odločila, da se ugotovi končna njegova oblika. Mestni gradbeni urad je napravil načrt, ki bo predložen mestnemu svetu. Po tem načrtu je dno grba rdeče, grički so temno zeleni, stolp in golob pa sta bele barve. Stolp ima branik, golob pa ima glavo obrnjeno navzgor.

m Poročili so se v Mariboru: Franjo Žižek, režiser, in Stucin Jožefa; Dereani Jožef, učitelj, in Lilek Franciška; Logar Peter, trgovec, in Vo-

1 Stanovanjske odpovedi. Pri okrajnem sodišču je bilo v avgustu predloženih že 65 stanovanjskih odpovedi. Lastniki večidel odpovedujejo strankam, ki so ostale najemnine dolžne že za več mesecev nazaj. Nekateri gospodarji pa rabiho stanovanja za sebe in svoje. Letos je bilo pri sodišču podanih že 1010 stanovanjskih odpovedi. — Zaradi stanovanjskih odpovedi nastanejo tu in tam hudi spori in hude civilne pravde.

1 Zanimivosti iz zemljiške knjige. V juliju je bilo pri ljubljanskem zemljiškookrajnem uradu podanih 167 predlogov za vključbo zastavne pravice glede posojil in kreditov v skupnem znesku 12.871.305 din. Najvišje posojilo, ki je bilo julija vključeno na neko posestvo v mestu, je znašalo 2.500.000 din, najnižje pa 600 din. Dalje je bilo julija podanih 52 predlogov na izbris dolgov v skupnem znesku 3.583.798 din. Najmanjši brisani dolgovi so znašali po 300, 200 in 100 din, najvišji pa 900.000, 330.000 in 75.000 din. Realitnih eksekucij, s katerimi so upniki zavarovali svoje terjatve na raznih posestvih v mestu in okolici, je bilo julija 46 za skupni znesek 392.259 din. Med drugimi je bilo od državnega zaklada podanih 8 predlogov za vključbo prisilne zastavne pravice glede neplačanih davkov v znesku 71.630 din. — Vknjiženi so bili najmanjši davki po 84 in 96 din in najvišji po 20.924 in 31.216 din.

1 Avtomobil je podrl 52 letnega žagarja Franca Albrectha iz Celovške ceste v Ljubljani. Ko je šel čez cesto, je zadel avtomobil obenj in ga sunil po tleh. Žagar je padel tako nerodno, da se je pošteno potokel po životu ter se je moral zažeti v ljubljansko bolnišnico.

1 Weekend-avtomobil v Ljubljani. Iz tujih ilustracij in filmskih žurnalov že poznamo takozvane weekend-avtomobile, ki vlečejo kot prikolicico mnogo večji voz, v katerem je pravilno urejena stanovanjska sobica za letovanje. Včeraj pa so se pripeljal tak potniški avtomobil z značko nemške države tudi v Ljubljano. Avtomobil sam je tudi našim avtomobilistom dobro poznan izdelek tovarne »Opel«. Ustavil se je na Kongresnem trgu ob restavraciji »Zvezdic« in vsak, kdor je šel mimo, si je vsaj od zunaj dobera ogledal veličansko prikolicico, ki je bila priključena na mali avtomobil. Prikolica je le na dveh kolesih in ima tudi na zunaj sodobno obliko vozil, ki nudijo čim manj upora zraku. Na vsaki strani nekako nad osjo je ljubko okence, na žalost zaslrto z zavesami. Skozi špranjo med zavesami pa je bilo mogoče opaziti, da stoji v prikolicah ob oknu muzika, v ospredju prikolic so ležišča, v ozadju pa majhen štedilnik. Vsakdo, ki je videl enostavno zamisel prikolic, si je mislil: Tako bi pa potoval tudi jaz!

1 Tatvine koles v Ljubljani so bile zlasti v mesecu juliju že akoraj dolgočasna novost v Ljubljani. Ko sedaj palagama prehajamo v jesen, polajajo tatvine nekoliko bolj redke, vendar dobi ljubljanska policija povprečno vsak drugi dan še prijavo, da je bilo komu ukradeno kolo. Zdi se, da so priložnostni tatovi v svojem poslu malo popustili, profesionalni tatovi pa delajo najbrž po stari navadi kar naprej. Ta zaključek potrjuje še najbolj dejstvo, da izginjajo zadnje čase večinoma le dobro ohranjena in lepo opremljena kolesa, ki se tudi razstavljena še dajo spraviti dobro v denar.

Zavedni Slovenci in Slovenke!

Pridite v nedeljo, 27. avgusta 1939

na

NARODNI TABOR v Slovenskih Konjicah

Spored:

Do 9. ure: prihod skupin na zbirališče. — Ob 9.30 sprevid na taborišče. — Ob 10. av. maša s pridigo. — Ob 10.45 pričetek zborovanja.

Na taboru govorijo naši ministri, senatorji in narodni poslanci.

Celje

c Iz oživilje Savinjske doline. Petja in vris-ka je polna naša dolina te dni. Prepolna življenja, ki se je prav v tem času razbohotilo v njej. Saj pa je to doba, ko se je izpolnil čas pričakovanja za eleherne Savinjskane. Hmelj obriramo. Uro za uro padajo košate ostrvi, polne zlatih rož. Polagajo se na križe med pisane rute deklet. Stotine jih je prihitelo v našo dolino s pletenimi košaricami v rokah, vesele se skromnega zaslužka. Sedaj pa med veselimi čebljanjem, smehom in petjem trgajo rumene kobulice, računajoč, koliko din bo dal današnji dan, koliko jutri itd. Včasih pa pride gospodar. S paznim očesom opazuje urne roke, če mogoče katera preveč amuša, da se kobule drobe ali pa če v prevelikem poželju po zaslužku trga vse vprek, še listje. Malo je sicer zamere potem. Pa kmalu je zopet pesem na jeziku in v ercu. Gospodar pa hodi med dekleti in prevdarja, koliko ga bo dala ta njiva, koliko ona, kakor na filmskem platnu pa mu begajo številke pred očmi — 20, 30, 40, 50 za kg. Koliko bo? To vprašanje se pojavi zjutraj, še preden pride križ na čelo, to vprašanje je zadnje, ko truden zaspi. Ves dan pa je upanje, upanje veliko: Letos bo! Bol Samo, če bi kakšne vojne ne bilo. Z nekim strahom zasleduje poročila dnevnih listov, boječ se, kaj bo prinesel jutrišnji dan. Saj pa tudi ne gre samo za zlate rože, gre še za druge velike stvari. Lepa je še Savinjska dolina sedaj, dokler je hmelj pokoncu, je kakor nevesta, ki še ni odvezet poročni venci. Ko pa leže obrane ostrvi po tleh, ko jo zapuste obralci in mine to pisano življenje, pa postane v naši dolini tako nekam tiho, kakor po evatovščini. Pa nič zato, če padejo ostrvi, če ni več zlatih rož, če gredo obralke s svojimi pisanimi rutami, samo, da nam ostane denar. Denar, ki nam daje možnost vsaj skromnega življenja za eno leto naprej. Letošnji pridelek je srednji. Hmelj je sicer precej obrodil, toda zaradi prevleke euše so ostale kobule preveč drobne, tako, da se bo zelo malo nabralo. Ker je precej lepo vreme, letos tudi ne rjavi preveč. Sicer pa so se za vsak slučaj hmeljarji proti temu zavarovali z večkratnim skropljenjem. Tekom zadnjih dni je bilo zaključnih že par manjših kupcij, prava kupcija pa se prince šele po obiranju, ko se bo videlo, koliko bo prideika. Zaključuje se s ca 30 din, vendar pa je upanje, da bodo nazadnje kupčije zaključene po višji ceni. Na splošno prevladuje upanje, da do-eče ceno 40 din. Kupcev iz inozemstva pričakujejo v nekaj dneh.

c Velik proces pred celjskim okrožnim sodiščem. V torek 29. avgusta bo na celjskem okrožnem sodišču velika razprava proti 51-letnemu javnemu notarju g. dr. Senčarju Dušanju iz Prevalj, 40-letnemu posestniku in lecanemu trgovcu Sedeju Karlu iz Prevalj, 50-letnemu letnemu trgovcu in posestniku Veržunu Ivanu iz Cerneč pri Dravogradu in 63-letnemu posestniku Krelju Matevžu iz Prevalj. Za razpravo vlada veliko zanimanje. O zadevi slovensko časopisje ni mnogo poročalo, pač pa je to obširno obravnavala belgajska »Politika«. Leta 1935 je bila likvidirana Ilireka rudarska družba na Lesah pri Prevaljah. Prva hrvaška štedionica se je vključila za ca 2.000.000 din, dočim je bilo posestvo cenjeno na 3.000.000 din. Tožba je bila vložena zaradi prenežke čenitve posestva. Dr. Senčar je kupil na javni dražbi razne nepremičnine v površini 58 ha in 20 a zemlje za 309.000 din, pol hiše in del gozda, Sedej Karel pa 71 ha in 99 a zemlje za 369.000 din, obenem pa še 1 in pol stanovanjske hiše, kočjo in gozd. Ob času čenitve leta 1935 je posedoval Ilireka rudarska družba 408 ha zemljišča, med tem 224 ha gozdov. Zemljišče se je raztezalo levo od železniške proge Maribor—Celovec ob banovinski cesti Prevalje —Crna in občinski cesti Prevalje—Leše ter zavzemalo s svojimi gozdovi od ceste Prevalj—Crna celo pobočje preko Popovega vrha v Leško kotlino ter na Kov. Veo zadevo je obravnavalo pred leti že državno tožilstvo v Mariboru. Višje državno tožilstvo v Ljubljani pa je epise izročilo državnemu tožilstvu v Celju, ki je sestavilo 45 strani dolgo obtožnico. Zaslanih bo veliko prič. Dr. Senčarja brani odvetnik dr. Stor Janko, tožitelje pa zastopa dr. Emil Stefanovič.

Primarij dr. Jože Flajs zopet redno ordinira

c Na drž. prvi deški in drž. deklški ljudski šoli bo naknadno vpisovanje učencev in učenk za I. razred v petek, dne 1. septembra od 8 do 12 v šolski pisarni. Letošnjo bo vsobi Otroškega vrta I. deške ljudske šole vpisovanje novincev in novink v otroški vrtec. Dne 2. septembra bo ob 8 v župnijski cerkvi otvoritvena služba božja, pouk pa se začne v ponedeljek 4. septembra.

c O uboju v Rakovljah pri Braslovčah. Pred dnevi smo poročali, da je umrl v celjski bolnišnici zaradi hude poškodbe na glavi delavec Mavh Jožef iz Rakovelj pri Braslovčah. Zvečer je bil na cesti v Rakovljah blizu Fundovih posestniški sin Brinovec Vinko z Drevenšek Marijo. Mimo je prišel Mavh in ga pričel zmertati. Brinovec je skočil v Mavha in ga sunil v čestni jarek, nakar eta se zopet spoprijela, da je Brinovec odtrgal od plota lato in z njo udaril Mavha po glavi s tako silo, da mu je zlomil spodnje lobanjske kosti. Mavh je imel v roki odprt nož. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Mnogi, tako tudi Drevenšek Marija, zatrjujejo, da eta bila Mavh in Brinovec vinjena.

c Na Ostrožnem pri Celju je padla s kolesa 27 letna delavka Vitanc Antonija iz Gorice pri Smartnem v Rožni dolini.

Prispevajte za osrednji prosvetni
»Slovenski dom« v Ljubljani!

KULTURNI OBZORNIK

70 letnica slov. igralki Avguste Danilove

Slovenska igralka A. Danilova praznuje danes 70 letnico svojega rojstva. Njeno ime ni samo za starejšo, temveč tudi za mlajšo generacijo gledaliških obiskovalcev pojem, ki je tesno zvezan s slovensko odersko umetnostjo.

A. Danilova se je rodila 24. avgusta l. 1869 pod šentjakobskim zvonom. 1886 leta — torej 17 letna — je pričela nastopati na odru Dramatičnega društva v dvorani Čitalnice, kjer se je hitro uveljavila s svojo prirodno darovitostjo. Slovensko gledališče je bilo takrat šele v prvih začetkih in njegovi udje so bil resnični idealisti, kajti njihovo edino plačilo je bila zavest, da se borijo za obstanek slovenske besede in za slovensko umetnost.

Kasneje se je preselila igralska družina v novo gledališko zgradbo, današnjo opero, kjer je bila A. Danilova dolga leta ena izmed prvih igralk in nositeljica repertoarja. Za nekaj časa je zapustila ljubljansko gledališče in postala voditeljica tržaškega slovenskega gledališča; tam se je posvetila tudi vsej igralski naraščaji. Vrnivši se v Ljubljano, so prisilile slabe socialne razmere, ki so ogrožale obstanek igralk, da je šla leta 1913 v Ameriko, kjer je ostala šest let. Nato se je vrnila v Ljubljano za dve leti; 1921. pa je odpotovala znova v Ameriko. Štiri leta je bila voditeljica in prva igralka na slovenskem gledališču v Clevelandu. Vendar jo je želja po domu in po domačem gledališču privedla nazaj v domovino. Od l. 1925.—1928. je znova zaživela kot igralka z vso prvobitnostjo svoje npravi na domačem odru. 1928. je praznovala 40 letnico svojega gledališkega delovanja in je bila kmalu nato upokojena.

Njen repertoar obsega okrog 300 najrazličnejših vlog, klasičnih, folklorne in salonskega repertoarja, od najresnejšega do najlažjega značaja. Danilova sme ob svoji 70 letnici, ki jo doživlja še mladostno sveža in popolnoma zdrava z zadovoljstvom gledati nazaj na plodno delo, ki je pomagalo soustvarjati slovensko gledališko tradicijo in vzgajati oderski naraščaj. Med današnjimi aktivnimi igralki je nekaj članov, ki so našli ob njenem vodstvu pot na oder.

A. Danilova živi v spominu vseh tistih ljudi, ki so sodoživljali njeno umetnost, ge jokali in smejali ob njenih ustvaritvah na odru, kot žena, ki je zares in z vsem svojim nepovrjenim slovenskim bistvom živela za našo odersko umetnost. Vse prezgodaj je zapustila svoj delokrog; spoštovali in prijatelji njene umetnosti čutili vrzel, ki jo je zapustila njena močna osebnost in vselej z veseljem pozdravljajo njene nastope na odru kot na primer zadnja leta njeni vlogi: carice v Parmovih »Amaconkah« in županje v »Ankici«, ki potrjujejo, da njene igralske sile še niso izčrpane in njen temperament ni ugasnil.

K njeni 70 letnici ji vsi iskreno čestitamo!

Višek glasbenih slavnosti v Luzernu

Odkar je pomen Solnograda za mednarodni glasbeni svet padel, so vse oči — lahko bi rekli: ušesa — uprte v Lucern, ki je zedinil v idealnem sodelovanju vse najboljšo glasbeno kulturo našega veka premore. Naprosili smo g. dirigenta D. M. Šijanec, ki se tam pravkar mudil, za nekoliko poročil, ki bodo gotovo ustrezala želji naših glasbo ljubečih čitalcev.

Cetrtlet zvečer je bil izveden Verdijev Requiem v jezuitski cerkvi v Lucernu. Bil je nepopisno visok praznik umetnosti, ki se je odigral pod Toscaninijev taktirko. Zbor, solisti in orkester so vršili izredno delo. Poslušalci so bili pod čarom Verdija in Toscaninija. Bližali so se vrhunec umetniškega doživljanja, od katerih vidimo v temna brezna pekla in strmino v jasno modro kupolo neba. Pod vplivom Verdijeve dramatično razgibane glasbe nas je obletavala zona strahu in vznícenja.

Tvorbi blagovročja pa je kraljevsko vladal Toscanini. Tudi njega samega je zagrabil vrhunec. Bil je pobožen, ognjevit, obseden sluga umetnosti; bil je magijec, ki pozna čarobno besedo odpirajočo skrivnostna vrata, za katerimi čakajo poslednje reči, poslednja razodetja; bil je strastni stvarjalec, ki zagrabljal in izžepa duha in vsebino glasbenega dela v njega najgloblje demoničnem dnu, ki vzbuja s čarajočo roko, z rotečimi očesom, z razplamteli usti mogočno tožbo za mrtvim, bil je svečenik, ki veli — sedaj previdno dušek, kmalu strastno podžigajoč, toda vselej zavzet od svojega vzvišene poslanstva — vsakemu pevcu, vsakemu glasbeniku, da stremi za najpopolnejšim. Vsak sodelujoči vidno raste iznad samega sebe v zavesti, da služi visokemu mojemu in z njim ti-stemu najvišjemu, za čimer sploh človeško srce utripa, vsakdo daje svoje najbolje in tako zori celota do take popolnosti, glasovi solistov in zbor ter zvoki glasbil se ujemajo z ono poslednjo fino in čistoto, ki označuje mojstrovino.

Zavzetost je bila čisti raz vseh lic, štiristo izvajalcev in več kakor poldrugi tisoč poslušalcev so bili najgloblje pretreseni, ko je izvenel poslednji »Libera me« in je veliki mojster zapustil v tišino in ganotje zaviti cerkveni prostor. Bogato obdarovani poslušalci bi radi slavili mojstra

na oni človeško nepopolni način vsaj pred cerkvijo, ker ga niso mogli v cerkvi. Zaman. Toscanini je zapustil cerkev skozi zakristijo.

Bil je resnični vrhunec lucernskih slavnosti, pojem poslednje dosegljivega in največjega, kar zamore nuditi kraljestvo zvokov. Celo težko zadovoljivi Toscanini je rekel: »Sono contentissimo!«

Koncertu so prisostvovali tudi švicarski zvezni predsednik Etter in zvezni svetnik Motta ter diplomati vsega inozemstva. Etter in Motta sta prišla po koncertu na Toscaninijev dom osebno čestitat ter sta se zahvalila mojstru v imenu zemlje in glasbo ljubečih švicarjev za globoki doživljaj. Toscanini je bil vidno ganjen sprito tako izrednega razumevanja in čaščenja umetnosti od strani najvišjih oblasti.

Švicarski in inozemski listi so polni hvale za našo pevko go. Zinko Milanovo, ki je bila deložna velike časti peti pod Toscaninijev taktirko in to že petič. Tako je bila tudi Jugoslavija soudeležena in nadvse častno zastopana na mednarodnem festivalu v Lucernu.

Drago Mario Šijanec.

Nove mladinske knjige

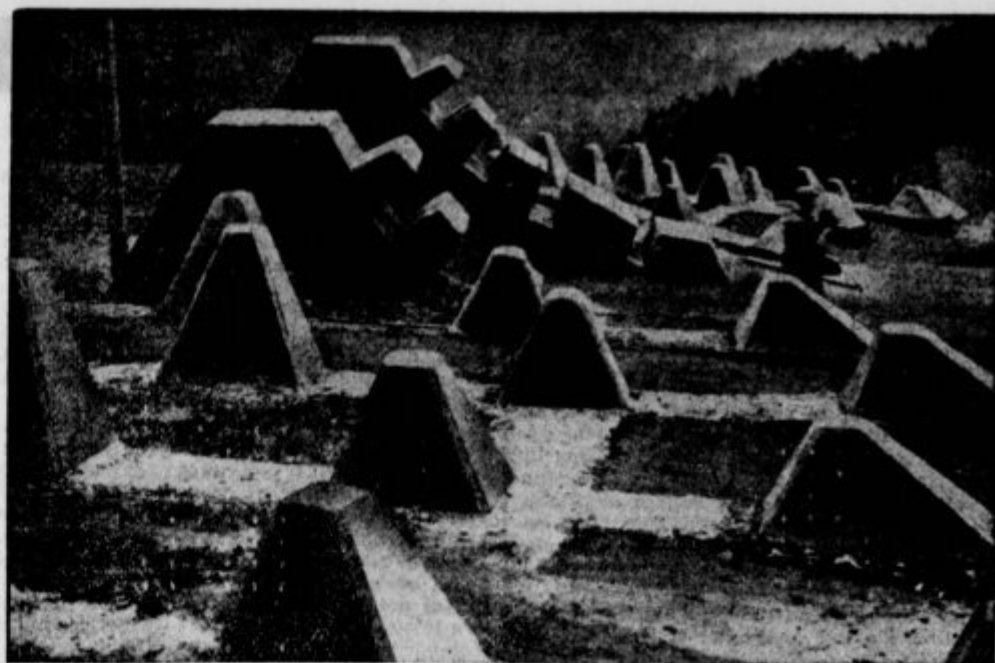
France Bevk: *Grivarjevi otroci. Povest za mladino. Vrtčeva knjižnica II. zvezek. Izdala in založila Slomškova družba v Ljubljani 1939. Ilustriral Milko Bambi.* Odkar je Slomškova družba prevzela upravo Vrta v svoje roke, se je obenem odločila, da ustanovi poleg izdajanja lista samega tudi posebno *Vrtčev knjižnico*. V ti knjižnici bodo naši otroci dobivali po dve mladinski knjigi na leto, in sicer za božič in na koncu šolskega leta. Začetek delovanja Vrtčeve knjižnice je bil nekoliko manj posrečen, ker je bila prva njena knjiga samo prevod, med tem ko so sedaj dobili otroci z Bevkovo povestjo Grivarjevi otroci domače in in izvorno delo iz življenja slovenskih otrok samih. Sicer je Bevk vprav Vrtčevim čitateljem že dobro znan, saj je pred tremi leti pisal v tem najstarejšem slovenskem mladinskem listu izvorno povest o Medvedku Capljaju, torej povest iz živalskega življenja. V pričujoči mladinski povesti pa je Bevk segel v sodobno otroško življenje iz zasedenega tolminskega ozemlja. V povesti Grivarjevi otroci namreč popisuje Bevk življenje treh revnih otrok: Tinčeta, Mreke in malega Blažeta. Tem umrje najprej mati, nato pa še oče in tako postanejo sirote, ki zanje začne skrbeti dobra in blaga teta Tona, pozneje pa obdina, in ta jim postavi za varuha Košana, Košan pa nima dovolj moči, da bi preprečil hudobni sorodnici Lizi in njeni družini, da bi se ne naselila na Grivarjevem. Ta pa prežene Tono, ki vzame s seboj tudi malega Blažeta. Končno pa Lizi uideata tudi Tinčeta in Mreka, pa na begu zaideta in prideta celo do sodnika, in ta končno odloči, da se na Grivarjevem zopet naseli teta Tona z Grivarjevimi otroki. Vse te zgodbe, ki jih doživljajo Grivarjevi otroci kot sirote, so na zelo ljubeč in preprost način popisane v sami povesti. Povest je pisana zelo živahno in napeto, obenem pa je za naše malčke tudi zelo poučna, saj bodo na lepih zgledih iz povesti same otroci mogli videti, kaj smejo in česa ne, če hočejo, da jim bo dobro na zemlji. Slomškova družba je z izdajo te povesti dokazala, da naši otroci lahko dobijo v roke dobro mladinsko povest, ki se še sama na sebi mladinskimi knjižnicam po naših ljudskih in meščanskih šolah kakor tudi po Prosvetnih društvih na deželi zelo toplo priporoča. Upamo, da bo v prihodnjem letu Vrtčeva knjižnica tako uspešno nadaljevala z izdajami dobrih mladinskih knjig, kakor je že takoj prvo leto začela.

Knjige Mladinske matice za leto 1939. Poleg Vrtčeve knjižnice je tudi Mladinska matica izdala v preteklem šolskem letu tri mladinske knjige, a vse šele ob koncu šolskega leta. Letos so izšle v ti zbirki tri knjige: Seliskarjeva povest Janko in Metka, Roševa povestica o medvedu Diji in Klemenčičeva zgodovinska čitanka Iz starih in novih časov.

Tone Seliskar. Janko in Metka. Seliskarjeva povest Janko in Metka je vsekar glavna povest v pričujoči zbirki Mladinske matice. Povest je pisatelj vzel iz sodobnega delavskega življenja iz revnega ljubljanskega predmestja. Od tam popisuje življenje bednega dečka Janka in njegove tovarišice Metke. Jankova mati živi na Francoskem, oče pa je zaprt v jetnišnici. Oba otroka prideta v družbo pomočnika Tonača. Ta je bil sprva slab človek, pa ga je dobri Janko spreobrnil v dobrega člana človeške družbe. Po mnogih neizgovodih in neprilikah za Janka in njegove tovarišice Metko se končno povest prav srečno konča, ko se snidejo sin, mati, ki se vrne s Francoskega in oče, ki pride pomiloščen iz zapor. Seliskarjeva povest je potemtakem vzeta iz resničnega sodobnega življenja, kakor ga živijo redki otroci na naši mestni periferiji. Skoro bi dejali, da je povest pisana kruto, saj skoro nič ne posega v lepi otroški pravilni svet, marveč nam pisatelj hoče pokazati resnične sodobne nadloge in revščino naše mladine iz nižjih slojev našega mesta. Vendarle pa povesti kljub njenim tudi življenjsko resničnim opisom ne manjka tudi lepih prizorov iz idealnega otroškega sveta. Tako idealistično lepo je povest tudi zaključena. Kljub tem vrlinam pa se mi zdi vsa povest le nekoliko preveč izsekana iz sodobnega življenja, ne da bi bila lepo zaokrožena v celoto. Tudi manjka povesti nekoliko bolj psihološko izdelanih oseb in dogodkov. Zaradi teh dveh pomanjklivosti pustim povest na človeku vtiš neke nedodanosti. Pa tudi brez jezikovnih napak ni, kar je za mladinsko knjigo še posebno nedopustljivo. Povest je prav primerno ilustriral *Drago Vidmar*.

Fran Roš. Dija. Našim najmlajšim je namenjena ljubka povestica Frana Roša o medvedu Diji. Roš opisuje Dijevo življenje od njegovega prihoda k Janku, vse najrazličnejše lepe in žalostne doživljaje, dokler ga ne zadene neizbežna usoda, ki je namenjena vsem otroškim igračam: zanemarjenju in zapuščenosti med staro šaro. Vendar medvedovo življenje še ni končano, saj ob koncu povesti tako dobro še služi revni Rezi, ki pri kateri mu je tako lepo, kakor mu je bilo v mladosti pri Janku. Od veselja nad njim namreč revna Rezi ka zdravi. Čeprav je povestica pisana za naše najmlajše, vendar ima tudi marsikaj poučnega na sebi in tako že naše malčke pred šolsko dobo poučuje o tem, kaj je prav in kaj ni. Povestica je pisana v prav lepem jeziku. Izredno ljubko jo je ilustriral *Ksenija Prunkora*, kakor se prav nji posebno dobro posrečijo podobne ilustracije za naše najmlajše.

Vlado Klemenčič. Iz starih in novih časov. Klemenčičeva zgodovinska čitanka Iz starih in novih časov pa kaže naši mladini ob posreženih slikah Hinka Smrekarja življenje in početje človekovo na zemlji od prvih časov pa vse do naših dni, vse to pa s posebnim pogledom na južne

Zobje zoper tanke, ki štrle iz zemlje vzdolž nemške zahodne meje.

ŠPORT

Tekme v hrvatsko-slovenski ligi

V nedeljo so začelo prvenstvene tekme v hrvatsko-slovenski ligi, v katerih sodelujejo naslednji klubi: Gradjanski, Hašk in Concordia iz Zagreba, Hajduk iz Splita, Split, Sašk iz Sarajeva, Baška iz Subotice, Slavija iz Varaždina, Slavija iz Osjeka in naša Ljubljana. V nedeljo bodo igrali klubi v naslednjem redu v Zagrebu: Concordia : Slavija (Osjek), Gradjanski : Ljubljana. V Subotici: Baška : Hajduk. V Splitu: Split : Hašk. V Sarajevu: Sašk : Slavija. Našo Ljubljano čaka torej takoj za začetek najtežja preizkušnja. Gradjanski iz Zagreba je nedvomno največji favorit za prvaka v tej hrvatsko-slovenski ligi.

Po športnem svetu

Borba za smučarske tekme

Borba za smučarske prireditve pri prihodnjih olimpijskih igrah so v polnem razmahu. Izid je še popolnoma negotov, četudi vedo nekateri povedati, da se bo Nemčiji posrečilo pridobiti mero-dajne kroge za to, da bodo dovolili zimske igre v polnem obsegu kakor so bile svojačasno na sporedu.

V to svrhu je dospela nemška delegacija pod vodstvom dr. Diema v Stockholm, kjer je dr. Diem izjavil tole: Mi se ne borimo proti Oestgaardu. Kdo naj bi ga nadomestil? Mi smo zato, da se skliče kongres, ki naj revidira določbo glede amuških učiteljev. Naš smučarski učitelj Willi Walch na primer nesme štartati. Ni treba zbrati pri FIS-dvretetjinsko večino držav, temveč zadostuje, če se zbere 13 narodov od 25, ki so za smučarske tekme o priliki olimpijskih iger. Mi smo vsem 25 državam razposlali poročilo o našem stališču. In sedaj se vozimo okrog, da to naše stališče pojasnimo. Švedska je prva »zrteva«, potem sledi Finska in morda vseh ostalih 23 dežav.

Finska se je že izjavila o stvari. Finci so rekli, da bodo podpirali nemški predlog, četudi se mnenja, da je prišel prepozno in bodo zaradi tega nastale praktične težkoče.

Nemčija je povabila 100 Švedov na zimske igre. Povrne jim vozne stroške in stroške za bivanje in prehrano. Nemčija je tudi japonske zimske športnike ter tudi druge športnike povabila za katere bo sama nosila vse stroške za prevoz in prehrano ter bivanje.

Nemci hočejo na vsak način izvesti smučarske tekme. Če ne bodo smele biti prave tekme, bodo pa izvedli javno produkcijo v smučarskih disciplinah.

Švicarji pa zelo zamerijo grofu Baillet-Latourju, češ, da ni doleden glede amaterske pravilnika. Nemreč v Helsinkih bodo tekmovali strelci, ki po strogih amaterskih pravilih M. O. O. ne bi smeli biti pripuščeni na olimpijske igre. Toda izgleda, da bodo šli mirno preko tega.

47 prijav za Helsinke

Za XII. olimpijske igre, ki se vrše prihodnje leto v Helsinkih, se je doslej prijavilo 47 narodov, odnosno držav. Pričakovati pa je še prijav ostalih narodov, kajti prireditelji upajo celo nadkriliti berlinsko olimpijado tudi v tem pogledu.

Za nogometni turnir se je veega prijavilo doslej 10 narodov in sicer: Nizozemska, Poljska, Norveška, Danska, Madžarska, Belgija, USA, Švedska, Nemčija in Finska.

Olimpijska štafeta z bakljo

V smislu predloga mednarodnega olimpijskega odbora ter na željo grškega predstavnika je sklenil prireditveni odbor za XII. olimpijske igre, da se o priliki iger leta 1940 izvede tudi štafetni tek kakor leta 1936 iz grške Olimpije v Helsinkih. Vendar se bo izvedla ta štafeta samo v tem slučaju, če bodo države, skozi katere gre štafeta, prevzele stroške, ki nastanejo radi te štafete. Proga Grčija—Berlin bo torej ista kakor leta 1936, toda ni pa še odločeno, če bo šla iz Berlina preko Skandinavke ali preko baltskih držav do Tollina ter dalje preko finskega zaliva v Helsinki.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Slovane. Tako vodi pisatelj v priljudnem pripovedovanju naše otroke iz sive davnine preko rimskih časov do naselitve Slovencev, dalje v srednji vek in preko lutrovskih časov, turških bojev in kmečkih uporov v novi vek, kjer se posebej ustavi v francoski dobi, okrog leta 1848 ter ob osvobodilnih bojih pred svetovno vojno in med njo. Dasi delce ne pomeni kakih mnogih znanstvenih zgodovinskih odkritij, bo vendarle doseglo svoj namen, ker bo naši mladini priljubljen vodnik po zgodovinskih dogodkih zlasti slovenskega naroda. Obenem bo ta knjižica dobro pomagala, da bo naša mladina ob prijetnem branju obnovila in še izpopolnila svoje šolsko znanje. F. J.

Nov danski rekord v metu kladiva

Danci so postavili na svojih lahkoatletskih prvenstvih v Aalborgu celo vrsto zelo dobrih rezultatov. Tako je postavil Peter Nielsen v metu kladiva z znakmo 51.73 m nov danski rekord, čemur je zboljšal starega za 40 cm. Dalje bi bilo omeniti tek na 800 m, za katerega je porabil Spanheimer iz Kopenhagna 1 : 53.8 min. in tek na 10.000 m, katero progo je pretekel Harry Siefert v času 31 : 48 min.

Za Ga-Pa so permanentne vstopnice razprodane

Skoraj pol leta je še do pete zimske olimpijade, ki bo februarja prihodnjega leta v Garmisch-Partenkirchenu, a vendar javljajo Nemci, da so vse permanentne vstopnice za veliko zimsko prireditve razprodane. K sreči je samo oni del teh trajnih vstopnic razprodan, ki je določen za nemške državljane, dočim jih bodo inozemci še lahko dobili. Vstopnice za posamezne tekme in posamezne dneve bodo začeli prodajati šele meseca oktobra t. l.

IV. državno prvenstvo divjih voda

Kajak zveza kraljevine Jugoslavije razpisuje za 27. avgusta kajak regato na divjih vodah. Start za regato bo ob 11 dopoldna, pod kolodvorom v Zagorju, ne oziroma se na vreme. Regata se bo vršila na progi Zagorje—Hrastnik. Največarnejši b'zeči sta Prusnik in pod predorom pred postajo Hrastnik. Prusnik se mora voziti po levi strani. Cilj je pri brodu v Hrastniku. — Posamezni tekmovalci štartajo v prisedkih trih minut; posledki med posameznimi kategorijami znašajo 5 minut. — Povprečna brzina vode ob sedanjem vodostanju je ca. 6 km.

Prijavilo se lahko sledeče tipe kajakov: a) tekmovalna enojka F1; b) tekmovalni dvojka F2; c) turna enojka, katere širina mora znašati najmanj 70 cm. — Razglasitev rezultatov bo v gostilni poleg kolodvora.

Kolesarske dirke

Razpis medklubskih dirkališnih kolesarskih dirk, ki jih priredita Mariborska kolesarska podzveza in športni klub »Zeleznikar«: 3. septembra 1939 ob 14.30 na stadionu SK »Zeleznikar« s sledečim sporedom:

1. Juniorska skupina 15 krogov: prireditelj SK »Zeleznikar«. Nagrade: I. darilo, II. darilo, III. in IV. kolajno.
2. Glavna dirka za dirkališno prvenstvo Maribora 25 krogov: prireditelj Mariborska kolesar. podzveza. Nagrade: I. naslov »Dirkališni prvak Maribora za leto 1939« in pokal, II. in III. darilo, IV. in V. kolajno.
3. Dirka seniorjev od 35. leta starosti naprej — 7 krogov: prireditelj SK »Zeleznikar«. Nagrade: I., II. in III. darilo.
4. Dirka ciljev — 25 krogov, vsakih 5 krogov cilj, zadnji cilj se šteje dvojno: prireditelj SK »Zeleznikar«. Nagrade: I., II. in III. darilo, IV. in V. kolajno.
5. Totalitna dirka — 10 krogov: prireditelj mariborska kolesar. podzveza. Nagrade: I. darilo, II. in III. kolajno.

Podrobnosti so razvidne iz spletnih določil, ki jih je dobili pri prireditelju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za atletski dvoboj med SSK Maratonom in SK »Zeleznikar« v Mariboru naj se javijo v soboto ob 15 na igrišču SK »Zeleznikar« načelniku maratonske sekcije predvsem sledeči atleti: Lončarič, Kolarič, Vidic, Filipič, Lužnik, Verboš, Košir, Zerak, Grmovšek, Kata, Benedičič, Jelša, Fika, inc. T. Salamon, Skamler, Čigler in Babič.

Atletika podzveza v Ljubljani, uradno: Sodniški zbor za drž. klubsko prvenstvo, ki bo v Ljubljani v dneh 25. in 27. t. m. ob 16 oha dni, je sestavljen sledeče: voditelj tekmovalnja Windisch, starter za soko v soboto Climperman, v nedeljo Hvala, starter za mete: v soboto Pevalek, v nedeljo prof. Dobovšek, časomerilci: Gorjanc, Gnidove, Cuderman, Keber, Potokar, Stepišnik, Trtnik. Vodja zapisnika Cek. Imenovani gospodje zvezni sodniki se morajo javiti vrhovnemu sodniku oba dneva pol ure pred začetkom tekmovalnja. Prostor tekmovalnja bo razviden v dnevnem časopisju pod športnimi vestmi naknadno. Vsi zadržani gg. morajo javiti izostanek vsaj do 8. ura. Zvečer pri blagajni kavarnarstva Evropa. V nasprotnem primeru sledi kazen. Pomočna sodnika Soukal in Stropnik pozivamo, da položita praktičen izpit na igrišču ASK Primorja v petek, 25. t. m. ob 18. — Predsednik.

ZFO

Telovadne tekme podzvezinih reprezentanc

Spomladi je priredila ZFO prve tekme posameznikov za orodno prvenstvo ZFO, ki so bile v Celju in so prav lepo izpadle. Zdaj namerava ZFO upeljati še tekme vrst med posameznimi reprezentancami, ki naj bi potem tekmovalce vsako leto joseni. V tem pogledu dobijo podzveze potrebna navodila.

Tekme so zelo važen činitelj za tehnični napredek naše mladinske organizacije. Tekme med posameznimi podzvezami bodo zelo dvignile zanimanje za orodno telovadbo in tudi številno tekmovalcev ter njihova kvaliteta se bo močno dvignila. Zato je nujno potrebno, da čimprej izvedemo še telovadne tekme podzvezinih reprezentanc, ki naj bi tekmovalce v poljubni vaji na drogu, bradli, konju na šir z ročaji, krogih, v poljubnem skoku čez konja na vdolž ter v poljubni prosti vaji.

Ker se je že tudi oglašil odsek, ki bi prevzel izvedbo letošnjih prvih tekem, zato upamo, da jih bomo kmalu lahko izvedli.

Po slovenski domovini

Slovenska Bistrica

Slovenski dom v Slovenski Bistrici uprizaro v soboto ob 20 in v nedeljo ob pol 16 lepo spevo-igro »Postelski zaklade«, katero je napisal učiteljski nastavnik Franjo Čiček, pevske vloške pa je uglašil nekdanji slovenjebistriški meščanski šolski učitelj Vinko Zivko. Vsi vabljeni.

Stari trg pri Slovenjem Gradcu

Prostovoljna gasilska četa Stari trg priredi v soboto, dne 26. avgusta ob 8 zvečer in v nedeljo, 27. avgusta ob 3 popoldne v društveni dvorani v Starem trgu igro »Zrtev spovedne molčečnosti«. Vstopnina 3, 6 in 8 din. Na pomoč!

Žiri

V nedeljo, dne 10. septembra se obeta Zirovanom poseben umetniški užitek. Iz Ljubljane nas obišče Sattnerjev frančiškanski cerkveni pevski zbor, ki bo prepeval dopolne pri slovenski sv. maši, popoldne bo pa priredil ob 15 cerkveni koncert pesmi Sattnerja in Jobsta v župni cerkvi. Opozorjamo že danes na ta umetniški dogodek, ki bo gotovo privabil vse ljubitelje lepe cerkvene pesmi.

Koprivnica pri Rajhenburgu

Zadnje dni je zapustila našo faro gospa Ašič Alojzija, ki je 14 let vzgajala koprivniško dečo. Odhaja na novo službeno mesto v Polhov gradec, kjer je njen rodni dom. Ko je kot novinka-učiteljica s strahom pripotovala Alojzija Delago v Koprivnico, pač ni mislila, da bo tako dolgo vrsto let svojega življenja združila z veseljem in žalostjo koprivniške doline. Zaživela je s krajem tako, da je še sedaj neločljivo zvezana z njim. Saj si je tu izbrala moža iz znane kmečke hiše Ašičev v Jeričdolu. Kot učiteljica je bila stroga, a otroci so jo kljub temu ljubili: lepšala jim je šolske ure s petjem pobožnih in narodnih pesmi. Poleg šolskega dela pa je gospa Ašičeva delovala tudi pri Prosvetnem društvu in pri cerkvenem pevskem zboru, kjer jo bodo hudo pogrešali. Lansko leto smo izgubili šol. upravitelja G. Frečeta, ki je deset let uspešno vodil šolo, in njegovo gospo Justino, ki ni bila samo vzorna učiteljica, temveč tudi navdušena cerkvena pevka. Kakor pri njunem odhodu, tako so tudi letos pri odhodu gospe Ašičeve žalovali ljudje vse župnije. Saj so se ti ljudski delavci živeli v ljudi, da so bili kakor eden izmed njih. Vsi farani in posebno otroci bodo ohranili hvaležnost dobrih vzgojiteljem. — Preteklo šolsko leto so skoraj ves čas poučevali na naši pešprazredni šoli tri učiteljice. Ob koncu šol. leta je prevzel vodstvo šole G. Strnad. Sedaj pa imamo zopet samo tri učne moči za pet razredov, ki so vsi prenapolnjeni. Bojimo se, da bodo morale tri učne moči zopet celo leto opravljati vse delo. Naša fara nima svoje občine, čeprav ima šolo, pošto in krasno cerkev. Kakor glede občine, tako smo zastopani tudi glede šole. Ogražamo se s prošnjo na merodajno oblast, da pomaga z ureditvijo vprašanja okoli občine in osebja na šoli, da se bo v kraju lahko razvilo delo za blagor ljudstva, kar bo v korist tudi celoti — državi.

Novo mesto

Koncesionirano prevoznitvo gospe Ane Colnar iz Novega mesta je pričelo voziti vsak torek in petek tovore iz Novega mesta v Ljubljano in nazaj s svojim novim tovornim avtomobilom, ki ga vodi šofer g. Ivan Dolmomič. Vse, ki si žele hitre in točne postrežbe, priporočamo, da se poslužijo tega avto-prevoznitva, za katerega je gotovo veliko jamstvo naš znani in vestni šofer g. Ivan Dolmomič. Ob otvoritvi je prevoznitvo tudi zavarovano. Narodila v Novem mestu prevzema šofer g. Dolmomič in sicer do 31. t. m. na stanovanju v Poštni ul. št. 1, od 1. sept. dalje pa v gostilni Škaberne na Ljubljanski cesti št. 1-1. Tovore, ki jih boste pošiljali po vozilih tega podjetja iz Ljubljane proti Novemu mestu, je treba dostaviti v skladišče pri Figovcu v Ljubljani. Narodila in dostavitve pošilk lahko izvršite vsak dan v Ljubljani od 10 do 17. v Novem mestu pa lahko vsak čas. Podjetje se najtopleje priporoča za vsa naklonjenost.

Št. Vid nad Ljubljano

Na državni meščanski šoli bodo završni in razredni popravni izpiti 30. in 31. avgusta t. l. po razporedi, ki je razviden v šoli. Vsak učenec(ka) naj vloži pravočasno pravilno kolkovano prošnjo. Vpisovanje se bo vršilo v vse razrede 1., 2. in 3. septembra od pol 8. dalje. Preskrbite si potrebne listine, brez katerih vpis ni mogoč. Vse ostale podrobnosti so razvidne na šolski oglasni deski, potrebna pojasnila se dobe pri upraviteljsktvu.

Tržič

Strokovna nadaljevalna šola v Tržiču. Vpisovanje vajencev in vajenk v vse razrede bo v nedeljo, dne 27. avgusta od 9. do 11. popoldne na meščanski šoli v Tržiču. Po uredbi o strokovnih nadaljevalnih šolah je dolžni mojster, da osebno privede svojega vajenca-novince k vpisovanju in predloži krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in učno pogodbo. Vajenci, ki so šolo že obiskovali, pa morajo predložiti pri vpisu lansko izpričevalo strokovne šole. Vsak vajenec mora že pri vpisovanju plačati 100 din ukovine, drugače se ne more vpisati. V tržiško strokovno nadaljevalno šolo se morajo vpisati vsi vajenci in vajenke, katerih mojstri stanujejo v občinah Tržič, Križ in Koper. Redni pouk se bo začel v ponedeljek, dne 11. septembra ob tri četrti na 2. Vajenci, ki se bodo vozili z vlakom v šolo, naj si preskrbijo fotografijo in na železniški postaji naj kupijo legitimacijo, ki jo mora potem še šola potrditi.

Splošen pretep na veselici

Ljutomer, 23. avgusta.

Hvale vredno je, da so že povsod po naših vaseh ustanovljene gasilske čete. Te pa imajo skoraj vsako leto svoje običajne gasilske tombole, ki so združene s plesom in veselo zabavo, ki traja na mnogih krajih tja do jutra. Taka omenjena tombola je bila tudi preteklo nedeljo v Vogričevcih, fara Cozanjevci pri Ljutomeru. Udeležencev je bilo precej. Po končani tomboli se je razvilo precej živahno družabno življenje, pili so in plesali ter peli. To lepo vaško veselje pa je prišlo kalit nekaj domačih znanih pretepačev, katerim so se pridružili še fantje s sosednjih vasi. Pretep je nastal brez vsakega povoda. Neki fant je prišel pijan med družbo, začel mahati okrog sebe z debelo lato, zadel tega in onega, enega je treščil po glavi, da se je dotični zgrudil ranjen ob steno, z drugim temeljitim zamahom pa je odlomil mizo, pri kateri je sedela družba veselih ljudi, ogal, da so popadali kozarci in litri, polni vina na zemljo. Nastala je splošna zmeda in prejšnje veselo razpoloženje se je spremenilo v tak pretep, kakor ga že dolgo ne pomnijo. Sedaj so naenkrat planili od vseh strani fantje, oboroženi z noži in palicami ter šli z vso besnostjo drug na drugega. Po zraku so leteli litri in palice, stoli in klopi, petrolejke, ki so visele zunaj, so zadete od palic in kolov strte zletele na tla in nevarnost je bila velika, da bi nastal celo požar. V splošni temi, ko ni bilo več nobene svetiljke, je pretep nastal še živahnejši. Med pretepom se je tuhtam slišal bolesten krik ranjenca, ki je dobil zabodljiv z nožem ali udarec s palico. Iz varnostnih ozirav se je vsak pripravil za protinapad in imel pripravljen stol nad svojo glavo, da bi vsaj glavo še tisti večer prinesel celo domov. Ko se je pretep ob koncu poleg, je bilo na mestu okoli deset ranjenih. Med njimi eden resno, med ranjeni so našli tudi neko žensko, ki je dobila rano z nožem od zadaj. Toda tem pretepačem so orožniki iz Male Nedelje že na sledu. Taki zaslužijo temeljito kazen, da si bodo zapomnili, kdaj so delali nemir. Zgrajati pa se moramo nad tem, da je bilo med pretepači opaziti več fantalinov, ki so bili šele komaj iz šole, vendar so že v svoji surovosti grozili in celo napadali druge z noži.

Iz Julijske Krajine

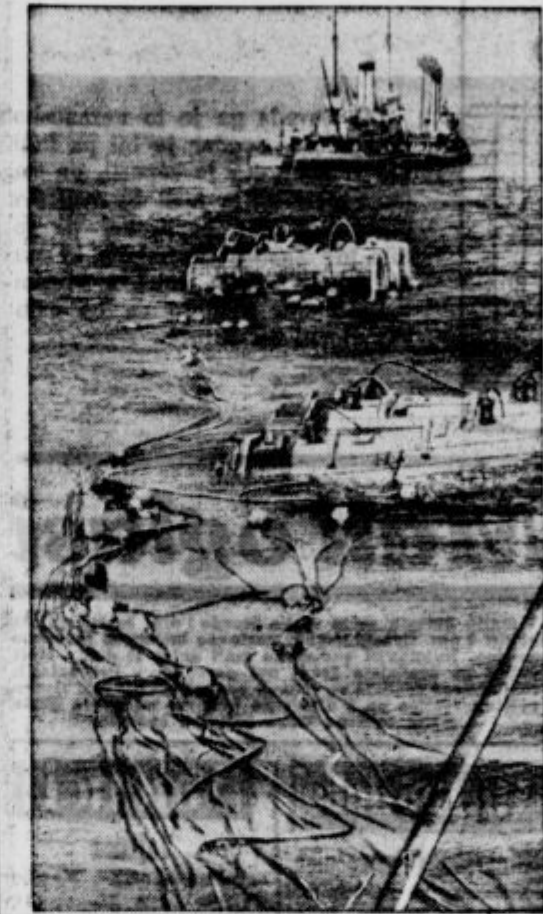
Smrt dobre matere. Dne 2. avgusta so v Sp. Idriji položili k zadnjemu počitku gospo Marijo Likar, mater tamošnjega župnika g. Ludovika in mater g. župnika Petra na Gorah. Dosegla je častljivo starost 82 let. Bila je akrbna, vzorna žena in dobra krščanska mati, ki je vsa živela samo za svojo družino. Vzgojila je dva naša ugledna duhovnika, kar pač že samo po sebi glasno pričča, kako je bila blaga pokojnica plemenita in globokoverni. Na zadnji poti jo je spremljala velika množica prijateljev in znancev iz Sp. Idrije, Gor in Vojskega ter duhovščina iz idrijske dekanije. Naj mirno počiva v Bogu! Zaljubljenim, zlasti g. župnikom prišerno sožalje!

Na jesenski velesojem v Ljubljani! Znani potovalni urad R. Appiani v Gorici prireja na jesenski ljubljanski velesojem dva izleta: enega preko Podbrda, drugega preko Postojne. Obe potovanji sta določeni za čas od 6. do 12. septembra. Preko Podbrda se vozi z železnico. Odhod iz Gorice z brzovlakom 6. septembra ob 8.31 zjutraj, prihod v Ljubljano nekoliko po štirih popoldne. Medpotoma se obišče Bled. Odhod iz Ljubljane 12. septembra ob 3.40 popoldne. Preko Postojne potujemo s karjerami in v vlakom, in sicer se peljemo iz Gorice do Postojne s karjerami 6. septembra ob 8.45 zjutraj, od Postojne do Ljubljane pa z vlakom ob 11.30. Vračamo se 12. septembra ob 18.29 iz Ljubljane z vlakom in nadaljujemo potem pot iz Postojne proti Gorici z avtobusi. Kdor hoče e to

ugodno priložnostjo v Ljubljano, naj se javi do 20. avgusta pri zgoraj naznačenem uradu v Gorici. Za voznino, za osebni potni list po znižani pristojbini in za vizum je treba pri priglavitvi vplačati 98 lir. Toča. Zadnji ponedeljek 14. avgusta v prvih popoldanskih urah je preko Postojne proti Vipavi divjalo težko neurje s točo. Ledeni bič je najbolj besnel nad našim pogorjem. V Postojni in okolici so se posledice hude ure močno poznale pri drevju in poljkih nasadih, vendar pa nezgoda še ni bila najhujša. Veliko težje so bili prizadeti kraji okrog Cola in Vipavo, zlasti prijazni Sanabor, katerega je divjajoča sila povsem oklestila.

JEGLIČEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI. VSI ZAVEDNI SLOVENC, DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

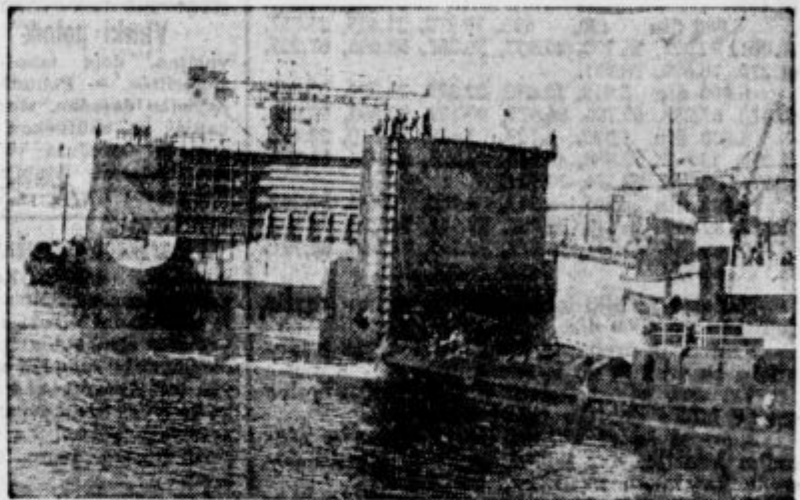
Podmornico „Squalus“ dvigajo

Pogled na morskno gladino, kjer leži podmornica »Squalus« (slika je bila posneta z letala). V ozadju dvigovalna ladja »Falcon«, v ospredju pa so različno videti veliki, z zrakom napolnjeni pontoni, ki so prvi dvignili podmornico z dna.

Naporni poskusi pri dvigavanju potopljene ameriške podmornice »Squalus« so začeli kazati prve uspehe. V zadnjih dneh so podmornico že dvakrat zgrabili s pontoni in jo vselej nekoliko približali k obrežju. Podmornica se je medtem že skoro dva metra zarila v blato na morskem dnu, pa so jo pontoni le dvignili toliko visoko, da je na mogočnih vrhov svobodno obvisela v morju. Pri tretjem poskusu je ne bodo več premikali s pontoni, ampak jo bodo v trup napolnili z zrakom, na kar bo bolj »plovna«, da se bo sama nekoliko dvignila in jo bo lažje zapeljati proti bregu.

Ladjedelnice Saint Nazaire na Loire-i, kjer se gradi novi rusilec Jean Bart, bodo dobile široka vrata, ki tehtajo 800 ton in po širini nič ne zastajajo za odprtino v »slavoloku zmage« v Parizu. Slika kaže vlačilec, ki vleče veliko breme na dokončno mesto.

Po devetih letih našel svojega sina — v Belgradu

Neki švedski častnik je devet let iskal svojega sina po vsaj Evropi, slednjič ga je te dni našel — v Belgradu.

Oče, po imenu Harald Schultz, švedski mornariški kapitan, se je poročil pred desetimi leti. Po rojstvu drugega otroka pa je med njim in ženo prišlo do nesporazumljeni, ki so privedla tako daleč, da je prišlo do ločitve zakona. S sodnim odlokom, s katerim je bil zakon ločen, pa je bilo tudi odrejeno, da sin ostane pri očetu, hči pa pri materi. Toda mati se ni mogla ločiti od sina in je pobegnila z njim, hčerko pa je skrila pri svojih starših. Oče je sedem let iskal sina po vseh evropskih mestih, dokler ni dobil prvih ugodnih vesti pred dvema letoma iz Belgrada. Poiskal ga je in že je imel vse pripravljeno, da bi ga z letalom odpeljal na Švedsko. Toda policija mu je v zadnjem hipu na posredovanje njegove žene to preprečila in otroka spet izročila materi, ki je vdrugič pobegnila z njim. Sedaj se je kapitan obrnil na oblast, da bi to vprašanje uredile. Slednjič je dobil dovoljenje, da sme svojega sedaj že desetletnega sina odpeljati s seboj v domovino. Ker pa je izprevidel, da je tudi njegova žena zelo navezana na otroka, je privolil, da se tudi ona vrne v Stockholm. Tako so se vsi trije po devetih letih beganja in iskanja kot ena družina vrnili v domovino.

Strelna ubila sedem ljudi

V ponedeljek popoldne je nad Londonom divjala huda nevihta s točo. V vzhodnem delu mesta v nekem parku je strelna udarila v šrambo vrtnarskega orodja, kjer je vedrilo okrog 30 ljudi. Sedem jih je pri priči obležalo mrtvih, 22 pa je ranjenih. Strelna je vso družbo vrgla po tleh, kot da so iz papirja. Zunaj pred šrambo je nekdo pustil kolo, ki je najbrž pritegnilo strelo nase. Med temi, ki so se zatekli v šrambo, so bile večinoma ženske in otroci, ki jih je nevihta presenetila na običajnem dnevnem prepehodu. Ob tej nevihti je v Londonu treščilo tudi še na več drugih mestih, kjer je strelna na nekaterih hišah napravila precej škoda. Za prvimi streli, med katerimi je grom pretresal mesto, se je vsula silovita ploha, ki je mahoma napolnila vse ulice z vodo. Po nekaterih ulicah je voda drvela pol metra visoko. V več kleti in pritlično ležečih trgovin je vdrla voda, ki je pustila za seboj več pedi visoke plasti peska in ceatnega blata. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo tako hude nevihte nad Londonom.

Velika tatvina v banki v Pragi

V nedeljo so spretni tatovi v Pragi v »Češki trgovski banki« uprizarili veliko tatvino, kakršnih v Pragi ne pomnijo zlepa. Ko so uradniki banke v ponedeljek prišli v službo, so ugotovili, da je bilo v blagajno banke vlomljeno. Tatovi so odnesli vse, kar so v tresoru dobili: 866.527 čeških kron v gotovini in veliko vrednostnih papirjev; skupno je banka oškodovana za blizu 1 milijon Kč. Okoliščine kažejo, da so bili na delu drzni in svojega posla vajeni zločinci, ki so se dobro pripravili. V banki so prebili ves čas od sobote zvečer do ponedeljka ponoči. Pred blagajno so v ponedeljek še dobili nekaj ostankov klobas in kruha, kar so imeli za okrepčilo pri svojem delu tekom nedelje. Blagajna stoji tako, da bi jih mogoč vsakdo z ulice videti — ako bi pogledal za okna! Toda val ljudstva je šel mirno mimo, stražnik v bližini ni opazil nič sumljivega, za okni urada pa so tatovi dvakrat navtrili blagajno in jo izpraznili. Delali so tako, da se niso premikali ob oknih, ampak čepeli na tleh za blagajno — tako nihče ni niti slutil, kaj se v banki godi. Do bančnih prostorov so prišli skozi skladišče neke sosednje trgovine, kjer so izpodkopali zid in se skozi odprtino splazili v banko. Kriminalni oddelek praške policije je šel takoj, ko je tatvina prišla na dan, na delo, toda lov za tatovi bo najbrž zelo zapleten, ker so vsaj za 12 ur pred policijo.

SLEPEC

Detektivska povest

Napoleon dva pokazala hrbet Enderby Gardensu. Nisem pazil, kam dva hitela. On, je to pot imenoval tekmo za preprečje drugega umora. Ampak, je li vedel, v katero smer, na sever, jug, vzhod ali zahod naju bo najin pogon privedel, tega ne bi bil mogel reči; in gotovo je bilo več, nego so mu bili mogli povedati bodisi Peters ali pa kateri drug njegovih paznikov. Toda nagli korak, s katerim dva je ubrala po cesti, mi je razodel neko določeno. Pričal mi je, da ima mož določen smoter pred seboj; toda prizanesel sem mu z izpraševanjem in si rajši prihranil sapo za naglo pot, na katero me je bil poklical.

Še nekoliko minut in zavil jo je v Notting Hill na postajo podzemne železnice. Stopila dva iz dvigala ravno v trenutku, ko je neki vlak prispel in priropotal iz predora. To ni bila prometna ura — razen kajpak za naju dva — in voz, v katerega dva planila, je bil malone prazen. Hoja po hodniku in stopnicah je bila vroča. Težko sem sedel na sedež McNabu nasproti. V kakšnem idealnem svetu, sem potožil, ko sem epet dobil diha, obil bil Peters opazil številko avta in izvemši rabljevo delo bi bila za deva končana.

»Že mogoče. Ampak v idealnem svetu ne bi nihče potreboval rabljevega dela.«

To ni bilo ravno tisto, kar sem hotel reči. Reči sem hotel samo, da bi bila, če bi bila midva zgolj osebi v kakšnem romanu, nedvomno imela lažje delo. To sem mu tudi pojasnil, ko sem ponovil svojo opazko.

»A Peters nama je nekaj pridobil,« me je zavrnil on. »Peters je videl na registrirani plošči črko »K«. In ta navedba, čeprav je ni

imel v načrtu in je ni upal dobiti, je zadosten kazipot za nadaljevanje.«

»Ste prepričani, da ni prevara?«

»Ne. Nisem. Kajti čeprav je bila registracija pokrita z nekim pogrinjalom, ki je viselo preko zadnjega dela avta, bi vendarle utegnili biti napadna. Toda čež kakšne pol ure ali kaj takega bova že lahko sodila, ali je bila črka »K« pristna.«

Po tem sem vedel, kam dva hitela. Osupnilo me je, da dva morala po tako pustem kraju, da bi bila mogla presoditi, ali je črka »K« pristna ali ne. Sprevidel sem namreč, da dva brzela proti dokom, prav za prav proti Trinity Housu, glavnemu stanu Prekopskih pilotov. Kako naj bi bili Prekopski piloti v kakšni zvezi z registracijo motorja, tega si nisem mogel predstavljati. Toda McNab me ni hotel razsvetliti glede tega nenaadnega vprašanja, čeprav je bil po svojem dolgem premišljevanju na vrtni še dobi zgovoren.

»To je le moj domislek,« je dejal. »Delam v sklepanju, da bi utegnili biti nekaj v tem. Če nama izpodlet, je Kinloch izgubljen.«

V tem hipu se mi je zdelo, da je gotovo podcenjeval Kinlochovo sposobnost paziti nase, če že ni precejeval njegove nevarnosti.

»To vam je zvit pišk, ta Kinloch,« sem opomnil. »Poglejte samo, kako vas je preliščil s hlinjenjem, da je slep.«

McNab se je otožno nasmehnil.

»Res. A to je bila vloga, ki mu je bila otroško lahka, kajti res je bil slep leta in leta.«

Voz je bil zdaj na vsaki postaji polneč in samo tedaj, ko je vlak tulil skozi predore, nama je bilo varno razgovarjati se. McNab se je sklonil proti meni.

»Če se moj domislek, na katerem zdaj delam, izjalovi,« je dejal, »tedaj bo mnogo odvisno od vas. Toda nikar se ne varajte glede nevarnosti tega človeka. Ta Kinloch je zdaj bližji smrti, kakor je bil na Flanderskem.« Potrepljal

me je po kolenu in skoraj zarjul vame: »O tej točki si morate biti na jasnem, sicer boste napravili le škodo iz dela, ki vam ga moram zdaj izročiti.«

Zdaj je vlak švignil v dnevni svet in vozili smo se preko Tower Hilla proti Trinity Housu.

McNab je pojasnil svoj prihod uradniku v dvorani. Rad bi bil našel koga, ki mu je bila znana kenska obala. Uradnik se je v dvomu popraskal po bradi, ko je McNab rekel, da mu ni treba pojasniti glede morebitnih sipin, plime in oseke ali pa svetilnikov, ampak samo glede potov, zalivov in predgorij.

»Kaže, da ste prišli v napačno trgovino, gospod,« je opomnil uradnik.

Nato pa se mu je obraz zjasnil. »Pač, tu je stari George; on je bil pri obrežni straži, mislim, da je bilo to v Kentu. On bo pravi človek, samo, če je kje v bližini.«

Iz McNabove roke je padlo nekaj uradniku v dlan, kar je imelo za posledico, da se je stari George hitro prikazal od nekež iz pritličja. Bil je rdečelichen, star človek z modrimi očmi in navzile temu, da je zdaj živel v jasnem miru Trinity Housu, je bil še vedno videti, kakor da ga je veter prepal.

»Vi poznate kentsko obalo?« je takoj vprašal McNab.

»Mislim, da, gospod, vsako ped od Rochesterja pa do Rye.«

McNab je zažarel od zadovoljstva.

»Mislite, da bi mogli tudi po opisni spoznati vsak njen del?«

»Prav gotovo, gospod, samo če bi mi dali za to zadostnih podatkov.«

»Oh, ravno glede tega sem v dvomu. To je zelo težko. Počujajte,« McNab je govoril počasi — mehko in zvočno. »Tam je neka pot niz strma, dolg grič, neka pot z ostrim ovinkom na desno. Od vnožu griča je neka vas. Z avtom bi

prišli skozi tisti kraj v nekaterih minutah. Potem bi se nenadoma znašli z vozom blizu morja, tako blizu, da bi na kakšen viharan dan utegnili čuti morske pene na svojem obrazu. Čez približno miljo bi jo zavili od morja ter ga ne bi več slišali.«

Stari George, ki je pozorno poslušal, si je zamisljeno mel roke.

»To je pametno in brez napake. Na tucate takih krajev je med Whitstablom in Margatam, pa tudi blizu Broadstaires menda. In razen tega —«

McNab je dvignil roko.

»Cutili bi tako morske pene kakor sonce na svojem levem licu,« je rekel.

Staremu obrežnemu čuvaju se je obraz zjasnil.

»Oh, to je že bolje. Saj umiva vso severno obalo, tako je.« Premisljal je trenutek in nato pogledal kviku. »Slišati je, kakor da gre za kosček Pegwell Baya, ko krenete iz Ramegata, razen da grič ni na desni. In če bi šli proti vzhodu namesto proti zahodu, bi bil to Walmer, na las točno. Dover bi mogel biti tisti strmi grič, in ovinek na desno prav tako, samo da je Dover komajda vas in lepo bi se vam zahvalili v Doveru, če bi jih imenovali vaš čumeč.«

»Oh bregu je morje zelo šumeče — obala je skodlasta,« je rekel McNab na pol brezupno.

Stari George je odskimal.

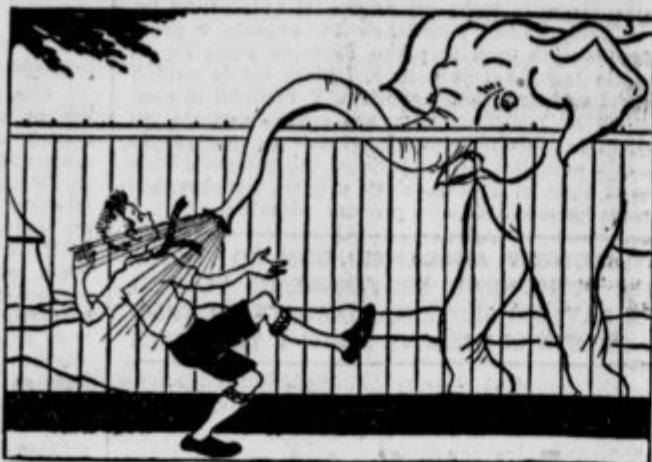
»Vsa obala je skodlasta tam okoli, vsaj do kler ne pridete do Dymchurcha, ampak v Doveru ni, rekel bi, tako šumeča, ker se ondi voda lomi.«

»In se meša s šumom bibavice,« je posegel vmes McNab, »in lahko bi slišali glas troblje na svoji desni, na višjem ozemlju.«

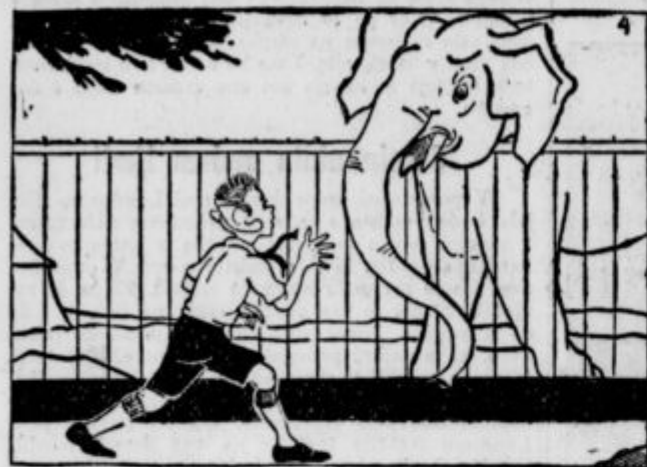
Po mojih mislih je bil to McNabov zadnji, akoraj brezupni met. A ob imenovanju troblje je stari obrežni čuvaj nenadoma pogledal kviku in se udaril po bokih.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(3) Medtem ko se je dolgi Jan plazil vzdolž ograje in iskal pravih mesta, kjer bi se dala ograja preplezati, je prišel do njega Sambo in z dolgim rilcem pihnil vanj: »Čakaj, čakaj, kaj pa stikaš tod okoli?!« Spočetka se je Jan silno prestrašil, a mahoma je začutil, da mu je slon nekaj zapihal v ušesa, s čimer je zdaj mogel razumeti govor živali.

(4) Seveda ga je to neznansko razveselilo, vendar je bil pa tudi ves iz sebe, ko je zapazil, da sta mu začela uhlja rasti in rasti. In potem... križ božji, kaj pa je bilo to? Zaslišal je Samba, ki mu je rekel: »Pridi jutri s svojim prijateljem. Nemara se bo dalo kaj storiti za vaju!«

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

sporoča, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 23. avgusta izžrebani naslednji dobitki V. razreda 38. kola:

100.000 din št. 86.854, 60.000 din št. 85.519, 50.000 din št. 46.071, 78.549, 24.000 din št. 3.721, 43.588, 20.000 din št. 84.517, 12.000 din 29.616, 66.784, 68.529, 88.873, 10.000 din 7.845, 36.785, 52.177, 54.727, 89.228, 99.459.

8.000 din 430, 696, 10.272, 21.435, 23.737, 26.001, 52.521, 58.509, 42.957, 50.267, 52.086, 67.225, 67.273, 76.629, 78.551, 6.000 din 7.019, 12.082, 22.225, 23.229, 27.522, 60.470, 67.288, 65.796, 86.975, 90.189, 92.903, 99.080, 5.000 din 1.522, 1.723, 5.626, 21.710, 22.456, 26.956, 52.687, 52.888, 40.046, 42.225, 42.954, 56.289, 61.554, 62.042, 72.576, 79.511, 4.000 din 865, 2.513, 4.120, 8.584, 37.292, 58.181, 42.535, 46.649, 50.007, 52.951, 54.292, 57.302, 64.820, 65.798, 65.531, 72.272, 72.355, 86.610, 89.591, 93.558, 92.513.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Prihodnje žrebanje bo v četrtek, 24. avgusta in bo trajalo do 9. septembra.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče« lahko dobitke takoj dvignejo.

Kdor si še ni nabavil sreč državnih razrednih loterij, naj pohiti ponje v glavno domačo kolekturo »VRELEC SREČE«.

PRAŠKI MEDNARODNI VELESEJEM

od 3. do 10. septembra 1939 takoj za lipskim velesejemom

50% popust na čeških železnicah, 25-60% popust na inozemskih železnicah, parobrodih in zračnih linijah. Informacije in sejske izkaznice pri zastopniku Praškega vzorčnega velesejema za dravsko banovino

TUJSKOPROMETNA ZVEZA, zastopstvo „PUTNIK“

Ljubljana in Maribor ter njihove podružnice

ZAHVALA. Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti gospe

Josipine Paar

posestnice

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena vsem znancem in društvom, ki so rajno spremlili na zadnji poti.

Zalujoči ostali.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šestitvenjaki oglas 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamirane osebe se računajo stroški 3 mm visoka petlinna vrstica po 1 din. - Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Mlinarskega pomočnika samskega, ki se razume na mletev koruze, takoj sprejme Valjčni mlin - Radeče pri Zid. mostu. b

Več kotlarjev, kleparjev in ključavničarjev sprejmemo za dobro plačo. - Nastop takoj. »Kotlarška« družba, Ljubljana, Kolodvorska ulica 23. (b)

Trgovski pomočnik

konfekcijske stroke, dober prodajalec, in krojač ali šivilja za konfekcijo se takoj sprejmeta. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« 13.874. (b)

Vinski potnik

vpeljan, dobri takojšnji zaposlitev. - Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj in zahtevkov na naslov: Osrednja vinarška zadruga, Ljubljana, Kongresni trg 2. (b)

Vrtnarskega pomočnika

mladega, neoženjenega, verziranega v cvetličarski in zelenjadni stroki in 1 vrtnarja-strokovnjaka za oblikovanje sadnega drevja, isče dvorski vrt v Rakovci. Vsa strokovna izpričevala poslati na naslov: Uprava dvora, Belgard. (b)

Vajenci

Vajenca sprejme »Sofra«, Maribor Gregorčičeva 24. (v)

Vajenca za špecerijsko trgovino v Ljubljani, ki ima oskrbo doma, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.873. (v)

Učenca za trgovino

mešanega blaga v Ljubljani, z lastno oskrbo - sprejemem. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Postenost 10« 13.666. (v)

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblik nudi Preker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (f)

Majhna limuzina

malo rabljena, naprodaj. Cena 7500 din. Mlekarna, Stari trg 24. (f)

Prodaj

dijvan, stensko uro, hubertus plašč. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.876. (f)

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec - Ljubljana - Kodljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

Spalnica

z eno posteljo, pisalna miza, omara, ena slika naprodaj. Tomsčeva 10, II. nadst., Maribor. (f)

Kompresor

za kamnolom, malo rabljen, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Kompresor« št. 1224. (f)

Kislo zelje

novi, prvovrstni, po brezkonkurenčni ceni, vsako množino dobavlja Roman, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, telefon 35-59. (f)

Zaradi opustitve

kmetijskega obrata prodam dva mlada konja z opremo, dobre moške krave, breje telice, vozove, zapravljenček, poljedelsko orodje itd. Pojasnila daje Franc Pečar, St. Vid 10 nad Ljubljano.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje takoj oddam. Riharjeva ul. 6, Kozlezijska. (f)

Naročite »Slovenca«!

»Slovenec« je vodilni, najbolj razširjeni, največji in najboljši slovenski dnevnik! Zavaruje svoje naročnike za

10.000 din

za primer smrtne nezgode!

Oglašujte v »Slovencu«!

Denar

Hranilne knjižice 3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD Maribor, Aleksandrova 40

Hranilne knjižice

vrednostne papirje kupujemo

stalno po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 12

Kupimo

Vsakovrstne

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Objave

V upravi »Slovenca« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Belgijec 13.496
Dobra gospodinja 13.307
Izvežbana 12.719
Okolica 13.730
Posestvo 13.680
Poštenost 13.666
Priden mesar 13.560
1. september 13.336
Snažna in točna 13.665
Takoj gotovina 12.462
Tekao 13.658
Točno plačilo 12.469
Za Ljubljano 13.316

čitajte »Slovenca«

Posestva

60 parcel

od 20 a do 44 a s šoto in drevjem na Barju, 6 km od Ljubljane, prodaja po ugodnih pogojih Rakus, Ljubljana, Mahničeva 34

Hiša

s sadnim vrtom, primerena za obrtnika ali upokojenca, na Gorenjskem, naprodaj za 25.000 din. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.877. (p)

Enonadstropno hišo

z velikimi gospodarskimi poslopi in 2 ha zemlje okrog hiše na Barju, 6 km od Ljubljane, pripravnica za vsako obrtno delavnico ali manjšo tovarno, prodaja po ugodnih pogojih Rakus, Ljubljana, Mahničeva 34. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno strokovno obratovanje posredovalec - Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 27-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Vnajem

ODDAJO:

Krojaško obrt

z inventarjem oddam zaradi nenadne smrti zanesljivi in zmogni osebi. Istotam prodam stroj za pikiranje (Strobel). Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.861. (f)

PENZIJON

»Kčeri Božje Ljubavi« u Supetru na Braču

Zdravo letovišče ob morju med smrekami in borji. Ugodne zveze z bližnjim Splitom, odlično kopališče in senčen park. Penzije 45 din za osebo. Priporočljivo za družine in častite gg. duhovnike.

KRAPINSKE TOPLICE

Starodavno, znamenito, radioaktivno kopališče in zdravilišče, zdravi uspešno revmatizem, ischias, protin, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopalnica v hiši, nanovo zgrajen velik bazen na prostem, dobra hrana, nizke cene, znaten popust za čas pred in po sezoni, pavšalno zdravljenje, lastni avtobus na postaji Zabok-Krapinske toplice, brezplačna vožnja po železnici nazaj itd. Zahtevajte prospekt!

KOLESA

kupite dobro in poceni tudi na obroke pri

H. SUTTNER

Brezobvezen ogled!

Ljubljana

Aleksandrova 6.

Kdor zida

dobi ves stavbeni material pri

MATERIAL

trg. dr. z o. z.

Ljubljana, Tyrševa c. 36 a

Telefon 27-16 - Brzojav: MATERIAL

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine.

kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini. Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tyrševa 52

Umrl nam je naš dobri mož, oče, stari oče in brat

dr. Miroslav Lukan

veliki župan v pokoju

Pogreb bo iz hiše žalosti, Pred škofijo 15, v petek, 25. avgusta ob 4. pop. Prosimo tihega sožalja.

Zalujoče rodbine

dr. Lukan, Mušič, Presl

Brez posebnega obvestila.

Mirovni poziv belgijskega kralja

Ob zaključku konference severnih držav v Bruslju

Bruselj, 23. avg. TG. Danes se je v Bruslju nadaljevala konferenca zastopnikov sedmih severnih držav. Dopoldanska seja je trajala tri ure in jo je vodil belgijski ministrski predsednik in zunanji minister Pierlot. Popoldne so zunanji ministri Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške, Švedske, Finske in Luksemburga sejo nadaljevali in sestavili resolucijo, ki je bila nočjo objavljena. Pred objavo so resolucijo še dobile na vpogled pristojne vlade vseh držav, ki so na konferenci. Ob pol 8 zvečer je bila resolucija objavljena. Resolucija poudarja, da so Belgija, Danska, Finska, Luksemburg, Nizozemska, Norveška in Švedska odločene, da bodo ostale strogo nevtralne, ne glede na kakršnekoli nove zapletljive mednarodne politične položaje. Zunanja ministrstva imenovanih držav bodo v bodoče ves čas v medsebojnih stikih in bodo za vsak primer sporazumno odločala glede zavarovanja svoje nevtralnosti. Pravtako bodo sporazumno vse države branile svoje interese.

Poziv kralja Leopolda

Bruselj, 23. avg. TG. Ker je bilo danes končano zasedanje zastopnikov sedmih severnih držav, ki so sklenile pred meseci znano konvencijo v Oslu, je imel po objavi resolucije belgijski kralj Leopold III. ob 8 zvečer nagovor po radiu. Govoril je iz kraljevske palače in je pozival, naj vsi, od katerih zavisi usoda Evrope, podre svoje spore mirni rešitvi, če nočejo, da bi propadla evropska kultura in svetovno gospodarstvo. Kralj je v glavnem povedal te-le misli:

»Na diplomatski konferenci, ki je bila med zastopniki sedmih držav, Bel-

gije, Nizozemske, Danske, Finske, Norveške, Švedske in Luksemburga, te dni v Bruslju, je bilo sklenjeno, da dam v imenu poglavarjev vseh teh držav skupno izjavo. Svet živi v času največje napačnosti, tako da je normalno sodelovanje med narodi postalo nemogoče. Velike sile se oborožujejo na vseh straneh in se pripravljajo za mogoč spopad. Male države se morejo opravičeno bati, da bodo proti svoji volji potegnjene v tak spopad z vsemi strašnimi posledicami, ki jih utesne imeti. S takim spopadom pa grozi svetu nevarnost gospodarskega propada. Ta spopad, ki se pripravlja, mora povzročiti propad Evrope in vse njene civilizacije. V vseh državah se javno mnenje zaveda strašne nevarnosti, hkrati pa vedno bolj narašča prepričanje, da je usodopolni spopad neizbežen. To stališče resignacije moramo vsi pobijati. Ni ga naroda, ki bi se hotel pogotiti v vojno. Pravtako ni naroda, ki bi hotel drugemu vzeti neodvisnost. Najhujšemu se lahko še vedno izognemo, toda čas hiti in odločitev mora biti hitra. Ziveljenjska pravica za narode mora biti postavljena na solidne in moralne temelje. Samo tako bo mogoče ohraniti mir. V imenu poglavarjev vseh tukaj zbranih držav

izjavljam, da upam, da tisti, ki je od njih odvisen razvoj dogodkov, podrede spore mirni rešitvi in se odločijo za miren razgovor. Izražam upanje, da bodo drugi sledili pobudi, ki smo jo pravkar dali. Jutri bodo milijoni ljudi v tem upanju z nami. Naj to vpoštevajo odgovorni vodji držav. Dvomi, strah in napetost vladajo nad svetom. Trdno upam, da bo ta atmosfera izginila, kakor hitro veter z morja dvigne meglo in prinese nazaj sonce in svobodo.«

Vojaške priprave v Belgiji

Bruselj, 23. avgusta. AA. Havas. Do nadaljnjega so ustavljeni v belgijski vojski vsi dopusti razen za primere velike potrebe. Vojaški, ki se nahajajo na dopustu, so dobili poziv, naj se takoj vrnejo k svojim enotam.

V Gibraltarju je živahno

Gibraltar, 23. avgusta. AA. Havas: Od včeraj se v vojašnicah opaža velika živahnost. Na eni strani vojaški imajo več pravice zapuščati svoje vojašnice, na drugi strani pa so vojaški oddelki zasedli vse obrambne postojanke, predvsem težko topništvo in protiletalske baterije na vrhu pečin. Vojaški oddelki na meji so okrepljeni. Severni vhod v pristanišče je zaprt. Komieja za obrambo Gibraltarja je imela sestanek. Pričakujejo, da bo v kratkem prišlo v Gibraltar več vojnih ladij.

Zavedni Slovenci in Slovenke!

Pridite v nedeljo, 27. avgusta 1939

na

NARODNI TABOR

v Slovenskih Konjicah

Spored:

Do 9. ure: prihod skupin na zbirališče. — Ob 9.30 sprejem na taborišče. — Ob 10 av. maša s pridigo. — Ob 10.45 pričetek zborovanja. Na taboru govorijo naši ministri, senatorji in narodni poslanci.

Vknjiženo na neko posestvo v mestu, je značilo 2.500.000 din, najnižje pa 600 din. Dalje je bilo julija podanih 52 predlogov na izbris dolgov v skupnem znesku 3.583.798 din. Najmanjši brisani dolgovi so znašali po 300, 200 in 100 din, najvišji pa 900.000, 330.000 in 75.000 din. Realitetnih eksekucij, s katerimi so upniki zavarovali svoje terjatve na raznih posestvih v mestu in okolici, je bilo julija 46 za skupni znesek 392.259 din. Med drugimi je bilo od državnega zaklada podanih 8 predlogov za vknjižbo prisilne zastavne pravice glede neplačanih davkov v znesku 71.630 din. — Vknjiženi so bili najmanjši davki po 84 in 96 din in najvišji po 20.924 in 31.216 din.

1 Avtomobil je podrl 52 letnega žagarja Franca Albrehta iz Celovške ceste v Ljubljani. Ko je šel čez cesto, je zadel avtomobil obenj in ga sunil po tleh. Žagar je padel tako nerodno, da se je pošteno potkolil po životu ter se je moral za teči v ljubljansko bolnišnico.

1 Weekend-avtomobil v Ljubljani. Iz tujih ilustracij in filmskih žurnalov že poznamo takozvane weekend-avtomobile, ki vlečejo kot prikolico mnogo večji voz, v katerem je pravilno urejena stanovanjska sobica za letovanje. Včeraj pa se je pripeljal tak polniški avtomobil z značko nemške države tudi v Ljubljano. Avtomobil sam je tudi našim avtomobilistom dobro poznan izdelalec tovarne »Opel«. Ustavil se je na Kongresnem trgu ob restavraciji »Zvezdic in vsak, kdor je šel mimo, si je vsaj od zunaj dodobra ogledal velikansko prikolico, ki je bila priključena na mali avtomobil. Prikolica je le na dveh kolesih in ima tudi na zunanjo sodobno obliko vozil, ki nudijo čim manj upora zraku. Na vsaki strani nekako nad osjo je ljubko okence, na žalost zasirto z zavesami. Skozi špranjo med zavesami pa je bilo mogoče opaziti, da stoji v prikolici ob oknu muzika, v ospredju prikolice so ležišča, v ozadju pa majhen štedilnik. Vsakdo, ki je videl enostavno zamisel prikolice, si je mislil: Tako bi pa potoval tudi jaz!

1 Tatvine koles v Ljubljani so bile zlasti v mesecu juliju že skoraj dolgočasna novost v Ljubljani. Ko sedaj polagoma prehajamo v jesen, postajajo tatvine nekoliko bolj redke, vendar dobi ljubljanska policija povprečno vsak drugi dan še prijavo, da je bilo komu ukradeno kolo. Zdi se, da so prilagodili tatovi v svojem poslu malo popustili, profesionalni tatovi pa delajo najbrž po stari navadi kar naprej. Ta zaključek potrjuje še najbolj dejstvo, da izginjajo zadnje čase večnoma le dobro ohranjena in lepo opremljena kolesa, ki se tudi razstavljena še dajo spraviti dobro v denar.

LJUBLJANA

Hrvatsko sadje na trgu

Letošnji sadni trg v Ljubljani je kar obilno založen in ljubljanske gospodinjice imajo dovolj izbire. Vsega je na pretek: jabolk, hrušk, breskev, sliv in vseh drugih dobrot, ki človeku po kosilu tako dobro teknejo. Tudi kakovost sadja je za najbolj izbirnega zadovoljiva. Nezadovoljne pa so gospodinjice včasih s cenami. Lepo sadje je postalo kar drago, tako da si ga vsakdo ne more privoščiti. Seveda pa visoke cene sadja niso neugodne za preprodajalce in prekupevalce, ampak tudi za direktne prodajalce, ki se jim nudi možnost, da postavijo svoje sadje na ljubljanski trg iz bolj oddaljenih predelov. Že prejšnja leta je bilo opaziti na našem živilskem trgu v Ljubljani, da ga vedno bolj obiskujejo Hrvatje, ki so v velikih množinah založili trg zlasti s cenanim grozdom. Isto so storili Belokranjci, tako da zadnja leta v Ljubljani zares nismo žutili pomanjkanja dobrega in ne preveč dragega grozda.

Visoke cene sadja na ljubljanskem trgu pa so leto privabile številne prodajalce iz Hrvaške. Za dovoz sadja iz Hrvaške prihajajo v poštev zlasti kraji, ki leže ob železniški progi od Bujarjeva proti Karlovcu. Ti kraji imajo deloma nerodno in tudi dolgo pot do Zagreba, kjer je cenenejša sadja obilo na trgu. Zato so se kmetje kaj radi odločili za sicer mnogo daljšo pot do Ljubljane in za nje neprimerno dražji sadni trg. Pa sem jim tudi izplača. Ker so skromni, na poti ne napravijo mnogo, pa tudi pomagati si znajo. Stalni prodajalci hrvaškega sadja žive večinoma nepretrgoma v Ljubljani. Za dovoz pa so porabili že stari in dobro preizkušeni način. Mladina, ki ima režijske legitimacije, spremlja navadno v popoldanskem vlakcu cele vrste kosaar v Ljubljano, kjer jih na kolodvoru sprejmejo prodajalci. Tako prevoz sadja, ki se vozi kot osebna prtljaga, ne stane prav nič, mladež je pa tudi z malenkostnim zaslužkom zadovoljna, režijska vozovnica sem in tja pa ne stane mnogo. Ljubljanski prodajalci že na večer pripeljejo robo na ljubljanski živilski trg in jo razpostavijo po klopih. Ker je pa treba sadje čez noč varovati, si prihranijo tudi nočnino. Seveda ne varuje vsak le samo svojega sadja. Vsi imajo smisel za skupno sodelovanje in tako dremajo le nekateri ob klopih, drugi pa se umaknejo in si tudi prihranijo nočnino, saj so mesarje in stojnice, kjer prodajajo čevlje, v popoldnem času kar dobro zavetišče in prenočevališče.

Ko se v ranem jutru začne prvo življenje na živilskem trgu, se sicer sem in tja dogodijo manjši kramboli. Domače branjeve, ki prihajajo na trg in vidijo, da so zanje rezervirana mesta zasedena s hrvaško konkurenco, povzročijo nemalo preprirov, tako da mora tudi tržno nadzorstvo včasih posredovati in domačim davkoplačevalkam izposlovati prednost. Ljubljanskim gospodinjicam, ki nimajo preveč drobiža v žepu, pa je konkurenca s Hrvaško kaj dobrodošla, saj je dober regulator cen. Če upoštevamo, da tudi naši domači kmetje od visokih cen nimajo posebnih dobičkov, saj je večina presežka v žepu prekupevalcev, potem moramo vsi hrvaško sadje na trgu le pozdraviti.

Dr. Perko zopet redno ordinira

1 Slovenski delavci iz Nemčije pridejo. Zveza jugoslovanskih katoliških in narodnih društev v Nemčiji priredi potovanje v domovino. Priglasilo se je za potovanje 370 udeležencev. Odpeljejo se danes opoldne iz Duisburga. Na Jesenice pridejo v petek ob 8 jutraj. Z Jesenic se peljejo na Bled, kjer ostanejo do 2 popoldne. V Ljubljano pridejo okrog 5 popoldne. Večina udeležencev bo morala prenočiti v Ljubljani, ker ne bo več ugodne zveze za odhod v domače kraje. V domovini bodo ostali naši rojaki iz Nemčije do 12. septembra. Večina, ki so iz težke nemške industrije iz Meerbecka, Osterfelda, Hamborna, Gladbecka, Holthausena, Hoberga in Lintorfa, vabimo Ljubljancane, da pridejo v petek popoldne ob 5 na glavni kolodvor pozdraviti svoje rojake.

1 Pogreb rajnega g. Lojzeta Zajca iz Šmarjete na Dolenskem bo v četrtek, 24. t. m. ob 4. popoldne iz kaple Sv. Križa v rodninskem grobnicu.

1 Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi danes, dne 24. avgusta 1939, od 18.30 do 19.30 promenadni koncert v »Zvezdic«. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod

vodstvom kapelnika g. Herberta Svetela. Koncert bo samo ob lepem vremenu.

1 Zavoritev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve Ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 2. do 11. septembra, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. avgusta do vključno 16. septembra.

1 Živahen živilski trg. Včerajšnji tržni dan je bil prav živahen. Živilski trg je bil dobro založen. Odsek za perutnino, jaja in kmečko sadje sedaj preurejajo. Zato so se morale prodajalke preseliti na druge prostore. Trg bo do sobote urejen. Krompir se je nekoliko pocenil. Na Sv. Petra nasip je bilo včeraj nekaj voz krompirja. Cene najboljšemu krompirju so se vedno od 1 do 1.25 din za kg, krompir druge vrste pa se je pocenil na 0.80 do 0.85 din za kg. Domači paradižniki, ki jih je res v izobilju, so bili po 2 do 3 din kg. Paprike je na cene. Za 1 din dobi človek že kar 5 lepih komadov paprike, ki je pri mnogih postala priljubljena hrana. Cena zelenjavi in drugim pridelkom je stalna. Obilo je na trgu lepe pese. Včeraj je bilo pripeljano na trg do 50.000 kg različnega sadja. Lepe in sveže fige so bile po 5 do 6 din kg. Domače breskve po 6 do 8 din, najlepše pa po 10 do 12 din kg. Grozdje se je zelo pocenilo. Iz Dalmacije so pripeljali do 10.000 kilogramov grozda. Cene so bile 5 do 7 din kg. Jabolka najboljše kakovosti so po 5, slabše po 2 din kg. — Letina za hruške je bila letos izredna. To se pozna tudi na trgu, kajti velikanske množine najrazličnejših hrušk so na izbiro po 2 do 6 din kg. Mnogo je na trgu malin po 5 din kg, zadnje borovnice so po 2 din liter. Precej je bilo naprodaj gob-lisičk po 1 din liter. Jurčkov ni, ker je suho vreme za njih rast neugodno.

1 Enoletni trgovski tečaj mestne občine Ljubljane (ustanovljen leta 1900 s pravico javnosti pod vodstvom prof. Siha). Vpisovanje 9. septembra od 9. do 11. na mestnem liceju. — Pogoji za sprejem: 1. mala matura ali završni izpit, 2. sprejemni izpit iz slovenščine, nemščine in računstva, 3. vpisnina 250 din. Število gojenk omejeno.

»ŠIK« trikotažno perilo

dobite po tovarniških cenah na Gosposvetski cesti št. 13 (Kolizej) Ljubljana.

1 Na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani bodo popravni izpiti dne 28. avgusta. Razpored je na deski. Vpisovanje za gojenke, ki so bile na zavodu, dne 1. septembra, za gojenke z drugih zavodov dne 2. septembra, vsakokrat od 9. do 11.

1 Ljubljanska drama potrebuje za novo sezono večje število statistik. Gospodje in gospodične, ki imajo veselje od tega dela, naj se zglasijo v nedeljo, dne 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel z njimi razgovor višji režiser prof. Ošip Šest.

1 Otroci med seboj. Danica: »Mi bomo pa hišo zidali, imamo že dosti denarja!« — Dinko: »Mi bomo tudi zidali.« — Danica: »Saj nimate denarja; brez denarja pa ne morete zidati!« — Dinko: »Mi bomo pa brez denarja zidali. Mama je rekla, samo da imamo parcelo, pa bomo hišo zidali.« — Danica: »Parcela tudi stane denar.« — Dinko: »Nas bo parcela stala samo 5 dinarjev, ker je glavni dobiček tombole Rdečega križa 10. septembra letos stavbna parcela 644 m² v Spodnji Šiški. Tombolsko karto že imamo, potem bo pa tudi hiša. Boš že videla!«

1 Poskusno streljanje za predstoječe lovske strelske tekme bo na vojaškem strelišču dne 26. avgusta od 14. do 18. s šibrami, dne 27. avgusta od 8. do 11. s kroglo. Dne 1. septembra od 14. do 18. pa s šibrami in s kroglo.

1 Ravnateljstvo šole Glasbene Matice obvešča vse interese, da se bo vršilo vpisovanje v glasbeno šolo v dne 1. do 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. v torek, dne 5. sept. bo dodelitev gojencev k posameznim učiteljem in določitev urnika. Razpored razdelitve pouka, kakor tudi vse nadaljne podrobnosti so objavljene na službeni deski v veži zavoda. Na šoli Glasbene Matice se bo poučevalo: solopetje, klavir, violina, vsi orkestralni instrumenti, orgle in teoretični predmeti.

1 Vpis v Glasbeno srednjo šolo. Vpisovanje gojencev se bo vršilo od 1. do 15. septembra, le v izjemnih primerih bodo sprejeti gojenci, ki se bodo javili za sprejem do vključno 1. oktobra. Sprejemali se bodo samo redni gojenci. Sprejemni pogoj za novostopivše gojence: sprejemni izpit.

Poleg tega so za sprejem v posamezne odseke določeni naslednji pogoji: 1. V odsek za teoretične predmete: dovršena nižja srednja ali tej enaka šola. Starost 16—25 let. 2. V odsek za solopetje (koncertno in operno): vsaj dovršena osnovna šola. Starost 16—25 let. 3. V odsek za klavir in orgle, kakor tudi v odsek za orkestralne instrumente: vsaj dovršena osnovna šola. Starost za violino, čelo, klavir in harfo največ 16 let, za kontrabas in vse pihalne in trobilne instrumente 14 do 20 let. Sprejemni izpiti se bodo vršili od 1. do 10. septembra. Prijave novostopivših za sprejem v Glasbeno srednjo šolo morajo biti izročene v pisarni najkasneje do vključno 5. septembra. — Podrobnosti glede vpisa so objavljene na službeni deski v veži zavoda.

1 Stanovanjske odpovedi. Pri okrajnem sodišču je bilo v avgustu predloženih že 65 stanovanjskih odpovedi. Lastniki večidel odpovedujejo strankam, ki so ostale najemnino dolžne že za več mesecev nazaj. Nekateri gospodarji pa rabijo stanovanja za sebe in svoje. Letos je bilo pri sodišču podanih že 1010 stanovanjskih odpovedi. — Zaradi stanovanjskih odpovedi nastanejo tu in tam hudi spori in hude civilne pravde.

1 Zanimivosti iz zemljiške knjige. V juliju je bilo pri ljubljanskem zemljiškoknjižnem uradu podanih 167 predlogov za vknjižbo zastavne pravice glede posojil in kreditov v skupnem znesku 12.871.305 din. Najvišje posojilo, ki je bilo julija

MARIBOR

Smrtna žrtev bega čez mejo

Maribor, 24. avgusta.

Tihotapstvo ljudi čez mejo ne preneha. Vsak dan imamo v Mariboru na obehni policiji kopico mladih ljudi, ki so jih graničarji pripeljali z meje, kjer so jih prijeli. Mnogim se sicer poskus posreči, da pridejo čez mejo, večina pa pade v roke oblasti. Zastranost meje je ravno zaradi teh tihotapev poostrena in ljudje se niti ne zavedajo, v kakšno nevarnost se podajajo, kadar silijo čez mejo. Obmejne straže ne poznajo pardona, kdor se ne ustavi na njihov klic, proti temu uporabijo orožje, kakor to dokazuje tragičen primer, ki se je odigral v nocojšnji noči v bližini Svečine. Tam se nahaja znana tihotapska pot, ki pelje po Slatinskem dolu ter pri posestniku Anderliču prekorači mejo. To pot so tihotapeci zadnje čase posebno radi uporabljali, ker se je dalo po njej precej neopaženo priti čez mejo, celo pri belem dnevu. Tako je tudi včeraj poskušala skupina ljudi po tej poti priti na nemško tla. Med njimi je bil 42 letni delavec Ivan Majhenič iz Peka pri Mariboru, ki je bil zaposlen v Limbušu. Tudi Majhenič je izabila propaganda gotovih agentov ter želela po boljšem zaslužku, da je pustil svoje delo ter se podal na negotovo pot v tujino. Ko so se tihotapeci približali meji, jih je opazil graničar ter jih ustavil. Nekateri so se ustavili, Majhenič pa je hotel poskusiti srečo v begu. Planil je proti meji ter se ni zmenil za klice »stoj«, ki jih je graničar trikrat ponovil, nato pa so počili strel. Graničar je štirikrat ustrelil, s četrtim strelom pa je Majheniča zadel v hrbet ter mu je krogla izstopila na trebuhu. Težko ranjen je obležal. Nameravali so ga hitro zapeljati v mariborsko bolnišnico, pa je že na prevozu umrl.

Tudi v bližini Dravograda so včeraj graničarji streljali na te tihotape. Bila je skupina treh oseb, ki je skušala pobegniti čez mejo. Graničarji so dva s strelji ustavili, dasi nista bila zadeta, tretji pa je kljub streljanju bežal naprej ter se mu je beg posrečil.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovit.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

m Končna oblika mariborskega grba. Grb mariborskega mesta se precej različno upodablja. Tipični znaki tega grba so grajski stolp, ki ga obdajajo trije grihi, nad njim pa golob. Enkrat pa ima ta stolp streho, drugič spet kamenit brnik, golob se upodablja enkrat z glavo navzgor, drugič navzdol, tudi barve niso nikjer enotne.

Ker pa sedaj zahteva Zveza mest od Maribora njegov grb, se je občina odločila, da se ugotovi končna njegova oblika. Mestni gradbeni urad je napravil načrt, ki bo predložen mestnemu svetu. Po tem načrtu je dno grba rdeče, grički so temno zeleni, stolp in golob pa sta bele barve. Stolp ima brnik, golob pa ima glavo obrnjeno navzgor.

m Poročili so se v Mariboru: Franjo Žizek, režiser, in Stucin Jožefa; Dereani Jožef, učitelj, in Lilek Franciška; Logar Peter, trgovec, in Vozlič Alojzija; Zel Miroslav, asistent, in Pivko Cveta, učiteljica. Bilo srečno!

Celje

c Na drž. prvi deski in drž. dekliški ljudski šoli bo naknadno vpisovanje učencev in učenk za I. razred v petek, dne 1. septembra od 8 do 12 v šolski pisarni. Istočasno bo v sobi Otroškega vrtca I. deske ljudske šole vpisovanje novincev in novink v otroški vrtec. Dne 2. septembra bo ob 8 v župnijski cerkvi otvoritvena služba božja, pouk pa se začne v ponedeljek 4. septembra.

Primarij dr. Jože Flajs zopet redno ordinira

c O uboju v Rakovljah pri Braslovčah. Pred dnevi smo poročali, da je umrl v celjski bolnišnici zaradi hude poškodbe na glavi delavec Mavh Jožef iz Rakovljah pri Braslovčah. Zveča je bil na cesti v Rakovljah blizu Fundovih posestniški sin Brinovec Vinko z Drevenšek Marjoco. Mimo je prišel Mavh in ga pričel zmerjati. Brinovec je ekoloč v Mavha in ga sunil v čestni jarek, kakor eta ee zopet spoprijela, da je Brinovec odtrgal od plota lato in z njo udaril Mavha po glavi s tako silo, da mu je zlomil spodnje lobanjske kosti. Mavh je imel v roki odprti nož. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Mnogi, tako tudi Drevenšek Marija, zatrjujejo, da eta bila Mavh in Brinovec vinjena.

Osebnosti

Belgrad, 23. avg. m. Danes so se vrnil v Belgrad finančni minister Vojin Djuričič ter oba slovenska ministra, gradbeni minister dr. Krek in minister brez listnice g. Snoj.

Belgrad, 23. avg. m. Napredovala sta za višja veterinarska pristava 6. pol. skup. dr. Maks Kozinec pri okrajnem načelstvu v Slovenskih Konjicah in Valentin Lenart pri okrajnem načelstvu v Vranju.

Na filozofski fakulteti v Skopju je napredoval za izrednega profesorja v 3-II dr. Gregor Cremenšek, izredni profesor iste fakultete v 4-I. Belgrad, 23. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja z ukazom kr. namestnikov in na predlog gradbenega ministra je bil imenovan za načelnika splošnega oddelka gradbenega ministrstva v 3-II inž. Jovan Dragič, doslej šef tehničnega oddelka pri okrajnem načelstvu v Zagrebu.

KULTURNI OBZORNIK

70 letnica slov. igralki Avguste Danilove

Slovenska igralka A. Danilova praznuje danes 70 letnico svojega rojstva. Njeno ime ni samo za starejšo, temveč tudi za mlajšo generacijo gledaliških obiskovalcev pojem, ki je tesno zvezan s slovensko odersko umetnostjo.

A. Danilova se je rodila 24. avgusta l. 1869 pod šentjakobskim zvonom. 1886 leta — torej 17 letna — je pričela nastopati na odru Dramatičnega društva v dvorani Čitalnice, kjer se je hitro uveljavila s svojo prirodno darovitostjo. Slovensko gledališče je bilo takrat šele v prvih začetkih in njegovi udje so bili resnični idealisti, kajti njihovo edino plačilo je bila zavest, da se borijo za obnovo slovenske besede in za slovensko umetnost.

Kasneje se je preselila igralska družina v novo gledališko zgradbo, današnjo opero, kjer je bila A. Danilova dolga leta ena izmed prvih igralk in nosilcev repertoarja. Za nekaj časa je zapustila ljubljansko gledališče in postala voditeljica tržaškega slovenskega gledališča; tam se je posvetila tudi vzgoji igralskega naraščaja. Vrnivši se v Ljubljano, so prisilile slabe socialne razmere, ki so ogrožale eksistenco igralk, da je šla leta 1913. v Ameriko, kjer je ostala šest let. Nato se je vrnila v Ljubljano za dve leti; 1921. pa je odpotovala znova v Ameriko. Stiri leta je bila voditeljica in prva igralka na slovenskem gledališču v Clevelandu. Vendar jo je želja po domu in po domačem gledališču privedla nazaj v domovino. Od l. 1925.—1928. je znova zaživela kot igralka z vso prvotnostjo svoje npravi na domačem odru. 1928. je praznovala 40 letnico svojega gledališkega delovanja in je bila kmalu nato upokojena.

Njen repertoar obsega okrog 300 najrazličnejših vlog, klasičnega, folklornega in salonskega repertoarja, od najresnejšega do najlažjega znatja. Danilova od nas ob svoji 70 letnici, ki jo doživlja še mladostno sveža in popolnoma zdrava z zadovoljstvom gledati nazaj na plodno delo, ki je pomagalo soustvarjati slovensko gledališko tradicijo in vzgajati oderski naraščaj. Med današnjimi aktivnimi igralki je nekaj članov, ki so našli ob njenem vodstvu pot na oder.

A. Danilova živi v spominu vseh tistih ljudi, ki so sodoživljali njeno umetnost, se jokali in smejali ob njenih ustvaritvah na odru, kot žena, ki je zares in z vsem svojim nepotvorjenim slovenskim bistvom živela za našo odersko umetnost. Vse prežgodej je zapustila svoj dedekrog; spoštovalci in prijatelji njene umetnosti čutili vrzel, ki jo je zapustila njena močna osebnost in vselej z veseljem pozdravijo njene nastope na odru kot na primer zadnja leta njene vloge: carice v Parrovih »Amakonkah« in županje v »Ančki«, ki potrjuje, da njene igralske sile še niso izčrpane in njen temperament ni ugasnil.

K njeni 70 letnici ji vsi iskreno čestitamo!

Višek glasbenih slavnosti v Luzernu

Odkar je pomen Solnograda za mednarodni glasbeni svet padel, so vse oči — lahko bi rekli: ušesa — uprte v Lucern, ki je zedinil v idealnem sodelovanju vse najboljši, kar glasbena kultura našega veka premore. Naprosili smo g. dirigenta D. M. Šijanca, ki se tam pravkar mudi, za nekoliko poročil, ki bodo gotovo ustrezala želji naših glasbo ljubečih čitalcev.

Četrtek zvečer je bil izveden Verdijev Requiem v jezuitski cerkvi v Lucernu. Bil je nepopisno visok praznik umetnosti, ki se je odigraval pod Toscaninijevim taktirko. Zbor, solisti in orkester so vršili izredno delo. Poslušalci so bili pod čarom Verdija in Toscaninija. Blizali so se vrhunec umetniškega doživljanja, od katerih vidimo v temna brezdnja peka in strmino v jasno modro kupolo neba. Pod vplivom Verdijeve dramatično razgibane glasbe nas je obletavala zona strahu in vznihanja.

Tvorbi blagovročja pa je kraljevsko vladal Toscanini. Tudi njega samega je zagrabil vtinec. Bil je pobožen, ognjevit, obseden sluga umetnosti; bil je magijec, ki pozna čarobno besedo odpirajočo skrivnostna vrata, za katerimi čakajo poslednje reči, poslednja razodetja; bil je strastni stvarjalec, ki zagrabl in izžepa duha in vsebino glasbenega dela v njega najgloblji demoničnem dnu, ki vzbuja s čarajočo roko, z ročicami očesom, z razplamteli usti močno tožbo za mrtvim, bil je svečenik, ki veli — sedaj previdno duše, kmalu strastno podžigajoč, toda vselej zavzet od svojega vzvišenega poslanstva — vsakemu pevcu, vsakemu glasbeniku, da stremi za najpopolnejšim. Vsak sodelujoči vidno raste iznad samega sebe v zavesti, da služi visokemu mojstru in z njim tistemu najvišjemu, za čimer sploh človeško srce utripa, vsakdo daje svoje najboljši in tako zori celota do take popolnosti, glasovi solistov in zbor ter zvoki glasbil se umajajo z ono poslednjo fineso in čistoto, ki označuje mojstrovino.

Zavzetost je bila čitati raz vseh lic. Mrtisto izvajalcev in več kakor poldrugi tisoč poslušalcev so bili najgloblje pretreseni, ko je izzvenel poslednji »Libera me« in je veliki mojster zapustil v tišino in ganotje zaviti cerkveni prostor. Bogato obdarovani poslušalci bi radi slavili mojstra

na oni človeško nepopolni način vsaj pred cerkvijo, ker ga niso mogli v cerkvi. Zaman. Toscanini je zapustil cerkev skozi zakristijo.

Bil je resnični vrhunec lucernskih slavnosti, pojem poslednje dosegljivga in najveličastnejšega, kar zamore nuditi kraljestvo zvokov. Celo težko zadovoljivi Toscanini je rekel: »Sono contentissimo!«

Koncertu so prisostvovali tudi švicarski zvezni predsednik Etter in zvezni svetnik Motta ter diplomati vsega inozemstva. Etter in Motta sta prišla po koncertu na Toscaninijev dom osebno čestitat ter sta se zahvalila mojstru v imenu zemlje in glasbo ljubečih švicarjev za globoki doživljaj. Toscanini je bil vidno ganjen sprčo tako izrednega razumevanja in čaščenja umetnosti od strani najvišjih oblastí.

Švicarski in inozemski listi so polni hvale za našo pevko go. Zinko Milanovo, ki je bila deložna velike časti peti pod Toscaninijev taktirko in to že petič. Tako je bila tudi Jugoslavija soudeležena in nadvse častno zastopana na mednarodnem festivalu v Lucernu.

Drago Mario Šijanec.

Nove mladinske knjige

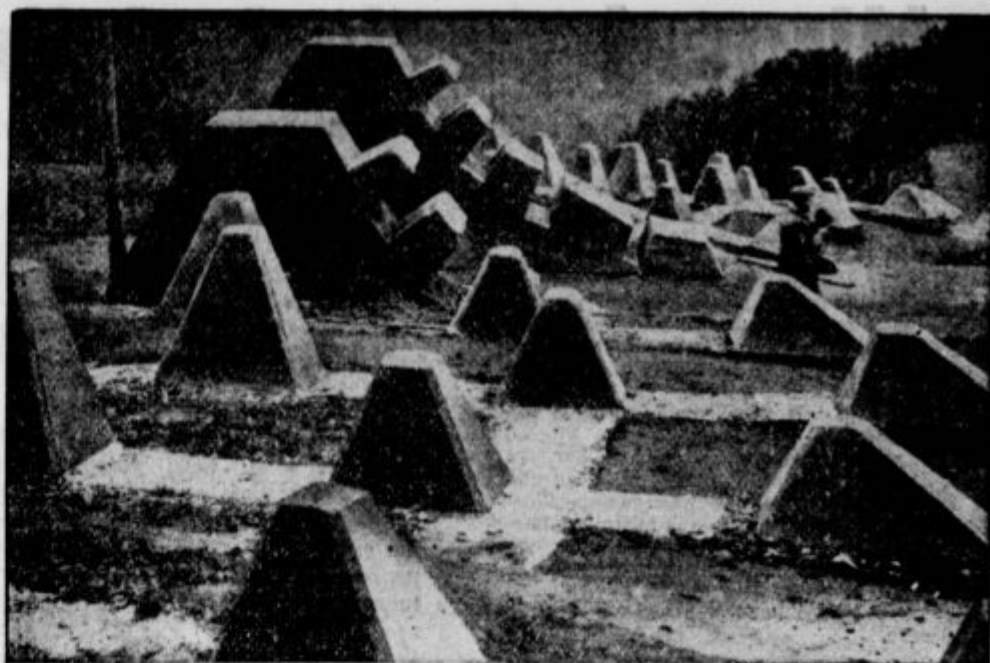
Franca Bevk: Grivarjevi otroci. Povest za mladino. Vrtičeva knjižnica II. zvezek. Izdala in založila Slomškova družba v Ljubljani 1939. Ilustriral Milko Bambič. Odkar je Slomškova družba prevzela upravo Vrta v svoje roke, se je obenem odločila, da ustanovi poleg izdajanja lista samega tudi posebno Vrtičevo knjižnico. V ti knjižnici bodo naši otroci dobivali po dve mladinski knjigi na leto, in sicer za božič in na koncu šolskega leta. Začetek delovanja Vrtičeve knjižnice je bil nekoliko manj posrečen, ker je bila prva njena knjiga samo prevod, med tem ko so sedaj dobili otroci z Bevkovo povestjo Grivarjevi otroci domače in in izvorno delo iz življenja slovenskih otrok samih. Sicer je Bevk vprav Vrtičevim čitateljem že dobro znan, saj je pred tremi leti pisal v tem najstarejšem slovenskem mladinskem listu izvorno povest o Medvedku Capljaču, torej povest iz živalskega življenja. V pričujoči mladinski povesti pa je Bevk segel v sodobno otroško življenje iz zasedenega tolminskega ozemlja. V povesti Grivarjevi otroci namreč popisuje Bevk življenje treh revnih otrok: Tinčeta, Mrečke in malega Blažeta. Tem umrje najprej mati, nato pa še oče in tako postanejo sirote, ki zanje začne skrbeti dobra in blaga teta Tona, pozneje pa občina, in ta jim postavi za varuha Košana, Košan pa nima dovolj moči, da bi preprečil hudobni sorodnici Lizi in njeni družini, da bi se ne naselila na Grivarjevem. Ta pa prežene Tono, ki vzame s seboj tudi malega Blažeta. Končno pa Lizi uidevata tudi Tinče in Mrečka, pa na begu zaideta in prideta celo do sodnika, in ta končno odloči, da se na Grivarjevem zopet naseli teta Tona z Grivarjevimi otroki. Vse te zgodbe, ki jih doživi Grivarjevi otroci kot sirote, so na zelo ljubeč in preprost način popisane v sami povesti. Povest je pisana zelo živahno in napeto, obenem pa je za naše malčke tudi zelo poučna, saj bodo na lepih zgledih iz povesti same otroci mogli videti, kaj smejo in česa ne, če hočejo, da jim bo dobro na zemlji. Slomškova družba je z izdajo te povesti dokazala, da naši otroci lahko dobijo v roke dobro mladinske povesti, ki se še sama na sebi mladinskim knjižnicam po naših ljudskih in meščanskih šolah kakor tudi po Prosvetnih društvih na deželi zelo toplo priporoča. Upamo, da bo v prihodnjem letu Vrtičeva knjižnica tako uspešno nadaljevala z izdajami dobrih mladinskih knjig, kakor je že takoj prvo leto začela.

Knjige Mladinske matice za leto 1939. Poleg Vrtičeve knjižnice je tudi Mladinska matica izdala v preteklem šolskem letu tri mladinske knjige, a vse šele ob koncu šolskega leta. Letos so izšle v ti zbirki tri knjige: Seliškarjeva povest Janko in Metka, Roševa povestica o medvedu Diji in Klemenčičeva zgodovinska čitanka Iz starih in novih časov.

Tone Seliškar, Janko in Metka. Seliškarjeva povest Janko in Metka je vsekakor glavna povest v pričujoči zbirki Mladinske matice. Povest je pisatelj vzel iz sodobnega delavskega življenja iz revnega ljubljanskega predmestja. Od tam popisuje življenje bednega dekca Janka in njegove tovarišice Metke. Jankova mati živi na Francoskem, oče pa je zaprt v ječelnici. Oba otroka prideta v družbo pomočnika Tonača. Ta je bil sprva slab človek, pa je za dobri Janko spreobrnil v dobrega člana človeške družbe. Po mnogih neizgovornih in neprilikah za Janka in njegovo tovarišico Metko se končno povest prav srečno konča, ko se snidejo sin, mati, ki se vrne s Francoskega in oče, ki pride pomiloščen iz zapor. Seliškarjeva povest je potentekom vzeta iz resničnega sodobnega življenja, kakor ga živijo nedolgi otroci na naši mestni periferiji. Skoro bi dejali, da je povest pisana kruto, saj skoro nič ne posega v lepi otroški pravilni svet, marveč nam pisatelj hoče pokazati resnične sodobne nadloge in revščino naše mladine iz nižjih slojev našega mesta. Vendarle pa povesti kljub njenim tako življenjsko resničnim opisom ne manjka tudi lepih prizorov iz idealnega otroškega sveta. Tako idealistično lepo je povest tudi zaključena. Kljub tem vrlinam pa se mi zdi vsa povest le nekoliko preveč izsekana iz sodobnega življenja, ne da bi bilo lepo zaokrožena v celoto. Tudi manjka povesti nekoliko bolj psihološko izdelanih oseb in dogodkov. Zaradi teh dveh pomanjkljivosti pustijo povest na človeku vtis neke nedodelanosti. Pa tudi brez jezikovnih napak ni, kar je za mladinsko knjigo še posebno nedopustljivo. Povest je prav primerno ilustriral Drago Vidmar.

Fran Roš, Dija. Našim najmlajšim je namenjena ljubka povestica Frana Roša o medvedu Diji. Roš popisuje Dijevo življenje od njegovega prihoda k Janku, vse najrazličnejše lepe in žalostne doživljanje, dokler ga ne zadene neizbežna usoda, ki je namenjena vsem otroškim igračam: zanezanjenju in zapuščenosti med staro šaro. Vendar medvedovo življenje še ni končano, saj ob koncu povesti tako dobro še služi revni Rezi, pri kateri mu je tako lepo, kakor mu je bilo v mladosti pri Janku. Od veselja nad njim namreč revna Rezi oždravi. Čeprav je povest pisana za naše najmlajše, vendar ima tudi marsikaj poučnega na sebi in tako že naše malčke pred šolsko dobo poučuje o tem, kaj je prav in kaj ni. Povestica je pisana v prav lepem jeziku. Izredno ljubko jo je ilustriral Ksenija Prunkova, kakor se prav nji posebno dobro posrečijo podobne ilustracije za naše najmlajše.

Vlado Klemenčič, Iz starih in novih časov. Klemenčičeva zgodovinska čitanka Iz starih in novih časov pa kaže naši mladini ob posrečenih slikah Hinka Smrekarja življenje in početje človekovo na zemlji od prvih časov pa vse do naših dni, vse to pa s posebnim pogledom na južne

Zobje zoper tanke, ki štrle iz zemlje vzdolž nemške zahodne meje.

ŠPORT

Tekme v hrvatsko-slovenski ligi

V nedeljo so začno prvenstvene tekme v hrvatsko-slovenski ligi, v katerih sodelujejo naslednji klubi: Gradjanski, Hašk in Concordia iz Zagreba, Hajduk iz Splita, Sašk iz Sarajeva, Baška iz Subotice, Slavija iz Varaždina, Slavija iz Osjeka in naša Ljubljana. V nedeljo bodo igrali klubi v naslednjem redu v Zagrebu: Concordia : Slavija (Osijek), Gradjanski : Ljubljana. V Subotici: Baška : Hajduk. V Splitu: Split : Hašk. V Sarajevu: Sašk : Slavija. Našo Ljubljano čaka torej takoj za začetek najtežja preizkušnja. Gradjanski iz Zagreba je nedvomno največji favorit za prvaka v tej hrvatsko-slovenski ligi.

Po športnem svetu

Borba za smučarske tekme

Borba za smučarske prireditve pri prihodnjih olimpijskih igrah so v polnem razmahu. Izid je še popolnoma negotov, četudi vedo nekateri povedati, da se bo Nemčiji posrečilo pridobiti merodajne kroge za to, da bodo dovolili zimske igre v polnem obsegu kakor so bile svoječasnno na sporodu.

V to svrhu je dospela nemška delegacija pod vodstvom dr. Diema v Stockholm, kjer je dr. Diem izjavil tole: Mi se ne borimo proti Oestgaardu. Kdo naj bi ga nadomestil? Mi smo zato, da se skliče kongres, ki naj revidira določbo glede smučarskih učiteljev. Naš smučarski učitelj Willi Walch na primer ne sme startati. Ni treba zbrati pri FIS-i dvotretjinsko večino držav, temveč zadostuje, če se zbere 13 narodov od 25, ki so za smučarske tekme o priliki olimpijskih iger. Mi smo vsem 25 državam razposlali poročilo o našem stališču. In sedaj se vozimo okrog, da to naše stališče pojasnimo. Švedska je prva »zrteva«, potem sledi Finska in morda vseh ostalih 23 dežav.

Finska se je že izjavila o stvari. Finci so rekli, da bodo podpirali nemški predlog, četudi se mneja, da je prišel prepozno in bodo zaradi tega nastale praktične težkobe.

Nemčija je povabila 100 Švedov na zimske igre. Povrne jim vozne stroške in stroške za bivanje in prehrano. Nemčija je tudi japonske zimske športnike ter tudi druge športnike povabila za katere bo sama nosila vse stroške za prevoz in prehrano ter bivanje.

Nemci hočejo na vsak način izvesti smučarske tekme. Če ne bodo smele biti prave tekme, bodo pa izvedli javno produkcijo v smučarskih disciplinah.

Švicarji pa zelo zamerijo grofu Baillet-Latourju, češ, da ni dosleden glede amaterskega pravilnika. Nemreč v Helsinkih bodo tekmovali strelci, ki po strogih amaterskih pravilih M. O. O. ne bi smeli biti pripisani na olimpijske igre. Toda izgleda, da bodo šli mirno preko tega.

47 prijav za Helsinke

Za XII. olimpijske igre, ki se vrše prihodnje leto v Helsinkih, se je doslej prijavilo 47 narodov, odnosno držav. Pričakovati pa je še prijav ostalih narodov, kajti prireditelji upajo celo nadkriliti berlinsko olimpijado tudi v tem pogledu.

Za nogometni turnir se je vsega prijavilo do sedaj 10 narodov in sicer: Nizozemska, Poljska, Norveška, Danska, Madžarska, Belgija, USA, Švedska, Nemčija in Finska.

Olimpijska štafeta z bakljo

V smislu predloga mednarodnega olimpijskega odbora ter na željo grškega predstavnika je sklenil prireditveni odbor za XII. olimpijske igre, da se o priliki iger leta 1940 izvede tudi štafetni tek kakor leta 1936 iz grške Olimpije v Helsinkih. Vendar se bo izvedla ta štafeta samo v tem slučaju, če bodo države, skozi katere gre štafeta, prevzele stroške, ki nastanejo radi te štafete. Proga Grčija—Berlin bo torej ista kakor leta 1936, toda ni pa še odločeno, če bo šla iz Berlina preko Skandinavske ali preko baltskih držav do Tollina ter dalje preko finskega zaliva v Helsinke.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Slovane. Tako vodi pisatelj v priljudnem pripovedovanju naše otroke iz sive davnine preko rimskih časov do naselitve Slovencev, dalje v srednji vek in preko lutrovskih časov, turških bojev in kmečkih uporov v novi vek, kjer se posebej ustavi v francoski dobi, okrog leta 1848 ter ob osvobodilnih bojih pred svetovno vojno in med njo. Dasi delce ne pomeni kakih mnogih znanstvenih zgodovinskih odkritij, bo vendarle doseglo svoj namen, ker bo naši mladini priljubljen vodnik po zgodovinskih dogodkih zlasti slovenskega naroda. Obenem bo ta knjižica dobro pomagala, da bo naša mladina ob prijetnem branju obnovila in še izpopolnila svoje šolsko znanje.

F. J.

Nov danski rekord v metu kladiva

Danci so postavili na svojih lahkoatletskih prvenstvih v Aalborgu celo vrsto zelo dobrih rezultatov. Tako je postavil Peter Nielsen v metu kladiva z znakmo 51.73 m nov danski rekord, a čemur je zboljšal starega za 40 cm. Dalje bi bilo omeniti tek na 800 m, za katerega je porabil Spanheimer iz Kopenhagna 1 : 53.8 min. in tek na 10.000 m, katero progo je pretekel Harry Siefert v času 31 : 48 min.

Za Ga-Pa so permanentne vstopnice razprodane

Skoraj pol leta je še do pete zimske olimpijade, ki bo februarja prihodnjega leta v Garmisch-Partenkirchenu, a vendar javljajo Nemci, da so vse permanentne vstopnice za veliko zimsko prireditev razprodane. K sreči je samo oni del teh trajnih vstopnic razprodan, ki je določen za nemške državljane, dočim jih bodo inozemci še lahko dobili. Vstopnice za posamezne tekme in posamezne dneve bodo začeli prodajati šele meseca oktobra t. l.

IV. državno prvenstvo divjih voda

Kajak zveza kraljevine Jugoslavije razpisuje za 27. avgusta kajak regato na divjih vodah. Start za regato bo ob 11 dopolna. pod kolodvorom v Zagorju, ne oziroma se na vreme. Regata se bo vršala na progi Zagorje—Hrastnik. Največarnejši brzci sta Prusnik in pod predorom pred postajo Hrastnik. Prusnik se mora voziti po levi strani. Cilj je pri brodi v Hrastniku. — Posamezni tekmovalci startajo v presledkih treh minut; presledki med posameznimi kategorijami znašajo 5 minut. — Povprečna brzina vode ob sedanjem vodostanju je ca. 6 km.

Prijavijo se lahko sledeče tipe kajakov: a) tekmovalna enojka F1; b) tekmovalni dvojci F2; c) turna enojka, katere širina mora znašati najmanj 70 cm. — Razglasitev rezultatov bo v gostilni poleg kolodvora.

Kolesarske dirke

Razpis medklubskih dirkališnih kolesarskih dirk, ki jih prireditelj Mariborska kolesarska podzveza in športni klub »Zelenižar« 3. septembra 1939 ob 14.30 na stadionu SK »Zelenižar« a sledečim sporedom:

1. Juniorska skupina 15 krogov: prireditelj SK Zelenižar. Nagrade: I. darilo, II. darilo, III. in IV. kolajno.
2. Glavna dirka za dirkališno prvenstvo Maribora 25 krogov: prireditelj Mariborska kolesarska podzveza. Nagrade: I. naslov »Dirkališni prvak Maribora za leto 1939« in pokal, II. in III. darilo, IV. in V. kolajno.
3. Dirka seniorjev od 35. leta starosti naprej — 7 krogov: prireditelj SK Zelenižar. Nagrade: I. II. in III. darilo.
4. Dirka ciljev — 25 krogov, vsaki s krogom cilj, zadnji cilj se šteje dvojni: prireditelj SK Zelenižar. Nagrade: I. II. in III. darilo, IV. in V. kolajno.
5. Tolalinska dirka — 10 krogov: prireditelj mariborska kolesarska podzveza. Nagrade: I. darilo, II. in III. kolajno.

Podrobnosti so razvidne iz splošnih določil, ki jih je dobili pri prireditelju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za atletski dobroj med SSK Maratonom in SK Zelenižarjem v Mariboru naj se javijo v soboto ob 13 na igrišču SK Zelenižarja načelniku maratonske sekcije predvsem sledeči atleti: Lončarič, Kolarič, Vidic, Filipič, Lužnik, Verbošt, Košir, Zerk, Grmovšek, Kata, Benedičič, Jelša, Fika, inč, T. Salamon, Skalmec, Cigler in Babič.

Atletika podzveza v Ljubljani, uradno: Sodniški zbor za drž. klubsko prvenstvo, ki bo v Ljubljani v dnevi 26. in 27. t. m. ob 16 oha dal, je sestavljen sledeče: voditelj tekmovanja Windisch, starter za skoke v soboto Cimprman, v nedeljo Hvala, starter za met: v soboto Pevalek, v nedeljo prof. Dobovšek, časomerilci: Gorjanc, Guidovec, Cuderman, Keber, Potokar, Stepišnik, Trtnik, Vodja zapisnika Cek. Imenovani gospodje zvezni sodniki se morajo javiti vrhovnemu sodniku oba dneva pol ure pred začetkom tekmovanja. Prostor tekmovanja bo razviden v dnevnem časopisu pod športnimi vestmi naknadno. Vsi zadržani gg. morajo javiti izostanek vsaj do četrta zvečer pri blaginji kavarne Evropa. V nasprotnem primeru sledi kazen. Pomolna sodnika Soukal in Stropnik pozivamo, da položita praktičen izpit na igrišču ASK Primorja v petek, 23. t. m. ob 18. — Predsednik.

ZFO

Telovadne tekme podvezinih reprezentanc

Spomladi je priredila ZFO prve tekme posameznikov za orodno prvenstvo ZFO, ki so bile v Celju in so prav lepo izpadle. Zdaj namerava ZFO upeljati še tekme vrst med posameznimi reprezentancami, ki naj bi potem tekmovali vsako leto jeseni. V tem pogledu dobijo podzveze potrebna navodila.

Tekme so zelo važen činitelj za tehnični napredek naše mladinske organizacije. Tekme med posameznimi podvezami bodo zelo dvignile zanimanje za orodno telovadbo in tudi število tekmovalcev ter njihova kvaliteta se bo močno dvignila. Zato je nujno potrebno, da čimprej izvedemo še telovadne tekme podvezinih reprezentanc, ki naj bi tekmovali v poljubni vrsti, na drogju, bradli, konju na šir z ročaji, krogih, v poljubnem skoku čez konja na vdolž ter v poljubni prosti vaji.

Ker se je že tudi oglašil odsek, ki bi prevzel izvedbo letošnjih prvih tekem, zato upamo, da jih bomo kmalu lahko izvedli.